

USA PATRIOT ACTIN PARLAMENTAARISEN KÄSITTELYN
RETORINEN ANALYYSI YHDYSVALTAIN
EDUSTAJAINHUONEESSA

Jyväskylän yliopisto

Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos

Valtio-oppi

Pro gradu -tutkielma

Teemu Mäkinen

Helmikuu 2013

Tiivistelmä

USA PATRIOT ACTIN PARLAMENTAARISEN KÄSITTELYN RETORINEN ANALYYSI YHDYSVALTAIN EDUSTAJAINHUONEESSA

Teemu Petteri Mäkinen
Pro Gradu –tutkielma
Valtio-oppi
Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos
Jyväskylän yliopisto
Ohjaaja: Anna Kronlund
Helmikuu 2013
84 Sivua

Tutkielmani tarkoituksena on tarkastella vuoden 2001 syyskuun 11. terroristi-isku ja seurauksen USA Patriot Actin parlamentaarista käsittelyä ja laista käytyjä debatteja Yhdysvaltain kongressin edustajainhuoneessa lokakuussa 2001. Tehtäväni on selvittää retorista analyysia käyttäen miten Patriot Actia edustajainhuoneessa puolustettiin ja vastustettiin, ottaen huomioon lain poliittisen ja historiallisen kontekstin. Yhdysvallat joutui vuonna 2001 poikkeukselliseen tilanteeseen. Syyskuun terrori-iskujen kaltaista hyökkäystä Yhdysvaltoja vastaan ei ollut tehty sitten Pearl Harborin vuonna 1941. Vastauksena kriisiin Yhdysvaltain hallitus esitti kongressille hyväksyttäväksi Patriot Actin, joka on saanut osakseen kritiikkiä sen vaikutuksesta yksilönvapauksille ja perustuslaille.

Tutkimuksessa keskeiseksi nousevat lainsäädännön puolustajien asettamat kielelliset raamit. Kielellisillä raameilla pyritään luomaan kuva todellisuudesta, jonka pohjalta päätökset tulee tehdä. Patriot Actin tapauksessa luotiin kuva sotatilasta, jossa Patriot Act nähtiin ratkaisuna tulevien iskujen estämiseksi, ja vastaavasti lain hylkääminen johtaisi uusiin, kenties entistä pahempiin iskuihin. Jos vastustus hyväksyy premissin sotatilasta, on sen hyväksyttävä myös se todellisuuden tulkinta, että lain vastustus johtaa uusiin iskuihin. Näin vastustus joutui argumentaatioissaan kiertämään puolustuksen asettamat kielelliset raamit sotatilasta, vastustajien tukeutuessa vahvasti amerikkalaisiin poliittisiin pyhimyksiin ja perimmäisiin ideaaleihin, sekä historiallisten esimerkkien avulla kyseenalaistamaan tilanteen ainutlaatuisuus. Tutkielmani tuloksista on nähtävissä, että Patriot Actista keskusteltaessa abstrakti vapauden käsite ei ole argumenttina riittävä voittamaan konkreettiseen turvallisuuden tunteeseen vetoavaa argumentointia.

Asiasanat: Yhdysvallat, Patriot Act, terrorismi, retoriikka

SISÄLLYS

1. JOHDANTO.....	1
2 PATRIOT ACT-LAINSÄÄDÄNNÖN POLIITTINEN JA HISTORIALLINEN KONTEKSTI	9
2.1 Yhdysvaltain poliittinen filosofia	9
2.2 Yhdysvallat ja terrorismi ennen syyskuun 2001 terroristi-iskuja	14
2.3 Washington vuonna 2001	15
2.4 Patriot Actin vaiheet kongressissa	17
2.5 Miten Patriot Act muutti olemassa olevaa terrorisminvastaista lainsäädäntöä?.....	21
2.6 Keskeisimmät ongelmat Patriot Act lainsäädännössä.....	23
2.6.1 Patriot Actin vaikutus perustuslakiin ja kansalaisvapauksiin	25
2.6.2 Debatin määrä ja proseduuri	28
3 PATRIOT ACTIN PUOLUSTUS EDUSTAJAINHUONEESSA.....	32
3.1 Uuden tilanteen raamittaminen ja pelko	33
3.2 Presidentti auktoriteettina	36
3.3 Metaforat lakiehdotuksen puolustajina.....	38
3.4 Dilemma ja työkalut.....	40
3.5 Patriot Actin esittäminen kompromissina.....	44
4 PATRIOT ACTIN VASTUSTUS EDUSTAJAINHUONEESSA.....	48
4.1 Raamien kiertäminen	49
4.2 Prosessi, presidentti ja puoluerajat.....	55
4.3 Pelko, vapaus ja patriotismi	61
5 LOPUKSI.....	69
LÄHDELUETTELO	76

1. JOHDANTO

Syyskuun 11. 2001 jäi historiaan päivänä, jolloin lähes kolme tuhatta ihmistä sai surmansa New Yorkiin ja Washingtoniin tehdyissä terroristi-iskuissa, sekä yhden matkustajakoneen syöksyessä maahan Pennsylvaniassa. Maailma katsoi television ääressä suorana lähetyksenä kuinka kaksoistornit, amerikkalaisen vapauden ja länsimaisen kapitalismin symbolit, muuttuivat tomuksi. Hyvin nopeasti selvisi, että kysymys oli ääri-islamistisesta terrorismista ja syylliseksi paljastui Saudi-Arabian entinen kansalainen Osama Bin Laden.

Yhdysvallat liittolaisineen aloitti lyhyiden neuvottelujen jälkeen sotatoimet Afganistanissa valtaa pitäneitä taleban-hallintoa vastaan ja Afganistanin miehitys alkoi. Vuonna 2003 Yhdysvallat aloitti paljon kritiikkiä saaneen sodan Irakin diktaattoria Saddam Husseinia vastaan. Puhuttiin niin kutsutusta Bushin doktriinista, ennaltaehkäisevästä voiman käytöstä maita kohtaan, joiden Yhdysvallat näki uhkaavan kansallista turvallisuuttaan. Yhdysvaltain politiikasta puhuttaessa esille nousivat erityisesti Pentagonin republikaaniset haukat, puolustusministeri Donald Rumsfeld ja apulaispuolustusministeri Paul Wolfowitz, sekä kyseenalaista mainetta niittänyt varapresidentti Dick Cheney. Vähemmälle huomiolle jäikin Yhdysvaltain kongressi, joka hyväksyi lokakuussa 2001 lain, mikä laajensi toimeenpanovallan ja liittovaltion viranomaisten valtaoikeuksia, sekä herätti paljon keskustelua kansalaisvapauksista ja perustuslain tulkinnoista. Tämä laki oli USA Patriot Act.

Miksi tutkia argumentaatiota ja retoriikkaa? Eikö olisi järkevämpää tutkia asioiden todellista olemusta ja totuutta esitettyjen väittämien takana? Puuttumatta totuuden etsimisen epistemologisiin ongelmiin, haluan perustella valintaani tutkia Patriot Actia nimenomaan retoriikan ja argumentaation kautta. Esimerkkinä argumentoinnin merkityksestä poliittiselle keskustelulle on natsi-Saksasta tehdyt laajat empiriset tutkimukset, joiden avulla pyrittiin karakterisoimaan sekä natsien kanssa yhteistyötä tehneitä, että vastarintaan ryhtyneitä ihmisiä. (Frank & Bolduc, 2004. 19). Tutkimuksista selvisi, että lapset jotka olivat kasvaneet perheissä, joissa kannustettiin esittämään kysymyksiä, väiteltiin ja sallittiin eriävien mielipiteiden esittäminen, kävivät suuremmalla

todennäköisyydellä vastustamaan natsien tyranniaa. Sen sijaan perheissä, joissa ei sallittu vanhempien kyseenalaistamista ja käytettiin ankaria kuritusmenetelmiä, lapset kasvoivat suuremmalla todennäköisyydellä totalitääristä ajattelua ja toimintaa seuraaviksi. Tästä on tehty sellainen tulkinta, että argumentaatio ja retoriikka ovat voimia, jotka kannustavat inhimilliseen toimintaan ja muiden huomioonottamiseen. (Frank & Bolduc, 2004. 19.) Ehdottomien totuuksien kyseenalaistaminen ja argumentaation rakentaminen edistävät inhimillistä toimintaa sekä yksityisessä, että poliittisessa sfäärissä. Totuudesta voimme harvoin saavuttaa yksimielisyyttä, mutta näkökulmien argumentoinnilla niille voidaan saavuttaa hyväksyntä. Argumentointi onkin nähtävä kuuluvaksi *vita activan*¹, ei *vita contemplativan* alaan, toisin sanoen, argumentointi ei ole valmistamista tai työtä, argumentointi on ennen muuta toimintaa. (Palonen, 1997. 77.)

Quentin Skinnerin mukaan puheteoissa merkityksellistä on se, että sama asia voidaan sanoa usealla eri tavalla ja useissa eri tarkoituksissa. Oleellinen kysymys ei ole se mitä sanotaan, vaan miten ja miksi jotain sanotaan, Skinnerin omin sanoin: "We should not study the meaning of the words but their use." (Skinner, 1969. 37.) Tutkimukseni tavoitteena on selvittää miten asiat ilmaistaan. En pyri ainoastaan selvittämään mitä sanotaan, mitä sanoja käytetään ja niin edelleen, vaan aion tarkastella syitä sanojen takana. Miksi jotain sanottiin, ja miten asetetut tavoitteet pyrittiin saavuttamaan? Lain parlamentaarista käsittelyä tutkittaessa tavoitteet ovat selvät, joko sen läpi pääsy haluttiin varmistaa tai estää. Tutkimukseni onkin siis retorisen analyysin metodologiaksi käyttäen selvittää, mitä kielellisiä keinoja käytettiin molempien osapuolten tavoitteen saavuttamiseksi maailman mahtavimmaksi demokratiaksi itsensä julistaneen valtion edustajainhuoneessa.

USA Patriot Actin valitsin tutkimukseni kohteeksi sen vuoksi, että se syntyi tilanteessa, jossa Yhdysvallat joutui hyvin uuden tilanteen eteen. Oklahoman liittovaltion virastotalon räjäytyksen ja ensimmäisen WTC:tä kohdanneen terrori-iskun lisäksi maa on pysynyt mantereensa puolesta lähes koskemattomana sitten Meksikoa vastaan käydyn sodan 1800-luvun puolivälissä, joskin Japanin hyökkäys Havaijin Pearl Harboriin elää vahvasti

¹Hannah Arendtin termi *vita activa* viittaa kolmeen perustavanlaatuisen inhimilliseen toimintaan; *labor*, *work* ja *action*. Näillä kaikilla on poliittisia ulottuvuuksia, mutta poliittinen toiminta (*action*) on inhimillistä olemassaoloa puhtaimmillaan. (Arendt, 1998. 5-7.)

kansankunnan muistissa. Halusin nimenomaan tutkia, miten Yhdysvaltain kaltaisen moniarvoisen demokratian lainsäädännön sydämessä, edustajainhuoneessa, vastataan tällaiseen kriisiin. Patriot Actin lisäksi terrorismin vastaista lainsäädäntöä jatkettiin esimerkiksi George W. Bushin allekirjoittamana vuoden 2002 *Homeland Security Actilla*, sekä vuoden 2006 *Military Commissions Actilla*, mutta niitä ei aineiston rajaamiseksi ole mahdollista sen tarkemmin tässä työssä käsitellä.

Tutkimukseni tarkoituksena on selvittää, miten USA Patriot Actin puolesta ja vastaan argumentoitiin Yhdysvaltain edustajainhuoneessa. Mitä retorisia keinoja käytettiin sekä puolustamaan että vastustamaan Patriot Actia, joka toisaalla nähtiin välineenä terrorismin kukistamiseksi, toisaalla amerikkalaisen vapauden loppuna. Tutkimus on rajattu koskemaan ainoastaan kongressin edustajainhuonetta, eikä senaatin keskusteluita Patriot Actista käsitellä tässä työssä. Syynä tähän on aiheen rajauksen lisäksi se, että senaatissa Patriot Act sai lähes yksimielisen hyväksynnän², kun taas edustajainhuoneessa esitettiin kovaakin kritiikkiä lakiehdotusta ja sen parlamentaarista käsittelyä kohtaan.

Tutkimuskysymyksestä relevantin muodostaa se poliittinen konteksti, missä lainsäädäntötyö tapahtui. Laki on saanut jälkeenpäin osakseen paljonkin kritiikkiä ja se nähtiin uhkana kansalaisyhteisöille ja perustuslaille. Pelättiin, että maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen huono kohtelu kärjistyisi ja suvaitsemattomuus leviäisi monikulttuurisuudesta ylpeään maahan. Samalla kansa oli vahvasti johtajansa George W. Bushin takana, joka puolestaan mahdollisti Patriot Actin kaltaisen lain läpimeno tavalla, jolla se lopulta edustajainhuoneessa hyväksyttiin.

²Yksin senaatissa lakia vastaan äänestänyt demokraattien Russell Feingold viittaa puheessaan 12.10.2001, että lain hyväksyminen senaatissa oli sovittu ennen käsittelyä. "The leadership of both parties wanted to take this bill, which was never considered or voted on in the Judiciary Committee, and ram it through the U.S. Senate without a single amendment being offered."

In the end, the high water mark for my three amendments was 13 votes – that was on the amendment to the computer trespass provision. Prior to that vote the majority leader of the Senate stood up and implored the Senate to vote down all of my amendments, not on their merits, but because a deal had been struck on this bill." (<http://www.archipelago.org/vol6-2/feingold.htm>, viitattu 14.12.2012.)

Yhdysvaltain poliittinen järjestelmä on luotu nimenomaan estämään intohimoisten vastausten esittäminen temporaalisiin ongelmiin. Perustuslaki on pyrkinyt jakamaan lainsäädäntö-, toimeenpano- ja juridisen vallan niin, että lainsäädäntö, varsinkin perustuslakiin vaikuttava, on hidas ja kompromisseja vaativa prosessi. Kysymys kuuluukin, miten juuri intohimoiseksi ja hätäiseksi luonnehdittu lakiehdotus hyväksyttiin edustajainhuoneessa niin helposti ja vaivattomasti, kuin se lopulta hyväksyttiin. Mitä retorisia keinoja käytettiin kiertämään hyvin syvälle amerikkalaiseen perimään uppoutunut ideaali oikeasta lainsäädäntötavasta ja sen taustalla vaikuttava poliittinen filosofia?

Miten länsimaisen demokratian sydänmaa, lockelaisen vapauden maallistuma ja vapaan maailman johtaja vastasi pahimpaan hyökkäykseen sen maaperällä sitten Pearl Harborin vuonna 1941? Mitkä olivat ne teemat, joihin puolustus argumentoinnissaan vetosi puolustaakseen lakiehdotusta, joka vastustuksen mukaan otettiin esittelyyn toimeenpanovallan sanelemana? Kuinka puolestaan lakia vastaan pyrittiin argumentoimaan, kun vaarana oli joutua vastustamaan amerikkalaisten turvallisuutta ja amerikkalaisen elämäntavan olemassaoloa?

Työn tarkoituksena on analysoida edustajainhuoneessa käytyjä keskusteluja merkittävän kriisin ja kansallisen tragedian hetkellä. Kuinka demokraattisen valtion lainsäädäntövalta reagoi tilanteeseen, missä se ei ole koskaan ennen ollut, ja miten edustajainhuone reagoi Patriot Actin parlamentaariseen käsittelyyn. Onko ylipäätään mahdollista nousta vastustamaan presidentin ja hallituksen vahvasti tukemaa ehdotusta aikana, jolloin kansan tuki on vankasti johtajansa takana? Koska valitsin aineistokseni nimenomaan edustajainhuoneen debaattit, työn tarkoituksena ei ole niinkään tutkia toimeenpanovallan toimintaa tai presidentin puheita sinänsä, vaan niiden vaikutusta edustajainhuoneessa laista käytyihin keskusteluihin ja argumentaatioon. Rajaamisen jatkaminen koskemaan kongressissa ainoastaan edustajainhuonetta korostaa proseduurin merkitystä tutkimuksessa, koska edustajainhuoneessa proseduurit ovat senaattia formaalimpi, kun taas senaatin toiminta perustuu edustajainhuonetta selvemmin keskusteluun ja sopimukseen. (Hamilton, 2004. 66–67).

Esille nousevina teemoina keskusteluissa nähdään Patriot Actin esittely työkaluna, jonka avulla viranomaiset voivat nyt käydä taisteluun terrorismia vastaan. Työkaluja käytetään keskusteluissa neutralisoivina metaforina, mutta erityisesti lain vastustuksessa nousee esiin muitakin metaforisia argumentaation tapoja. Puolustuksen strategia näyttää keskusteluissa rakentuvan turvallisuuteen ja sotatilaan pohjautuvien kielellisten raamien asettamiseen, jotka lain vastustajien on jotenkin pyrittävä kiertämään. Tarkoituksena on paitsi tutkia, kuinka nämä kielelliset raamit asetetaan ja mitä keinoja niiden vahvistamiseen käytetään, myös miten lain vastustajat pyrkivät niitä omissa puheenvuoroissaan kiertämään.

Yhdysvallat on reagoinut 1900-luvun kriiseihin useaan otteeseen lainsäädännöllä, joka on varsinkin jälkepäin saanut osakseen kovaa arvostelua. Greg Robinson kirjoittaa teoksessaan ”By Order of the President: FDR and the Internment of Japanese Americans”, miten Yhdysvallat reagoi Japanin hyökkäykseen Pearl Harboriin ja sitä seuranneeseen sotaan Japania vastaan. Lähes heti hyökkäyksen jälkeen FBI tutki vihollismaiden kansalaisten koteja ilman etsintälupaa, ja määräsi japanilaiset kalastusalukset pysymään satamissa, jotta ne eivät voisi avustaa mahdollisia vihollisvakoojia. (Robinson, 2001. 75.) Seuraavan vuoden puolella Franklin Roosevelt hyväksyi Executive Order 9066:n, joka määräsi siviilejä kohdeltavan sotailain alaisena ilman, että Yhdysvaltoihin julistettiin niin sanottu *martial law*. Robinsonin mukaan japanilaista syntyperää olevia kohdeltiin vastoin *habeas corpus*³-periaatetta, vaikka kongressi ei ollut *habeas corpus* lakkauttanut. (Robinson, 2001. 109.) 1900-luvulla myös radikaalien, erityisesti kommunistien vaino ja niin kutsuttu *McCarthyism* koettelivat kansalaisvapauksia, mutta Pearl Harborin kaltaista shokkia ei koettu ennen vuotta 2001.

Paitsi Patriot Actin parlamentaarista käsittelyä, myös itse Yhdysvaltain kongressin retorista tutkimusta on yllättävän vähän tarjolla. Parlamentarismia toki on tutkittu laajalti retoriikan kautta (mm. Palonen, 2012), mutta Yhdysvaltain kongressissa käytetystä retoriikasta on vaikeampi löytää retorista tutkimusta. Esimerkiksi Anna Kronlund on tutkinut retoriikkaa kongressissa syyskuun 11. jälkeen, mutta hänen tutkimuksensa kulkevat enemmän hätätilan-käsitteen kautta, eivätkä niinkään keskity retoriseen analyysiin. Patriot Actista itsestään löytyy kyllä kommentaarikirjallisuutta, mutta suurin osa siitä on lähempänä

³”The Privilege of the Writ of Habeas Corpus shall not be suspended, unless when in Cases of Rebellion or Invasion the public Safety may require it.” (US Const. Article I, Section 9.)

oikeustiedettä. Lain suhdetta perustuslakiin ja kansalaisvapauksiin on tutkittu laajalti, mutta Patriot Actin parlamentaariseen käsittelyyn liittyvää retoriikkaa ei ole niinkään tutkittu. Yhdysvaltain julkista diplomatiikkaa ja propagandaa terrorismin vastaiseen sotaan liittyvien toimenpiteiden oikeuttamiseksi, sekä presidentti Bushin lausuntoja asiaan liittyen on käsitelty kattavasti. Hallinnon toimet saivat aikaan niin paljon keskustelua, että kongressissa käydyt debaattit jäivät pienemmälle huomiolle. Tämän lisäksi huomio kiinnittyy Yhdysvalloissa helposti perustuslakiin ja laintulkintoihin, jättäen varsinaisen lainsäädäntötyön ja erityisesti sen retorisen ulottuvuuden taka-alalle.

George Lakoff on vuonna 1941 syntynyt amerikkalainen kielitieteiden professori Berkleyn yliopistosta Kaliforniasta. Vaikka Lakoff onkin titteliltään kielitieteilijä, hän on kirjoittanut erityisesti viime vuosikymmeninä paljon poliittisesta käyttäytymisestä ja kielen käytöstä poliittisessa keskustelussa. Hänen kielitieteellinen näkemyksensä metaforan keskeisestä merkityksestä ihmisen ajattelulle nousee myös hänen politiikan tutkimukseen liittyvän kirjallisuuden kantavaksi voimaksi.

Aineistosta esiin nousevaa metaforista keskustelua analysoin käyttäen Lakoffin ja Oregonin yliopiston kielitieteilijä Mark Johnsonin vuonna 1980 kirjoittamaa teosta ”Metaphors We Live By”. Teos ei varsinaisesti ole politologinen katsomus metaforaan, mutta se esittelee metaforan keskeistä roolia ihmisten tavassa käsitteellistää konsepteja. Erilaiset alkukantaisiin vaistoihin ja perustavanlaatuisiin kokemuksiin perustuvat käsitteet, kuten ylös-alas, valoisa-pimeä, korkea-matala ja niin edelleen, luovat pohjan metaforille. Kielellisten raamien analysoinnissa hyödynsin George Lakoffin vuonna 2004 julkaisemaa teosta ”Don’t Think of an Elephant”, missä hän tutkii kielellisten raamien muodostamista esimerkiksi sotaa puolustettaessa.

Analyysissäni hyödynnän myös Chaïm Perelmania, jota on kuvailtu yhdeksi 1900-luvun merkittävimmistä argumentaatioteoreetikoista. Vuonna 1969 Perelman julkaisi Olbrechts-Tytecan kanssa urauurtavan teoksen ”The New Rhetoric: A Treatise on Argumentation”, joka esitteli niin kutsutun uuden retoriikan. Uuden retoriikan keskiössä oli argumentoinnin ja yleisön suhde, sekä objektiivisen totuuden vaatimuksen poissulkeminen. Tässä työssä käytän kuitenkin Perelmanin vuonna 1982 ilmestynyttä teosta ”Retoriikan valtakunta”,

joka esittelee erilaisia argumentointitekniikoita yleisön vakuuttamiseksi. Jos pyrimme etsimään objektiivista totuutta poliittisesta deliberaatiosta, emme pääse kovinkaan pitkälle törmäämättä lukemattomiin ristiriitoihin. Siksi näen oleellisena tutkia nimenomaan niitä argumentoinnin keinoja, millä poliitikko pyrkii kantansa perustelemaan ja näin vakuuttamaan yleisönsä.

Retorisen analyysin aineistona käytän Yhdysvaltain edustajainhuoneen keskusteluja. Keskustelujen pöytäkirjat ovat saatavilla kongressin kirjaston Internet-sivuilla (thomas.loc.gov). *Library of Congress* on Yhdysvaltain kongressin kirjasto, jonka tehtävänä on paitsi tutkia kongressin edustajien sille esittämiä kysymyksiä, myös kongressin työskentelyn dokumentointi. Huomautettakoon, että koska aineistoni on kokonaan tekstimuodossa, en pysty tarkastelemaan argumentaation apuina mahdollisesti käytettäviä äänenpainoja tai elekieltä. Käytän aineistona myös kongressin määräyksestä muodostetun *9/11 Commissionin* raporttia syyskuun 11. päivän tapahtumista ja Yhdysvaltojen suhteesta terrorismiin ennen syysyä 2001.

Edustajainhuoneessa käydyt keskustelut muodostavat varsinaisen tutkimusaineiston. Näiden lisäksi käytän jo mainittua *9/11 Commission Report*:ia lähteenä esitellessäni Yhdysvaltain ja terrorismin suhteita. Apunani on kongressin kirjaston asiakirjoja, joiden avulla käyn läpi lain proseduurin edustajainhuoneen ja valiokuntien kautta presidentti Bushin työpöydälle. Lain sisältöä ja siihen kohdistunutta kritiikkiä käsittelen tieteellisten artikkelien kautta, missä esitellään sen ongelmia suhteessa perustuslakiin ja kansalaisvapauksiin. Näiden artikkeleiden yleinen suhtautuminen Patriot Actiin vaikutti negatiiviselta, mutta en näe niitä kuitenkaan niin polemisoinvina, etteivätkö ne kävisi luotettaviksi lähteiksi. Yhdysvaltojen poliittisen järjestelmän hahmottamiseksi olen lukenut Roger Davidsonin ym. teosta ”Congress and It's Members”. Poliittista filosofiaa koskevassa keskusteluissa lähteinä ovat olleet pitkälti alkuperäistekstit, joista esiin nousevat perustuslaki, itsenäisyysjulistus ja ”Federalist Papers”-teos. Retorisessa analyysissä kantavia voimia ovat jo esittelemani Chaim Perelman ja George Lakoff, mutta käytän myös Barry Buzanin ym. teosta ”Securitization, New Framework for Analysis” sekä Carl Schmittin klassikkoa ”The Concept of the Political”. Hätätilan ja presidentin roolia tulkitseen edelleen turvaten Anna Kronlundin Pro Gradu-työhön ”Poikkeustila yhdysvaltalaisessa keskustelussa syyskuun terroristi-iskujen jälkeen” vuodelta 2008.

Tutkimukseni jakaantuu kolmeen osaan. Ensimmäisessä luvussa tarkastelen sitä poliittista ja historiallista kontekstia, missä Patriot Actin oli lakina mahdollista, puolustuksen mukaan välttämätöntä, syntyä. Käyn läpi Yhdysvaltain suhdetta terrorismiin ennen vuoden 2001 syksyä ja Osama Bin Ladenin nousua amerikkalaisten tietoisuuteen. Käsittelen myös Washingtonin poliittista kenttää vuoden 2000 presidentin- ja kongressinvaalien jälkeen, sekä esittelen tuolloin vallinneet poliittiset voimasuhteet tärkeimpine toimijoineen. Käyn läpi lakiehdotuksen vaiheet kongressissa, jonka jälkeen esittelen kontekstin kannalta oleelliset amerikkalaisen poliittisen filosofian perusajatukset, perustuslain roolin ja poliittiseksi instituutioksi nousseet perustajaisät (Founding Fathers). Ensimmäisen luvun päättää katsaus Patriot Actin keskeisiin ongelmiin, joista esiin nousi debatin määrä, proseduuri ja kritiikki laista perustuslain vastaisena.

Toisessa luvussa keskityn puolustuksen argumentointiin lain puolesta. Käyn läpi raamien asettamisen ja siihen liittyvän pelon käytön, sekä turvallisuuden ja sotatilan käsitteet raamien muodostamisen apuna. Käsittelen myös presidentin roolia auktoriteettina lain puolustamiseksi, sekä esittelen metaforista keskustelua lain puolustamiseksi. Esittelen myös puolustuksen kannalta oleellisen termin työkalut (tools), sekä pelkoon ja turvallisuuteen takaisin perustavan argumentoinnin dilemman kautta. Lopuksi käyn vielä läpi kompromissin käsitteen käyttöä.

Kolmas luku käsittelee Patriot Actin vastustusta. Ensimmäisenä esiin nousee raamien kierto. Esittelen mitä retorisia keinoja lain vastustajat käyttävät kiertääkseen puolustuksen asettamat raamit keskustelulle. Myös vastustus turvaa metaforiseen kielenkäyttöön, jonka esittelyn jälkeen kiinnitän huomioni proseduriin, presidenttiin ja puoluerajoihin Patriot Actin vastustuksessa. Lopuksi palaan lain vastustamiseen pelkoon, vapautteen ja patriotismiin vedoten.

2 PATRIOT ACT-LAINSÄÄDÄNNÖN POLIITTINEN JA HISTORIALLINEN KONTEKSTI

Yksi asia nousee välttämättä esiin puhuttaessa maailmasta vuoden 2001 syyskuussa, se muuttui. Islamistinen terrorismi oli nähty enemmän Euroopan ja Yhdysvaltain ulkopuolisena ilmiönä, jotain, mikä tapahtui Afrikassa tai Lähi-idässä, ei vapaan maailman ytimessä. Yhdysvaltalaisista vapaata markkinataloutta symboloineet kaksoistornit vaihtuivat tuhansien ihmisten hautamonumentteiksi, tuoden samalla terrorismin kauhut amerikkalaisten tv-vastaanottimiin. Tilanteen uutuus ja ainutlaatuisuus näkyi paitsi poliittisessa retoriikassa, myös lainsäätäjien ja muiden ammattipoliitikkojen mahdollisuudessa reagoida tilanteeseen. Kukaan heistä ei ollut aikaisemmin ollut vastaavassa tilanteessa. Seuraavaksi käsittelen Yhdysvaltain suhdetta terrorismiin vuosina ennen iskuja ja esittelen maan poliittiset voimasuhteet vuoden 2001 jälkimmäisellä puoliskolla. Niin hyvät kuin huonotkaan päätökset eivät synny tyhjiössä, vaan niihin vaikuttaa aina se historiallinen ja poliittinen konteksti missä ne ovat syntyneet.

2.1 Yhdysvaltain poliittinen filosofia

John Stuart Mill said, “A people may prefer a free government, but if from indolence, or carelessness, or cowardice, or want of public spirit, they are unequal to the exertions necessary for preserving it; if they will not fight for it when it is directly attacked; if they can be deluded by the artifices used to cheat them out of their liberties; if by momentary discouragement or temporary panic or a fit of enthusiasm for an idea or an individual, they can be deluded to lay their liberties at the feet of even a great man, or trust him with powers which enable them to subvert their institutions, in all these cases they are more or less unfit for liberty.”

(Otter, C.L. H6762.)

Perustuslailliseen edustukselliseen demokratiaan rakentuvan supervallan poliittisen filosofian taustat ovat Englannin kruunun vastustuksessa ja tyrannian, yksinvaltiuden ja monarkian täydellisessä halveksunnassa. Perustuslaki rakennettiin vastaamaan niihin uhkiin, mitä Englannin nähtiin edustavan 1700-luvun valistuksen ihanteille ja tästä syystä valtion rooli rajattiin olemassa oleviin eurooppalaisiin valtioihin nähden hyvin pieneksi, yksilön ja osavaltion oikeudet taattiin ja vallan keskittyminen pienelle joukolle pyrittiin rakenteellisesti tekemään erittäin vaikeaksi.⁴ Valtio on aina epäilyttävä ja yksilön suojaaminen siltä on poliittisen toiminnan ydin. Syyskuun 11. kuitenkin asetti nämä perustavanlaatuiset ihanteet uuteen valoon. Turvallisuuden tunteen niukkuus asetti vaateet muutokselle, jonka edessä perustuslailliset ihanteetkin jäivät lain vastustajien tulkintojen mukaan toiseksi. Turvallisuuden tunteen, oli se sitten todellisuutta tai illuusiota, palauttaminen siirtyi kansalaisten vaateiden ensimmäiselle sijalle, ja valtionvallan vastaus tähän vaateeseen poliittiseksi prioriteetiksi numero yksi. Nämä tekijät antoivat sysäyksen lainsäädännölliselle liikkeelle, jonka edessä perustuslaki ja kansalaisoikeudet menettivät normaalioloissa kyseenalaistamattoman asemansa.

Yhdysvaltain poliittinen filosofia on rakentunut maan itsenäisyysjulistuksesta alkaen tiettyjen valistuksen ajan poliittisten ihanteiden pohjalle. Näihin ihanteisiin kuuluu olennaisena oletus kansalaisten luonnollisista oikeuksista, jotka heille kuuluivat jo lockelaisessa esipoliittisessa luonnontilassa, ja perustuslaillinen hallintomekanismi on rakennettu nimenomaan suojaamaan näitä oikeuksia. Onkin perusteltua sanoa, että Locken "Tutkielma hallitusvallasta" (1689) on vaikuttanut enemmän Yhdysvaltain perustuslakiin ja itsenäisyysjulistukseen kuin mikään muu teos. Locke vaikutti hyvin paljon länsimaiseen valistusfilosofiaan, mutta Yhdysvaltain poliittisessa järjestelmässä sen vaikutus on ylivoimaisesti suurin. (Yrjönsuuri, 2003. 33.) Kansalaisten luonnollisten oikeuksien takaaminen on Yhdysvaltalaisessa poliittisessä filosofiassa poliittisen ylin tehtävä. Poliittinen valta on asetettu täysin hallituille, jotka puolestaan huolehtivat, ettei valtio ryhdy toimillaan rajoittamaan tai loukkaamaan kansalaisten luonnollisia oikeuksia. (Kelly & Mack, 2004. 120.)

⁴ James Madison tunnisti Federalist Papersin 10. artikkelissa ryhmittymien syntymisen välttämättömänä ilmiönä vapaassa yhteiskunnassa, mutta edustajien tarpeeksi suurella määrällä ja republikanisella valtiojärjestelmällä ryhmäkuntien valta voidaan pitää kurissa. (Ball, 2003. 40–45.)

Yhdysvaltalaisessa poliittisessa keskustelussa harvoin päästään kovin pitkälle ottamatta puheeksi valtion perustajaisia, ryhmää josta käytetään yleisesti nimitystä *Founding Fathers*. Tämä ryhmä on Yhdysvalloissa ollut perustuslaillisen demokratian symbolina, ikoneina joiden pohjalle maan poliittinen filosofia ja poliittiset oikeudet pohjautuvat, ja joihin jatkuvasti vedotaan poliittisessa keskustelussa. Seitsemän henkilöä, jotka historioitsija Richard Bernsteinin tulkinnan mukaan muodostavat tämän ryhmän ytimen ovat Benjamin Franklin, George Washington, John Adams, Thomas Jefferson, John Jay, James Madison ja Alexander Hamilton. (Bernstein, 2009. IX, 6.) Laajemmin tähän ryhmään voidaan laskea kaikki Yhdysvaltain itsenäisyysjulistuksen ja perustuslain laatijat, sekä tähän ryhmään kuulumattomat henkilöt, jotka tavalla tai toisella olivat oleellisia tekijöitä Yhdysvaltoja perustettaessa ja Englantia vastaan käydyssä vallankumoussodassa. (Bernstein, 2009. 177).

Edellä mainitusta joukosta John Adams, Thomas Jefferson ja Benjamin Franklin olivat mukana allekirjoittamassa Yhdysvaltain itsenäisyysjulistusta vuonna 1776, jonka kenties kuuluisampaan kohtaan edelleen perustetaan yksilön perimmäiset oikeudet maan poliittisessa filosofiassa: "We hold these truths to be self evident, that all men are created equal, that they are endowed by their Creator with certain unalienable Rights, that among these are Life, Property and the pursuit of Happiness." Myös yksilön asema suhteessa valtioon tulee esiin julistuksessa: "That to secure these rights, Governments are instituted among Men, deriving their just powers from the consent of the governed..." (US Declaration Ind.). Vaikka tasa-arvon ja yksilöoikeuksien toteutuminen Yhdysvalloissa historiallisesti on kyseenalaistettu, ei voida kiistää sen aikanaan vallankumouksellista roolia länsimaisen vapauden ilmentymänä. Kuten ranskalainen Alexis de Tocqueville toteaa matkastaan Yhdysvaltoihin vuosina 1831–32: "Among the new things that attracted my attention during my stay in the United States, none struck me more forcefully than the equality of conditions." (Tocqueville, 2005. 3). Selvää onkin, että itsenäisyysjulistuksen periaatteellista sanomaa vastaan yksikään ammattipoliitikko ei uskalla alkaa taistelemaan.

Toinen kulmakivi yksilön oikeuksille on perustuslain *Bill of Rights* ja sen ensimmäinen lisäys: "Congress shall make no law respecting an establishment of religion, or prohibiting the free exercise thereof; or abridging the freedom of speech, or of the press; or the right of the people peaceably to assemble, and to petition the Government for a redress of

grievances." (U.S. Const. amend. I). *Bill of Rights* määrittelee yksilölle taatut oikeudet liittovaltioon nähden. Nämä oikeudet on nähty muuttamattomina, ja niiden tulkintaan on käytetty enemmän aikaa ja asianajajia kuin moni uskoisi, esimerkkinä edelleen käytävä debatti perustuslain toisesta lisäyksestä liittyen kansalaisten oikeuteen kantaa aseita. Yli kaksisataa vuotta sitten tehty lisäys, jolla varmistettiin Yhdysvaltain valmius vastata brittien mahdolliseen sodanjulistukseen, on edelleen ylitsepääsemätön este aselakiuudistuksille maan korkeimmassa oikeudessa.

Yhdysvaltain poliittinen filosofia muotoutui perustajaisien pohjalta perustuslain ja itsenäisyysjulistusten kautta. Näiden ikonisten dokumenttien lisäksi John Jayn, James Madisonin ja Alexander Hamiltonin aikanaan salanimellä kirjoittamat artikkelit, jotka on koottu teokseksi "Federalist Papers" on muokannut Yhdysvaltain poliittista olemusta huomattavasti. Näiden artikkelien käsittelyssä oli erityisesti perustuslaki, sekä tätä edeltävä *Articles of Confederation*, joka oli niin sanotusti ensimmäinen vedos perustuslaista.

James Madison kirjoittaa "Federalist Papersin" 51. artikkelissa siitä, mihin oikeastaan koko Yhdysvaltain poliittinen järjestelmä perusfilosofiansa mukaan perustuu. Tämä kohta on samalla hyvin oleellinen tämän työn tutkimuskysymyksen kannalta, sillä Patriot Act on mahdollista tulkita tämän poliittisen filosofian kivijalan vastaiseksi:

If men were angels, no government would be necessary. If angels were to govern men, neither external nor internal controuls [sic] on government would be necessary. In framing a government which is to be administered by men over men, the great difficulty lies in this: You must first enable the government to controul the governed; and in the next place, oblige it to controul itself. A dependence on the people is no doubt the primary controul on the government; but experience has taught mankind the necessity of auxiliary precautions."

(Ball, 2003. 252.)

Koko Yhdysvaltain poliittinen järjestelmä rakennettiin näiden *auxiliary precautionsien* varaan, mihin James Madison edellä viittaa. Valtio perustettiin vastaukseksi Englannin kruunun tyranniaan, jonka seurauksena pyrittiin rajoittamaan kaikkia mahdollisia tyrannian ilmenemismuotoja, mukaan lukien enemmistön tyranniaa, jonka yhtenä muotona Madison näki erilaiset omaa etuaan ajavat ryhmäkunnat (*factions*). (Ball, 2003. 40–45).

Yhdysvaltain perustuslaki on rakennettu *checks and balances* idean pohjalle. Poliittinen päätöksenteko on tehty tarkoituksella mahdollisimman vaikeaksi asettamalla kongressiedustajien virkakausi kahden vuoden mittaiseksi, jolloin edustajat ovat vastuussa äänestäjilleen suhteellisen usein. Madison perustelee kaksivuotisen virkakauden seuraavasti: "I SHALL here perhaps be reminded of a current observation, 'that where annual elections end, tyranny begins.'" (Ball, 2003. 259). Lopulta perustuslaki asetti vaalit kaksivuotisiksi, paitsi teoreettisista, myös käytännön syistä, sillä 1700-luvun lopulla ei ollut kovin helppo ylläpitää kommunikaatiota äänestäjien kanssa ja samalla hoitaa velvollisuuksia kongressissa. Tämän lisäksi perustuslaki asetti parlamentin kaksihuoneiseksi, jolloin senaatin tehtävä on edustaa osavaltion etua, edustajainhuoneen huolehtiessa oman vaalipiirinsä edusta. Lakien hyväksymiseksi vaaditaan vielä liittovaltion presidentin allekirjoitus, unohtamatta tämän veto-oikeutta, puhumattakaan puoluejärjestelmästä, joka edelleen jakaa kahtia edellä mainitut instituutiot. Jokainen valtionhallinnon instituutio on teoriassa keskinäisriippuvuussuhteessa, jolloin emotionaaliset ja enemmistön tyranniaan perustuvat päätökset ovat mahdollisimman vaikeasti toteutettavissa. Erityisen mielenkiintoista Patriot Actin suhteen on se, että senaatin kuusivuotinen vaalisykli pyrkii takaamaan jatkuvuuden ja hetken intohimoista irrotetun päätöksenteon, kun senaattorit eivät ole heti vaaleissa vastuussa äänestyskäyttäytymisestään, toisin kuin kahden vuoden välein vaihtuva edustajainhuone, joka on selvästi herkempi temporaalisille ilmiöille. Tästä huolimatta ainoastaan yksi senaattori äänesti Patriot Actia vastaan.

Yhteenvetona voidaan todeta Yhdysvaltain poliittisen filosofian nojaavan 1700-luvun valistusfilosofiaan, jossa yksilönvapaudet ja oikeudet suhteessa valtioon korostuvat. Yhdysvalloissa yksilön vapaudet suhteessa liittovaltioon haluttiin varmistaa rakentamalla sellainen poliittisen päätöksenteon järjestelmä, jossa lakimuutokset joutuvat käymään läpi mahdollisimman monta vaihetta ja instituutiota, viimeisenä vartijanaan korkein oikeus.

Tällä järjestelmällä pyrittiin estämään tyrannian kaikki muodot jopa vaaran ja paniikin hetkellä poistamalla inhimillisen tekijän aiheuttamat uhat kansanvallalle. Kuten luvun alussa edustaja Otter huomautti John Stuart Millia lainaten, ne jotka ovat valmiita uhraamaan hetkellisen vaaran uhatessa vapautensa, ovat sopimattomia vapauteen.

2.2 Yhdysvallat ja terrorismi ennen syyskuun 2001 terroristi-iskuja

Vuoden 2002 marraskuussa kongressi ja presidentti Bush perustivat komission tutkimaan niitä tapahtumia, ilmiöitä ja olosuhteita, jotka johtivat syyskuun 2001 iskuihin. Komissiossa oli kymmenen pääjäsentä, viisi Republikaania ja viisi Demokraattia. (The 9/11 Commission Report, 2004). Raporttia tehdessä haastateltiin lukemattomia hallintoon kuuluvia ja kuuluneita jäseniä, sekä eri viranomaistahoja ja selvitettiin paitsi itse syyskuun 11. tapahtumat, myös Yhdysvaltain ja ääri-islamistisen terrorismin suhteet vuosilta ja vuosikymmeniltä ennen iskuja.

Komission raportin mukaan 1990-luvun lopulla useista signaaleista huolimatta terrorismi nähtiin yhä joko valtiollisten toimijoiden osana tai yksittäisten rikollisten toimintana, kuten esimerkiksi Hizbollah Lähi-idässä tai Timothy McVeigh Yhdysvalloissa. (The 9/11 Commission Report, 2004. 108). Vuodesta 1997 alkaen Osama Bin Laden alkoi erottua terroristien massasta, kun hänen osallisuutensa lukuisiin Yhdysvaltoja vastaan tehtyihin iskuihin alkoivat valjeta amerikkalaisille tiedusteluorganisaatioille. Bin Ladenia jopa esitettiin vangittavaksi New Yorkilaisen tuomioistuimen toimesta, kun todisteet hänen osallisuudestaan eri iskuihin Yhdysvaltoja vastaan ympäri maailmaa kävivät ilmeisiksi. CIA:lla oli pitkälle mennyt suunnitelma Bin Ladenin kaappaamiseksi Afganistanista ja tuomiseksi Yhdysvaltoihin oikeuden eteen, mutta tätä suunnitelmaa ei koskaan toteutettu, sillä operaation sotilaallinen toteuttaminen nähtiin liian riskaabeliksi. (The 9/11 Commission Report, 2004. 109–114.)

Mitä terrorismin muotoihin tulee, vallitseva käsitys yhdisti terroristien toiminnan joihinkin konkreettisiin vaateisiin tai neuvottelutilanteisiin. Hyvänä esimerkkinä käy joulukuussa 1998 silloisen presidentti Clintonin pöydälle aseteltu muistio, jossa varoitettiin Bin Ladenin aikomuksista kaapata lentokoneita tarkoituksenaan kiristää tiettyjen vankien

vapautus vankiloista ympäri maailmaa. (The 9/11 Commission Report, 2004. 128–129). Al-Qaidalla oli kuitenkin toisenlaiset tavoitteet. Syyskuun iskujen pääarkkitehti Khalid Sheikh Mohammed kertoi kuulusteluissa, että perinteiset lentokonekaappaukset eivät sopineet yhteen Al-Qaidan tarkoituksien kanssa, sillä he eivät halunneet neuvotella vankien vapautuksista, vaan aiheuttaa massatuhoa siviiliväestöä kohtaan. Suunnitelmat kehittyivät lopulliseen muotoonsa, lentokoneita käytettäisiin ohjuksina iskuissa merkittäviä Yhdysvaltalaisia kohteita vastaan aiheuttaen sekä massiivisen määrän uhreja, että symbolisina eleinä Yhdysvaltain mahtia vastaan. (The 9/11 Commission Report, 2004. 153–159.) Tässä vaiheessa on syytä huomauttaa, että raportin laatijat eivät päässeet itse haastattelemaan Mohammedia, vaan olivat viranomaisilta saamiensa raporttien varassa. Voidaan joka tapauksessa sanoa, että lentokoneiden käyttö itsemurhapommeina edusti uudenlaista terrorismia, sellaista, mihin Yhdysvallat ei ollut tarpeeksi suuressa mittakaavassa varautunut. Syyskuu 2001 muutti Yhdysvaltain näkemyksen terrorismista rikosoikeudellisena kysymyksenä terrorismin vastaiseksi sodaksi.

Tämä terrorismin määritelmän muuttuminen rikosoikeudellisesta kysymyksestä sodaksi voidaan nähdä pidemmän aikavälin tulokseksi. Jo ensimmäinen isku World Trade Centeriä vastaan 1993, Yhdysvaltain edustustojen pommitukset Keniassa 1998 ja isku USS Colea vastaan vuoden 2000 lokakuussa voidaan nähdä osana muutosta, jonka syyskuun 11. iskut sinetöivät. Käsitys taistelusta terrorismia vastaan sotana mahdollisti terrorismista epäiltyjen kohtelun vihollistaistelijoina, mikä taas oikeutti Patriot Actista käydyissä debateissa epäiltyjen oikeuksiin puuttumisen tavalla, joka ei välttämättä olisi mahdollista, jos asiaa katsottaisiin rikosoikeudellisesta näkökulmasta.

2.3 Washington vuonna 2001

Vuoden 2000 marraskuussa valta vaihtui Valkoisessa talossa, kun Bill Clinton jätti Valkoisen talon kahdeksan vuoden jälkeen. Vuoden 2000 presidentinvaaleissa esille nousivat erityisesti sisäpoliittiset teemat, ja kuten komission raportti huomauttaakin, kampanjasta puuttui lähes tyystin keskustelut liittyen Al-Qaidaan tai terrorismiin ylipäänsä. (The 9/11 Commission Report, 2004. 198). On kuitenkin syytä huomauttaa, ettei terrorismi ole noussut kampanjoiden johtavaksi puheenaiheeksi ennen vuoden 2004 vaaleja. Lopulta

maan presidentiksi valittiin korkeimman oikeuden päätöksen jälkeen Texasin entinen kuvernööri George W. Bush.

Presidentti Bush sai kattavan selvityksen terrorismin uhasta Yhdysvaltojen kansalliselle turvallisuudelle heti kautensa alussa. Keskustiedustelupalvelun terrorisminvastaisen keskuksen apulaisjohtaja Ben Bonk kertoi presidentille, että seuraavan neljän vuoden aikana amerikkalaisia tulee kuolemaan terrorismin uhreina, ja presidentti Clinton kertoi maininneensa Bushille vallanvaihdon aikoihin, että Bin Laden ja Al-Qaida tulevat olemaan tärkeimmät uhat maan kansalliselle turvallisuudelle. Raportista kuitenkin selviää, että tärkeimpinä turvallisuusuhkina pidettiin silti Pohjois-Koreaa, sekä Israelin ja Palestiinan välistä kriisiä. (The 9/11 Commission Report, 2004. 198–199.) Kuten George Bush itse kertoi National Geographicin haastattelussa kymmenen vuotta terroristi-iskujen jälkeen, hän oli lähinnä sisäpoliittisiin asioihin keskittynyt presidentti, joka muuttui yhdessä päivässä sota-ajan presidentiksi.⁵

Tärkeimmät jäsenet Bushin muodostamassa hallituksessa olivat kansallisen turvallisuuden neuvonantaja Condoleezza Rice, puolustusministeri Donald Rumsfeld, ulkoministeri Colin Powell, kyseenalaista mainetta niittänyt varapresidentti Dick Cheney, sekä Patriot Actin kannalta erityisen tärkeä oikeusministeri John Ashcroft. (The 9/11 Commission Report, 2004. 198, 209). Näistä Rumsfeldia ja Cheneyä luonnehdittiin kuuluviksi niin sanottuihin haukkoihin, Republikaanien siihen ryhmään, jotka uskoivat vahvasti Yhdysvaltojen oikeuteen käyttää aseellista voimaa suojellakseen etujaan globaalisti.

107:ssä kongressissa senaatti oli syyskuussa 2001 niukasti demokraattien hallussa. Heillä oli hallussaan 50 paikkaa, kun taas republikaaneilla paikkoja oli 49, yhden edustajan ollessa kuulumatta kumpaankaan puolueeseen. Enemmistöjohtajana toimi demokraattisen puolueen Thomas A. Daschle.⁶ Edustajainhuone sen sijaan oli republikaanien hallussa. Republikaaninen puolue piti hallussaan 222 paikkaa, kun taas demokraateilla paikkoja oli 210, kolme edustajaa ei kuulunut kumpaankaan puolueeseen. (Davidson ym, 2011. app A2). Hyvin arvostetussa edustajainhuoneen puheenjohtajan roolissa toimi Dennis Hastert, Republikaani Illinoin osavaltiosta. (Davidson ym, 2011. 147).

⁵ ks. <http://transcripts.cnn.com/TRANSCRIPTS/1109/05/ctw.01.html>, viitattu 30.10.2012.

⁶ ks. http://www.senate.gov/pagelayout/history/one_item_and_tasers/partydiv.htm, viitattu 28.10.2012.

Yhteenvetona voidaan siis huomauttaa, että Yhdysvallat oli tietoinen Al-Qaidan ja Osama Bin Ladenin Yhdysvaltain kansainväliselle turvallisuudelle aiheuttamasta uhasta, mutta eivät silti hallituksen korkeimmalla tasolla nähneet syyskuun 11. iskujen kaltaista massatuhoa Yhdysvaltojen maaperällä todennäköiseksi. Terrorismin määritelmä oli muuttumassa jo Clintonin kaudella, mutta siitä huolimatta vuosi 2001 sai maan aivan uuden tilanteen eteen, kun sen maaperällä tehtiin eniten tuhoa aiheuttanut isku sitten sisällissodan. Syyskuun neljäntenä 2001, sekä Clintonin, että Bushin hallinnossa terrorismin vastaisen osaston johdossa toiminut Richard Clark jätti Condoleezza Ricelle seuraavan viestin:

Are we serious about dealing with the al Qida [sic] threat? ...Is al Qida [sic] a big deal? ... Decision makers should imagine themselves on a future day when the CSG has not succeeded in stopping al Qida [sic] attacks and hundreds of Americans lay dead in several countries, including the US.

(The 9/11 Commission Report, 2004. 212)

Tasan viikko myöhemmin lähes kolme tuhatta amerikkalaista kuoli Al-Qaidan uhreina, asettaen George W. Bushin hallituksen ja Republikaanien johtaman edustajainhuoneen odottamattomaan ja uuteen tilanteeseen.

2.4 Patriot Actin vaiheet kongressissa

Hyvin nopeasti syyskuun iskujen jälkeen oli selvää, että terrorismin torjuntaan on puututtava lainsäädännöllisin keinoin. Syyttävät sormet osoittivat paitsi viranomaisia, pääasiassa keskustiedustelupalvelu CIA:ta ja liittovaltion poliisia FBI:tä kohti, myös terrorismin vastaisen lainsäädännön ja sen puutteiden suuntaan. Kansallinen konsensus muutoksesta, tai pikemminkin päättäväisestä vastauksesta, oli vallitseva, mutta sen yksityiskohdat muotoutuisivat lokakuun aikana päättyen Patriot Actin hyväksymiseen laiksi 26.10.2001.

Välittömästi iskua seuranneina viikkoina esiteltiin useita pienempiä terrorismin torjuntaan suuntautuneita lakiehdotuksia puolueeseen katsomatta. Vain kolme päivää iskuista oli kulunut, kun vuoden 2012 presidentinvaalien yksi republikaanien esivaalien ehdokkaista Ron Paul esitteli ensimmäisen lakiehdotuksen nimellä *Anti-Terrorism Act of 2001*. (Anti-Terrorism Act of 2001, H.R.2896)⁷. Useampien pienten uudistuksen lisäksi H.R.3004 *Financial Anti-Terrorism Act of 2001* nousi merkittäväksi, sillä se liitettiin myöhemmin osaksi itse Patriot Actia. Tämän ehdotuksen esitteli Ohion republikaaninen edustaja Mike Oxley 24 sponsorin tukemana, jotka olivat sekä demokraatteja että republikaaneja (Financial Anti-Terrorism Act of 2001, H.R.3004).

Varsinaista Patriot Actia edelsi H.R.2975, joka esiteltiin nimellä *Uniting and Strengthening America Act*. Laki esiteltiin kongressille 2.10.2001, eli kolme viikkoa syyskuun iskujen jälkeen.⁸ Lain esittelijänä toimi republikaanien edustaja James F. Sensenbrenner Wisconsinin 9. vaalipiiristä, jonka tukena lakia esitteli 26 sponsoria. Sponsoreista 14 edusti republikaanista ja 12 demokraattista puoluetta, joten tässä vaiheessa lakia tuettiin yli puoluerajojen, joskin on vaikea sanoa miten hyvin kukin sponsori tunsi lain yksityiskohdat. (Patriot Act H.R.2975, Record.)

Kongressin edustajainhuoneen puheenjohtaja, republikaani Dennis Hastert Illinoin 14. vaalipiiristä ohjasi lakiehdotuksen H.R.2975 valiokuntiin. Dennis Hastert tunnettiin tiukkana puolueen etuja ajavana puhemiehenä, joka ei pelännyt käyttää valtaansa nimetä jäseniä valiokuntiin ja päättää miten lait edustajainhuoneessa etenevät. (Davidson ym, 2011. 147). Normaalisti lait ohjataan ainoastaan yhteen valiokuntaan, mutta puheenjohtajalla on valta ohjata ehdotus useampaan valiokuntaan niin tahtoessaan. (Davidson ym, 2011. 197). Valiokunnat joihin H.R. 2975 vietiin, olivat *House Judiciary*, *House Intelligence*, *House International Relations*, *House Resources* ja tämän alainen valiokunta *Water and Power*, sekä *House Ways and Means*. Suurimmassa osassa valiokunnista lakiin ei tehty mitään muutoksia. (Patriot Act H.R.2975, Record.)

⁷Kaikki lainsäädäntöön liittyvä aineisto on saatavilla Library of Congressin (Thomas) sivuilta, mutta tekstin selkeyden vuoksi Patriot Actin käsittelyyn liittyvät linkit Library of Congressin (Thomas) ja Government Printing Officen Internet-sivuilta löytyvät tarkemmin lähdeluettelosta. Debatteihin puolestaan olen viitannut edustajien nimellä ja sivunumerolla.

⁸Senaatin puolella lakiehdotus S.1510 (Uniting and Strengthening America Act) meni läpi 11.10.2001 äänin 96-1. (S.1510).

Seuraavana päivänä, 12. lokakuuta, *House Rules Committee* esitti kongressille ehdotuksen H.Res.264. (H.Res.264. Summary). *House Rules Committee* on viime vuosikymmeninä ollut yhä enemmän kongressin puheenjohtajan vallassa, tämän päättäessä valiokunnan jäsenistön nimityksistä. Valiokunnalla on valta päättää milloin sille esitelty lainsäädäntö siirretään kongressiin käsiteltäväksi ja millä säännöillä (Davidson ym, 2011. 226–227). Tässä tapauksessa republikaani David Dreierin johtama valiokunta siirsi lain H.R.2975 kongressille suljetulla säännöllä, mikä tarkoittaa sitä, että lakiin ei voida enää tehdä lisäyksiä ennen sen hyväksymistä tai hylkäystä äänestyksessä. Samalla *Rules Committee* määräsi ehdotukselle tunnin debatin, joka käytäisiin vielä samana päivänä. (H.Res.264. Summary.) Suljettu sääntö oli ensimmäinen merkki siitä, että lakiehdotus uudeksi terrorisminvastaiseksi laiksi haluttiin mahdollisimman nopeasti läpi kongressista, joskin proseduuri oli kongressin omien sääntöjen mukainen. Sekä republikaanit että demokraatit ovat historiallisesti käyttäneet mahdollisuuttaan esittää lisäyksiä jarruttaakseen heille epämieluisien lakiehdotusten päätöksentekoprosessia.

Debatin jälkeen lakiehdotus yritettiin palauttaa takaisin valiokuntavaiheeseen sillä ohjeistuksella, että laki asetettaisiin koskemaan ainoastaan terrorismia ja terrorismiin liittyviä asioita. (Nadler, Jerrod. H6773). Kongressissa vähemmistöpuolueella on mahdollisuus väittelyn jälkeen esittää lain palauttamista valiokuntaan ohjeiden kanssa, jolloin se palaa automaattisesti takaisin kongressiin valiokuntakäsittelyn jälkeen. (Davidson ym, 2011. 237). H.R.2975:n kohdalla tämä esitys, kuten vähemmistöpuolueen esitykset valiokuntaan palauttamisesta yleensä, kaatui äänin 73 puolesta ja 345 vastaan, mikä tarkoitti sitä, että laki menisi nyt äänestykseen. Äänestys pidettiin samana päivänä kun laki esiteltiin edustajainhuoneessa, ja se meni läpi äänin 337 puolesta ja 79 vastaan, yksi edustaja ilmoittautui paikalla olevaksi, muttei äänestänyt puolesta tai vastaan (Patriot Act H.R.2975, Record). Republikaaneista 206 ja demokraateista 129 äänesti lain puolesta. Vastan äänestäneistä 3 oli republikaaneja, 75 demokraatteja. Republikaaneista vastaan äänestivät Illinoian Ray LaHood, Idahon "Butch" Otter ja ensimmäisen terrorisminvastaisen lain esittänyt Ron Paul Texasista (H.R. 2975, Vote.)

H.R.2975 ei kuitenkaan päätynyt koskaan laiksi asti, vaan se otettiin osaksi varsinaista Patriot Actia H.R.3162⁹, joka esiteltiin kongressissa myöhemmin. Suurin osa laista jäi kuitenkin voimaan, kun presidentti Bush allekirjoitti viimeisen version Patriot Actista. Edustaja James F. Sensenbrenner esitteli kongressille *Uniting and Strengthening America by Providing Appropriate Tools Required to Intercept and Obstruct Terrorism Act*, H.R.3162:n, eli tuttavallisemmin USA Patriot Actin, lokakuun 23. päivä vuonna 2001. Sama mies Wisconsinin 9. vaalipiiristä esitteli myös edellisen version, H.R.2975:n tasan kolme viikkoa aiemmin. (USA Patriot Act, Summary).

Kuten edellinen versio lakiuudistuksesta, myös H.R.3162 lähetettiin edustajainhuoneen puheenjohtajan toimesta useampaan eri valiokuntaan. Edellisestä versiosta poiketen, tämä versio lähetettiin myös valiokuntiin *House Financial Services*, *House Energy and Commerce*, *House Education and the Workforce*, *House Transportation and Infrastructure* ja *House Armed Services*. Sen jälkeen kun puheenjohtaja oli ohjannut lain valiokuntiin, edustaja Sensenbrenner esitti H.R.3162:n käsiteltäväksi lakkauttamalla säännöt (suspending the rules). (USA Patriot Act, Summary.) Tämä on kongressissa käytettävä oikotie, jota usein käytetään käsiteltäessä pienempiä lakeja, jotta ne saataisiin mahdollisimman pienin vaivoin ulos kongressista. Kun lakiehdotus käsitellään suljetulla säännöllä, sen ei tarvitse käydä läpi valiokuntaproseduuria ennen äänestystä, sille on varattu vain 40 minuuttia debattia ja se vaatii kahden kolmasosan hyväksynnän äänestettäessä. Lakiin ei myöskään voida tehdä ennen hyväksyntää lisäyksiä, kuten oli käytäntö myös H.R. 2975:n kohdalla. (Davidson ym, 2011. 225.)

Seuraavana päivänä, lokakuun 24., H.R.3162 asetettiin äänestykseen. Se tarvitsi kaksi kolmasosaa äänistä päästäkseen läpi kongressista, eli demokraatit olisivat halutessaan voineet kaataa ehdotuksen. Lakiehdotus sai lopulta 357 ääntä puolesta ja 66 vastaan. H.R.3162 meni siis läpi edustajainhuoneessa ja se lähetettiin senaattiin, jossa ehdotus hyväksyttiin äänin 98-1. Lokakuun 26. presidentti Bush hyväksyi lakiehdotuksen H.R.3162 allekirjoituksellaan. (USA Patriot Act, Summary.)

⁹ H.R.3162 yhdenmukaisti edustajainhuoneen hyväksymän H.R.2975:n ja senaatin hyväksymän S.1510:n. (Kelly & Mack, 2004. 116).

Jälkimmäinen ja lopullinen versio Patriot Actista sai siis 20 ääntä enemmän puolesta 13 ääntä vähemmän vastaan, kuin aikaisempi versio H.R. 2975. Edelleen kolme Republikaania vastusti ehdotusta, Ron Paul ja "Butch" Otter, mutta kolmas vastustaja ei ollut Illinois Ray LaHood kuten H.R. 2975:ssä, vaan Ohion Robert Ney. (H.R. 3162, Vote.) Kantaansa vaihtaneet demokraatit eivät käyttäneet puheenvuoroa selittääkseen äänestyskäyttäytymistään, mutta Ray LaHood äänesti H.R. 3162:n puolesta sen vuoksi, että siihen oli lisätty rahanpesuun puuttuva lisäys. (LaHood, Ray. H7204-H7205). Äänestys Patriot Actia vastaan ei maksanut yhdellekään republikaanille seuraavia vaaleja, sillä kaikki heistä tulivat uudelleenvalituiksi vuoden 2002 kongressinvaaleissa.

2.5 Miten Patriot Act muutti olemassa olevaa terrorisminvastaista lainsäädäntöä?

USA Patriot Act on herättänyt kiivaita tunteita puolesta ja vastaan. Lain vastustajat ovat nähneet sen eräänlaisena kauhukuvana tulevaisuudesta, jossa isovelji valvoo kansalaisten jokaista liikettä ja yksityisyyden suoja on pelkkä muisto sivistyneimmistä ajoista. Tämän analyysin tarkoituksena ei ole kuitenkaan käydä itse lakia yksityiskohtaisesti läpi, mutta siihen sisältyvien keskeisimpien ongelmien esittely on tarpeen. Esittelen samalla lyhyesti tärkeimmät muutokset suhteessa aiempaan terrorisminvastaiseen lainsäädäntöön.

University of Pennsylvanian vertailevan oikeustieteen ja sosiologian professori Kim Lane Scheppele kirjoittaa artikkelissaan "Law In a Time of Emergency: States of Exception and the Temptations of 9/11" muun muassa siitä, miten terrorisminvastaiseen lainsäädäntöön ja sen toimeenpanemiseen suhtauduttiin syyskuun 2001 jälkeen.

Scheppeleen tulkinnan mukaan Patriot Act ei niinkään muuttanut varsinaista lain sisältöä, vaan pikemminkin kokosi aikaisemmin varsinkin liittovaltion tuomioistuimissa annettuja ennakkotapauksia liittyen epäiltyjen kohteluun. Esimerkkinä Scheppele käyttää niin kutsuttua *material witness statute*¹⁰ kohtaa kriminaalilainsäädännöstä, joka määrittelee millä perusteilla epäiltyä voidaan pitää pidätettynä ja kuinka kauan, kun tutkitaan heidän

¹⁰Kesäkuussa 2010 Yhdysvaltain korkein oikeus linjasi, että Patriot Actin kohta materiaaliavusta terrorismia tukeville järjestöille ei ole vastoin perustuslain 1. tai 5. lisäystä. (Holder v. Humanitarian Law Project.)

mahdollisia kytköksiä terrorismiin. Lain uuden tulkinnan perusteella liittovaltion poliisi alkoi pitää epäiltyjä hallussaan nostamatta syytteitä huomattavasti pitempään kuin aikaisemmin, joidenkin kohdalla jopa kuukausia. (Scheppelle, 2004. 1001–1002.)

Aikaisemmin terrorismista epäiltyjä pyrittiin kohtelemaan osana rikosoikeutta, jolloin heillä oli samat oikeudet kuin tavanomaisilla rikollisilla. Uuden tilanteen tulkinta terrorismin vastaiseksi sodaksi vaikutti kuitenkin myös terrorismista epäiltyjen lailliseen asemaan, mikä Scheppelen mukaan romahti terroristi-iskujen jälkimainingeissa. Epäily riitti pidätykseen, todisteet, varsinkin konkreettiset todisteet, jäivät toissijaisiksi. Oikeusministeriö alkoi muuttaa toimintafilosofiaansa ennaltaehkäisevien pidätysten suuntaiseksi, jolloin epäillyt ensin pidätettiin, ja vasta sitten alettiin etsiä todisteita. Vaikkei näihin uudistuksiin lakitekstin puolesta lisätty paljoakaan uutta, terrorismista syytettyjen oikeudet heikentyivät merkittävästi Yhdysvalloissa syyskuun iskujen jälkeen. (Scheppelle, 2004. 1030–1034.)

Varsinaisia lakitekniisiä muutoksia toki tehtiin. *Congressional Research Service (CRS)* toimii kongressin apuna raportoimalla muun muassa uudesta lainsäädännöstä. CRS:n raportissa Charles Doyle CRS:n lakiosastosta analysoi tärkeimpiä Patriot Actin tuomia muutoksia aikaisempaan terrorismin vastaiseen lainsäädäntöön, joista tässä esittelen muutaman omasta mielestäni oleellisimmista.

Presidentin toimivaltaa laajennettiin antamalla tälle entistä laajemmat mahdollisuudet jäädyttää ja takavarikoida vieraan maan kansalaisten varoja ja omaisuutta. Yhdysvaltojen ollessa aseellisessa konfliktissa, jollaiseksi terrorismin vastainen sota tulkittiin, presidentillä on oikeus takavarikoida ulkomaisia varoja. Aikaisemmin epäiltyjen ulkomaalaisten varojen tarkoituksiperät piti tutkia loppuun asti ennen mahdollisia toimenpiteitä, mutta Patriot Act antaa presidentille mahdollisuuden jäädyttää varat jo pelkän epäilyksen perusteella. (Doyle, 2001. 3–4.)

Toisekseen puututtiin epäiltyjen sähköiseen valvontaan ja tarkkailuun. Jo aikaisemmin tietyistä vakavista rikoksista epäiltyjen salakuuntelu oli mahdollista, mutta Patriot Act laajensi sitä epäiltyjen kenttää, johon tätä kohtaa laista voidaan soveltaa. Huomattavina

muutoksina Patriot Act mahdollisti sellaisten henkilöiden tarkkailun, joita epäillään taloudellisesta kanssakäymisestä terrorismia tukevien valtioiden kanssa, sekä henkilöiden, joita epäillään terroristien tai terrorististen organisaatioiden materiaalisesta tukemisesta. (Doyle, 2001. 4.)

Patriot Act myös tarkensi epäiltyjen tarkkailuun sovellettavaa lainsäädäntöä siten, että jatkossa tähän tultaisiin soveltamaan *Foreign Intelligence Surveillance Actia* (FISA), joka alun perin laadittiin säätelemään Yhdysvalloissa toimivien vieraiden valtioiden vakoojien tarkkailua. Nyt FISA:a laajennettiin siten, että enää tarkkailua ei voitu järjestää vain yhteen ennalta sovittuun paikkaan, vaan tarkkailua voitiin harjoittaa missä tahansa epäiltyjen uskottiin liikkuvan. Myös FISA:an liittyvien etsintälupien voimassaoloaika pidennettiin, mutta kenties oleellisin muutos aikaisempaan oli se, että epäilyä ei pitänyt enää kohdistaa tiettyyn epäiltyyn, vaan riitti, että tutkimus liittyi yleisesti kansainvälisen terrorismin tutkintaan. (Scheppelle, 2004. 1034–1037.)

Yhteenvetona voidaan sanoa, että viranomaisten toimintaa tutkia terrorismista epäiltyjä helpotettiin laajentamalla heidän toimintavapauksiaan ja määrittelemällä uudelleen kuka kelpaa terrorismista tai sen tukemisesta epäiltyjen listalle. Samalla tuomioistuimet alkoivat tulkita erilaisia terrorismiin liittyviä tapauksia siten, että epäiltyjen laillinen asema muuttui selvästi entistä huonommaksi. Onkin ymmärrettävää, että nämä muutokset nostivat pintaan huolen kansalaisyhteiskunnan toteutumisesta ja perustuslaillisten oikeuksien turvaamisesta. *American Civil Liberties Unionin* (ACLU) mukaan Patriot Act myös heikensi merkittävästi *checks and balances* periaatteen toteutumista sekä siirtämällä toimeenpanovallalle senaatile aikaisemmin kuuluneen vallan karkottaa epäiltyjä Yhdysvaltain ulkopuolisiin oikeusistuimiin että uusimalla viranomaisilta vaadittavia standardeja liittyen salakuunteluun, näin heikentäen oikeusistuinten asemaa.¹¹

2.6 Keskeisimmät ongelmat Patriot Act lainsäädännössä

¹¹ Ks. tarkemmin <http://www.aclu.org/national-security/how-patriot-act-2-would-further-erode-basic-checks-government-power-keep-america-s>

Uniting and Strengthening America by Providing Appropriate Tools Required to Intercept and Obstruct Terrorism, paremmin tunnettu akronyymien *USA Patriot Act* kautta, allekirjoitettiin presidentti George W. Bushin toimesta vain kuusi viikkoa maata ja kansainvälistä yhteisöä vavisuttaneiden terroristi-iskujen jälkeen. (Kelly, Mack, 2004. 116). Tämä on minkä tahansa edustuksellisen demokratian lainsäädäntöprosessissa hyvin lyhyt aika lain syntymiselle, ja aivan erityisen lyhyt Yhdysvaltain kongressissa, jossa lain syntyminen on tarkoituksella tehty hyvin vaikeaksi. Jotain poikkeuksellista siis todellakin tapahtui.

Yli vuosikymmen tapahtuneiden jälkeen on syytä pitää mielessä maassa tuohon aikaan vallinnut tunnetila, joka oli edelleen tyrmistynyt ja surullinen, turvaton ja kostonhaluinen. Ei siis ole näihin äärimmäisiin olosuhteisiin ja oloiloihin nähden mahdoton kuvitella äärimmäistä ja intohimoista vastausta, jollaiseksi Michael Kelly ja Raneta Mack, Omahan yliopiston oikeustieteen professorit, teoksessaan ”Equal Justice in the Balance: America’s Legal Responses” Patriot Actin tulkitsevatkin. Heidän näkökulmastaan Patriot Act oli tunteellinen vastaus, signaali maailmalle Yhdysvaltain päättäväisyydestä kriisin hetkellä. (Kelly, Mack, 2004. 116.) Edustuksellisen demokratian ja erityisesti Yhdysvaltain poliittisen järjestelmän tarkoituksena on kuitenkin estää tällaiset tunteisiin perustuvat vastaukset kriiseihin. Presidentin, edustajainhuoneen ja senaatin keskinäissuhteet yhdistettynä puoluejärjestelmään ja oikeuslaitoksen rooliin on rakennettu estämään hätäisten päätösten pääsy läpi järjestelmän ja näin valvomaan alussa mainittujen kansalaisten luonnollisten oikeuksien toteutumista. Jotenkin tämän järjestelmän läpi mentiin muutamassa viikossa, ja ainakin näennäisesti vieläpä ilman vastustusta, kun lopullisen äänestyksen tulos oli 98 puolesta ja 1 vastaan senaatissa, edustajainhuoneessa 357 puolesta ja 66 vastaan. (Kelly, Mack, 2004. 116). (H.R.3162, Vote).

Kelly ja Mack ovat vetäneet sen johtopäätöksen, että Patriot Act vietiin läpi lainsäädäntöprosessin ilman tarkkaa analyysia, tutkimusta, valiokuntaraportteja, asiantuntijoiden kuulemista ja ennen kaikkea, ilman kunnollista debattia. (Kelly, Mack, 2004, 116). Olen kuitenkin kongressin asiakirjoja läpi käydessäni huomannut, että keskustelua todellisuudessa käytiin lakiehdotuksen eri vaiheiden ympärillä, ja vastustus oli paikoittain hyvinkin voimakasta.

2.6.1 Patriot Actin vaikutus perustuslakiin ja kansalaisvapauksiin

The right of the people to be secure in their persons, houses, and effects, against unreasonable searches and seizures, shall not be violated, and no Warrants shall issue, but upon probable cause, supported by Oath or affirmation, and particularly describing the place to be searched, and the persons or things to be seized.

(US Const., amend. IV)

Yhdysvaltain perustuslakiin tehdyistä lisäyksistä kymmenen ensimmäistä tunnetaan nimellä *Bill of Rights*. Kentin yliopiston valtio-opin professori Christopher Banks esittää artikkelissaan ”Protecting (or Destroying) Freedom Through Law: The USA PATRIOT Act’s Constitutional Implications”, että Patriot Act vaarantaa näistä lisäyksistä yhteensä kuutta: I, IV, V, VI, VIII ja XIV. (Banks, 2004. 31). Patriot Actin kannalta oleellisin on perustuslain neljäs lisäys, sillä se takaa yksilön vapaudet kieltämällä esimerkiksi kotietsinnät ilman näyttöä ja toimii yleensäkin yksilön suojana valtion pakkovaltaa vastaan. Perustuslain neljättä lisäystä onkin pidetty yhtenä tärkeimmistä kansalaisvapauksien takaajista suhteessa valtioon. Sen tehtävä on taata kansalaisen henkilökohtainen oikeus turvallisuuteen, omaisuuteen ja ennen kaikkea vapauteen.

Sneak-and-peek kotietsinnät ovat Banksin mukaan loukkaus perustuslain neljättä lisäystä vastaan.¹² Tämän periaatteen mukaan viranomaisilla on oikeus suorittaa kotietsintä ilman, että epäilty tietää tästä. Näin ollen viranomaisten ei tarvitse ilmoittaa epäilylle etsintäluvan olemassaolosta, kun asiasta ilmoittaminen Banksin tulkinnan mukaan kuuluu osaksi perustuslain neljättä lisäystä. Samoin Patriot Actin antama mahdollisuus niin kutsuttuun *roving wiretapping*:iin, millä tarkoitetaan viranomaisten lupaa harjoittaa tarkkailua useammassa, erikseen määrittelemättömässä paikassa epäillyn liikkeistä riippuen, näyttäytyy perustuslain vastaisena. Neljännessä lisäyksessä sanotaan hyvin suoraan, että

¹² *Sneak-and-peek* kotietsintöihin oli mahdollisuus ennen Patriot Actia, mutta luvan saaminen niihin oli vaikeampaa ja todisteiden etsiminen rajattiin aineettomiin todisteisiin (esim. valokuvat). Patriot Act salli aineellisten todisteiden keräämisen ja helpotti luvan hakemista ja jatkamista. (Wilkes. 2002.)

etsintäluvassa on erityisesti kuvailtava se paikka, missä etsintäluva on lainvoimainen. Kaiken lisäksi mahdolliset kolmannet osapuolet jäävät täysin ilman perustuslain suojaa. (Banks, 2004. 51–52.)

Christopher Banks puuttuu myös siihen, miten perustuslaissa mainittu *probable cause* -ehto kierretään, kun terrorismin vastaisessa tutkinnassa käytetään FISA:n¹³ standardeja. FISA asettaa oman tuomioistuimen, jolta viranomaiset hakevat etsintäluvaa ja oikeutta sähköiseen tarkkailuun terrorismista epäillyille. Nämä tuomioistuimet eivät ole julkisia, vaan niillä on lupa toimia suljettujen ovien takana, joka Banksin mukaan on mahdollistanut sen, että joissain tapauksissa terrorismin tutkintaan saatuja etsintäluvia on käytetty myös ratkaisemaan muita rikoksia. Normaalin periaatteen mukaan ennen etsintäluvaa on oltava tarvittava näyttö rikoksesta, *probable cause*, jolla etsintäluvut oikeutetaan ja yksilön oikeudet taataan. (Banks, 2004. 52–53.)

Myös Kelly ja Mack ovat sitä mieltä, että Patriot Act vaarantaa nämä Yhdysvaltain poliittisen filosofian keskeiset konseptit antamalla erittäin laajat oikeudet liittovaltiolle käyttää kaikkia mahdollisia välineitä pyrkimyksissään ehkäisemään terrorismia maan rajojen sisällä, sekä enenevissä määrissä myös maan rajojen ulkopuolella. Heidän mielestään erityistä huolenaihetta kansalaisyhteiskunnan puolesta on herättänyt laajennetut oikeudet kuunnella terrorismista epäiltyjen puheluita ja lukea sähköposteja. Ennen oli mahdollista jäljittää mistä ja mihin puheluita soitettiin, jolloin epäiltyjen liikkeitä voitiin seurata, mutta Patriot Act laajentaa oikeudet sisällön kuunteluun ja sähköpostien lukemiseen. (Kelly & Mack, 2004. 121–124.)

Ongelmalliseksi näiden uusien välineiden käytön tekee laissa uudelleen ilmaistu terrorismin ja terrorismista epäillyn määritelmä. Terrorismi määritellään Patriot Actissa huomattavasti laajemmin kuin aikaisemmassa lainsäädännössä, tarkoituksena tehostaa viranomaisten mahdollisuuksia puuttua epäilyttävään toimintaan. (Kelly & Mack, 2004.

¹³ Foreign Intelligence Surveillance Act (FISA) hyväksyttiin vuonna 1978. Sen tarkoituksena on määritellä mitä vierailta valloilla tarkoitetaan ja kuinka esimerkiksi epäiltyjen vakoojien tai kansainvälisestä terrorismista epäiltyjen tarkkailu tulee toteuttaa juridisesti. (FISA.) Patriot Actin lisäyksistä FISA-lainsäädäntöön ks. *Amendments to the Foreign Intelligence Act (FISA)*

124.) Samalla määritelmä jää kuitenkin hyvin leväperäiseksi, kuten huomaamme lain pykälässä 411:

(VI) to commit an act that the actor knows, or reasonably should know, affords material support, including a safe house, transportation, communications, funds, transfer of funds or other material financial benefit, false documentation or identification, weapons (including chemical, biological, or radiological weapons), explosives, or training—

(Patriot Act H.R.3162, Section 411).

Tässä olennaista on huomata ilmaus *or reasonably should know*, joka antaa viranomaisille lain vastustajien silmissä kohtuuttomat oikeudet itse määrittää milloin epäillyn voidaan todeta syyllistyneen, tai ainakin olettaa hänen tietäneen syyllistyneensä tavalla tai toisella, terrorismiin tai terrorismin tukemiseen. Ääritapauksissa voidaan kuvitella tilanne, jossa vuokranantajaa voidaan epäillä terrorismin tukemisesta hänen tarjottuaan asunnon henkilölle, joka hänen viranomaisen tulkinnan mukaan olisi pitänyt huomata terroristiksi. Terrorismin tukemisen määritelmä laajenee Kellyn ja Mackin tulkinnan mukaan laille epätyypillisen epätarkasti määritellyksi, ja tämä on herättänyt huolta, että esimerkiksi erilaiset kansalaisjärjestöt ja liikkeet voidaan tulkita terroristijärjestöiksi. (Kelly, Mack, 2004. 140). On kuitenkin huomautettava, että lait on tapana tehdä sellaisiksi, että tulkintavaraa jonkin verran löytyy, eiväthän tosielämän tilanteet, joita niiden avulla tulkitaankaan taivu tiettyyn yksiselitteiseen normiin. Lakiin kriittisesti suhtautuvien pelkona kuitenkin on, että liittovaltion viranomaiset, etunenässä liittovaltion poliisi (FBI), käyttäisivät uutta lainsäädäntöä esimerkiksi juuri kansalaisjärjestöjen tutkintaan.

Kuten aiemmin jo on huomautettu, laki antaa viranomaisille myös laajat oikeudet terrorismista epäiltyjen varojen jäädytykseen ja siirtämiseen valtiolle. Terrorismin uusi ja entistä laajempi määritelmä saattaa pahimmassa tapauksessa merkitä sitä, että erilaisilta kansalaisjärjestöiltä, ympäristöjärjestöiltä ja muilta poliittisesti aktiiveilta organisaatioilta voidaan takavarikoida omaisuutta pelkän epäilyksen pohjalta, epäilyksen, joka on pitkälti

viranomaisten itsensä tulkittavista lain sanamuodon *reasonably should know* kautta. (Kelly & Mack, 2004. 142.)

Oikeusministeri John Ashcroft, jolle iso osa vastuusta lain laadinnassa on sysätty, puolusti Patriot Actia vajaa vuosi lain hyväksymisestä New Yorkissa pitämässään puheessa asianajajien konferenssissa. Ashcroft tiedosti lakia kohtaan esitetyn kritiikin, mutta huomautti, että ilman tehtyjä uudistuksia viranomaiset olisivat yhä terroristeja askeleen jäljessä, ja ilman muutosta mahdollisuudet estää uusi isku heikentyisivät. Perustuslaista entinen oikeusministeri huomautti seuraavasti: "Where a culture of inhibition once reigned, we have built a new ethos of justice, one rooted in cooperation, nurtured by coordination, and focused on a single, overarching goal: the prevention of terrorist attacks. We always have done this framed by the guarantor of American freedom, the Constitution of these United States."¹⁴ Kuten olettaa saattaa, Ashcroft itse ei nähnyt Patriot Actia perustuslain vastaisena, vaan välttämättömänä välineenä mahdollisten tulevien iskujen estämiseksi.

Edellä on kiinnitetty huomiota pelkästään perustuslain neljänteen lisäykseen, joskin lakia kritisoitiin myös lukuisten muiden epäkohtien vuoksi. Lukuisat lain vastustajat, edellä viitatus tutkijat mukaan lukien, ovat kuitenkin esittäneet kritiikkiä erityisesti lainsäädännön käsittelyä kohtaan ja aivan erityisesti debatin ja tarvittavan analyysin puutteeseen. Ennen kongressissa käytyjen debattien sisällöllistä analyysia onkin tarpeen tehdä selvitys siitä, miten paljon lakiesityksestä lopulta debatoitiin ennen äänestystä.

2.6.2 Debatin määrä ja proseduuri

This was shameful procedure to deal with legislation of such vital import and impact on our very liberties. When people said that we would have an opportunity to veto the legislation, to send it out to law schools and civil liberty unions and other groups that are interested for their comments, we were told that the ideas in this legislation had been around for a long time. True. Lots of ideas have been around for a long time. It doesn't make them

¹⁴ <http://www.justice.gov/archive/ag/speeches/2002/100102agremarkstousattorneysconference.htm>, viitattu 30.10.2012.

good ideas. It also wasn't clear which ideas had gotten into the bill, the extent to which those ideas have gotten into the bill, the form those ideas had gotten into the bill. We were voting on the basic summaries. And we were told we didn't have time to consider the legislation properly because, if it were delayed by several days, lives could be lost.

(Anti-Terrorism Investigations and the Fourth Amendment After September 11.)

Edellä on lainaus Jerrold Nadlerin, demokraatin New Yorkin 8. vaalipiiristä, puheenvuorosta toukokuussa 2003 pidetystä perustuslakivaliokunnan kuulustelusta, jossa pyrittiin selvittämään syyskuun 11. jälkeisen terrorisminvastaisen tutkinnan ja perustuslain neljännen lisäyksen suhdetta. Nadler, joka äänesti yhtenä 66 edustajasta esitystä H.R.3162 vastaan, kertoo alle kaksi vuotta Patriot Actin hyväksymisen jälkeen oman mielipiteensä debatin määrästä lainsäädäntöprosessissa. Kuten edustaja huomauttaa, laille ei hänen mukaansa annettu mahdollisuutta käydä läpi asiantuntijoiden huolellista arviointia, eikä laista äänestäville annettu mahdollisuutta harkita, toisin sanoen debatoida, lakiehdotusta ennen äänestystä.

Christopher Banksin mukaan Patriot Act syntyi Bushin hallituksen ja erityisesti oikeusministeri John Ashcroftin kongressiin suuntaamasta paineesta. Edustajainhuoneen John Conyers, Demokraatti Michiganista, kuvaili lainsäädäntöprosessia häpeälliseksi, ja hänen mielestään koko laki säädettiin lokakuussa kongressissa vallalla olleessa hysteriassa. Conyers esitti nämä mielipiteet samassa perustuslakivaliokunnan kuulustelussa kuin edellä esitelty Jerrold Nadler. Banksin väittämän mukaan Patriot Act neuvoteltiin Bushin hallituksen, Yhdysvaltain oikeusministeriön ja tärkeimpien kongressin johtajien kesken, mutta varsinaista debattia parlamentissa ei juurikaan käyty. (Banks, 2004. 30–31.)

Varsinaista debattia käytiin lopulta ainoastaan kahtena päivänä. Ensimmäinen debatti edustajainhuoneessa käytiin 12.10. liittyen H.Res.264:ään, joka siis oli ehdotus Patriot

Actin ensimmäisen version H.R.2975 viemisestä läpi suljetulla säännöllä¹⁵. Debatille säännöstä H.Res.264 annettiin aikaa yksi tunti. (H.Res.264 Summary.) Toinen laista käyty varsinainen debatti tapahtui samana päivänä, kun sille annettiin jälleen yksi tunti aikaa käsittelyyn edustajainhuoneessa. Kun Patriot Actin lopullinen versio H.R.3162 esiteltiin 23.10., siitä käytiin noin tunnin debatti, jonka jälkeen se meni äänestykseen 24. lokakuuta. (H.R.3162, Vote). Laki meni läpi suljetulla säännöllä. Näin tästä mielipiteet jakavasta laista tultiin käymään lopulta vain yhteensä noin kolme tuntia debattia edustajainhuoneessa. Tämän lisäksi on syytä huomauttaa edellä esitellyt Nadlerin ja Conyersin huomiot, joidenka mukaan aikaa ei jäänyt myöskään lain epäviralliseen tarkasteluun virallisten proseduurien ulkopuolella.

Nadler puuttui puheenvuorossaan komissiolle myös siihen, miten ensimmäinen ehdotus H.R.2975 tuli edustajainhuoneeseen äänestykseen. Hänen mukaansa ehdotus tuotiin edustajainhuoneeseen suurella kiireellä, ilman kunnollista harkintaa. (Anti-Terrorism Investigations and the Fourth Amendment After September 11.) Kritiikki kohdistuu erityisesti lain valiokuntakäsittelyyn *Committee on the Judiciary*:ssa, jossa lakiehdotus sai puoluerajat ylittävän yksimielisen kannatuksen äänin 36-0, kun asiasta äänestettiin lokakuun 3. päivä. (Patriot Act H.R.2975, Report). Nadler raportoi tämän alkuperäisen ehdotuksen terrorismin vastaiseksi laiksi saaneen kunnollisen valiokuntakäsittelyn, jossa harkittiin tarkasti kansallisen turvallisuuden ja kansalaisten yksityisyyden välisiä suhteita. (Anti-Terrorism Investigations and the Fourth Amendment After September 11).

Committee on the Judiciary on valiokunta, jota on kuvailtu edustajainhuoneen lakimieheksi. Sen vastuulla on paitsi liittovaltion lakiin ja viranomaisorganisaatioihin liittyvä lainsäädäntö, myös vakoiluun, terrorismiin, maahanmuuttoon ja kansalaisoikeuksien valvontaan liittyvä lainsäädäntö.¹⁶ Valiokunnan puheenjohtajana

¹⁵ Sääntöjen sulkeminen (suspension of the rules) on edustajainhuoneen puhemiehen hallinnassa oleva proseduuuri, jota käytetään ”oikotienä” pienemmille lakiehdotuksille ajan säästämiseksi, sillä se estää lakiin tehtävät lisäykset ja rajoittaa debatin 40 minuuttiin. 2000 luvun alusta mitattuna noin 75–80 prosenttia lakiehdotuksista on käsiteltyjä suljetulla säännöllä, mutta sitä ei yleensä käytetä kiistanalaisissa lakiehdotuksissa, koska säännön hyväksyminen vaatii kahden kolmasosan enemmistön tullakseen hyväksytyksi. (Davidson ym, 2011. 224–225).

¹⁶ Ks. <http://judiciary.house.gov/about/history.html>, viitattu 15.11.2012.

toimi tuolloin sama Republikaanien edustaja Wisconsinista, joka myös esitteli lain edustajainhuoneelle; James Sensenbrenner.¹⁷

Nadlerin mukaan yksimielisesti hyväksytty versio laista ei kuitenkaan löytänyt tietään edustajainhuoneeseen asti, sillä lokakuun 12. äänestykseen viety ehdotus ei muistuttanut juurikaan alkuperäistä ehdotusta. Sen sijaan, Nadlerin arvion mukaan, äänestykseen viety ehdotus laadittiin salassa viikonloppuna ennen lain käsittelyä edustajainhuoneessa oikeusministeriön ja edustajainhuoneen johdon toimesta. Niinpä edustajainhuone joutui äänestämään useita satoja sivuja pitkästä laista ilman mahdollisuutta edes lukea lakitekstiä. (Anti-Terrorism Investigations and the Fourth Amendment After September 11.) Yhteenvetona voidaankin huomauttaa, että Patriot Actin parlamentaarinen proseduuri sai kritiikkiä osakseen. Jos mietitään miten merkittävästä lakiuudistuksesta oli kyse, puhumattakaan sen suhteesta perustuslakiin, on hyvin perusteltua kritisoida lainsäädäntöproseduuria ja sen ympärillä käydyn debatin määrää. Patriot Actista käytiin kolme keskustelua edustajainhuoneessa ja se hyväksyttiin ylivoimaisiin ääniin kongressissa sekä senaatissa, että edustajainhuoneessa. Lakiehdotukset ovat keskenään hyvin erilaisia, joten debatin riittävän määrän arviointi on vaikeaa. Patriot Actin vastustajien argumentaatio proseduurista nojaakin enemmän valiokuntakäsittelyn ja asiantuntijalausuntojen puutteisiin, kuin varsinaisiin virallisiin debatteihin edustajainhuoneessa.

¹⁷ Ks. <http://www.gpo.gov/fdsys/pkg/GPO-CDOC-109hdoc153/pdf/GPO-CDOC-109hdoc153-2-1.pdf>, viitattu 15.11.2012.

3 PATRIOT ACTIN PUOLUSTUS EDUSTAJAINHUONEESSA

Patriot Actin puolustajilla oli lähtökohtaisesti huomattavasti helpompi tehtävä lain vastustajiin verrattuna. Jos Patriot Act olisi yritetty nostaa esiin suhteellisen normaaleissa oloissa, tämä laki tuskin pääsisi edes valiokuntaan asti, saati sitten äänestystilanteeseen saakka. Mutta kuten demokraattinen entinen edustajainhuoneen puhemies Thomas P. O'Neill tapasi sanoa: ”Everything in politics is timing.” (Davidson ym, 2011. 221). Ajoitus ratkaisee monesti mitä ja milloin lainsäädäntöprosessista menee läpi, ja syyskuun 11. teki mahdolliseksi viikkojen, kenties kuukausien ajallisen ikkunan, jossa USA Patriot Act oli mahdollista viedä läpi.

Edustajainhuoneessa lakia puolustaneet olivat pääosin keskivertoa konservatiivisempia republikaaneja, osa jopa hyvin konservatiivisia, mutta joukkoon mahtui myös liberaaleina pidettyjä demokraatteja, kuten Kalifornian Mike Thompson. Yleisenä huomiona lain puolustuksen luonteesta nousee esille muutamia teemoja, jotka esiintyvät toistuvasti puolustuksen argumentoinnissa. Yksi tärkeimmistä on lain välttämättömyyden korostaminen. Lakiuudistus esitettiin ehtona Yhdysvaltain olemassaolon turvaamiseksi ja turvallisuuden saavuttamiseksi, jolloin sen vastustus voidaan tulkita amerikkalaisten turvallisuuden tarpeettomaksi vaarantamiseksi. Pelko oli puolustuksen ystävä. Monessa puheenvuorossa ilmeni myös mielipiteitä, joissa lakiuudistusta ei nähty riittävän pitkälle menevänä, ja lopullinen versio H.R.3162 lisäikin vielä joitain provisioita ensin hyväksytyyn ehdotukseen H.R.2975.

USA Patriot Act esitettiin puoluerajat ylittävänä lainsäädäntönä, joka edusti kompromissia aikoina, jolloin puoluepoliittiseen riitelyyn ei yksinkertaisesti olisi ollut varaa. Ehdotuksen esittäminen puolueettomana lainsäädännöllisenä toimenpiteenä politisoi sen vastustuksen. Lain hyväksyminen on oikein, vastustaminen politisoimista asialla, jota ei ollut sen tärkeyden vuoksi varaa muuttaa poliittiseksi, toisin sanoen, turvallisuus nostettiin puolustuksen argumentoinnissa politiikan yläpuolelle.

Uusi tilanne vaatii uudet keinot. Argumenteissa lain puolesta vallitseva tilanne esitettiin ainutlaatuisena, jolloin vastaus sen mukanaan tuomiin uhkiin on sekin ainutlaatuinen. Uusi tilanne tulkittiin sotatilaksi, ja sotatila tuo mukanaan uhraukset ja vaatimuksen johtajan seuraamisesta. Viranomaiset nostettiin jalustalle ja heille tarvittiin uudet työkalut terrorismin vastaisen sodan voittamiseksi. Vaikka prosessi tunnustettiin epätäydelliseksi, Patriot Act oli silti välttämätön viranomaisten terrorismin vastaisen toiminnan edellytys.

3.1 Uuden tilanteen raamittaminen ja pelko

Syyskuun 11.terroristi-iskut tekivät mahdolliseksi uuden poliittisen todellisuuden luomisen kielenkäytön ja todellisuuden tulkinnan avulla. Edustajainhuoneen ja toimeenpanovallan ollessa Republikaanien hallussa, oli heillä käsissään valttikortit tämän uuden todellisuuden luomisessa ja diskurssin suunnan ohjauksessa. Tarkastelen seuraavaksi George Lakoffin teoriaa raamittamisesta, ja kuinka raamituksella voidaan vaikuttaa retoriseen argumentointiin.

George Lakoff esittää teoksessaan ”Don’t Think of an Elephant!” raamit kielellisesti luoduiksi rajoiksi, joilla pyritään määrittämään poliittisen keskustelun kieli. Samalla pyritään luomaan uusi poliittinen todellisuus, jossa on mahdollista käyttää ainoastaan raamien sisällä hyväksytyä kieltä, todellisuus, jossa raamien ulkopuolinen kielenkäyttö ei ole mahdollista. Jos poliittista argumentointia pyritään rakentamaan raamin luoman kielimaailman kautta, joudumme asettamaan itsemme osaksi raamien luomaa maailmankuvaa. Toisin sanoen raamia ei ole mahdollista käyttää sitä itseään vastaan. Kun raami on asettunut paikoilleen, todellisuus määräytyy raamin luomien ideoiden ja kielellisten ilmausten mukaan. (Lakoff, 2004. 3–5.)

So what we are faced with at this point in time is literally the potentiality of not thousands, as horrific as that is, but literally millions if not tens of millions of Americans whose lives could end in an instance...Again, if you do not accept my premise that we are at war, or the President’s premise, if you do not accept the fact that these people have weapons of mass

destruction available today, that we literally are talking about national security issues...

(Deutsch, Peter. H6707.)

Yllä on lainaus Peter Deutschin, demokraatin Floridan 20. vaalipiiristä, puheenvuorosta. Näemme hyvin, kuinka argumentaatio rakentuu pelon ja turvallisuuden kautta ja päättyy johtopäätökseen sotatilasta. Sotatila onkin se uusi todellisuus, johon argumentointi Patriot Actin puolesta perustui, ja mihin raamiin argumentointi pyrittiin asettaa välittömästi kriisin jälkeen. Tässä uudessa todellisuudessa kielenkäyttö perustuu sodan kieleen, sotaan, jossa kaikki mahdollinen on tehtävä vihollisen lyömiseksi.

Tehostaakseen argumenttiaan sotatilan olemassaolosta Deutsch vetoaa suoraan presidentti Bushiin. Jos ette usko minua, katsokaa presidenttiä. Tämä olisi ollut kenties huono idea Bushin toisen kauden aikana, mutta tuossa maailmantilanteessa presidenttiin vetoaminen uutta sotatilaan perustuvaa raamitusta luodessa oli tehokeino, jota vastaan argumentointi kongressissa tulisi olemaan erityisen vaikeaa. George Bushiin tyytyväisten prosentti syyskuun 21.–22. oli 90 % prosenttia, luku, jota vastaan harva kongressin edustaja uskaltaisi puhua.¹⁸ Näin luotiin raamit poliittiselle argumentaatiolle, joka perustui premissiin Yhdysvalloista sotatilassa vihollisenaan terrorismi (war on terror).

War on terror vaikutti merkittävästi toimeenpanovallan tapaan toimia suhteessa lakiin ja muihin instituutioihin. Benjamin Wittesin mukaan toimeenpanovallan toimintaa kuvasi laillisten rajoitusten puute sen pyrkiessä vastaamaan konfliktiin mahdollisimman joustavasti suhteessa lainsäädäntöön. Toimeenpanovalta pyrki myös vastustamaan muiden instituutioiden yrityksiä puuttua sen toimintaan. Wittesin mukaan se oli kiinnostuneempi vallan käytöstä, kuin vallan käytön legitimitetistä. (Wittes, 2009. 1.) Anna Kronlund huomauttaakin Pro Gradu -työssään vuodelta 2008, että vaikka sodalla terrorismia vastaan ei tarkoiteta perinteistä sotaa, korostetaan termillä *war* asian merkitystä ja näin pyritään oikeuttamaan kiistanalaiset keinot sodan voittamiseksi. (Kronlund, 2008. 84.)

¹⁸ Ks. <http://www.gallup.com/poll/116500/presidential-approval-ratings-george-bush.aspx>, viitattu 5.4.2012.

Millainen tämä uusi raami sitten oli ja kuinka se vaikutti mahdollisuuteen argumentoida Patriot Actin puolesta tai vastaan? Sotatilaan liittyy oleellisesti turvallisuuden ja turvattomuuden tunteet, jotka syksyllä 2001 dominoivat kansalaisten ajatusmaailmaa. Jo Thomas Hobbes esitti Leviathanissa yhteiskuntasopimuksen syntymisen sopimukseksi, jossa alamaiset antavat osan vapauksistaan korvauksena suvereenin tarjoamasta turvasta väkivallalta. Tämä luvun alussa esitin kysymyksen, kuinka on mahdollista argumentoida kansalaisten perusvapauksia, itse perustuslakia vastaan sotiva laki. Raamittamalla keskustelu premissiin sotatilasta luodaan turvattomuuden tunne, josta eroon päästäkseen kansalaiset ovat valmiita luopumaan tietyistä vapauksista, mikä taas ei normaalitilassa olisi mahdollista. Kansalaisvapauksien hienoinen viilaus näkyy mitättömänä hintana, kun uhkana on kymmenien miljoonien henki, ja näin uuden todellisuuden luominen mahdollisti kansalaisvapauksiin puuttumisen korvauksena turvallisuuden palauttamisesta.

Carl Schmittin kuuluisassa teoksessa "The Concept of the Political" Schmitt toteaa, että niin kauan kuin poliittisesti yhtenäinen kansa on valmis taistelemaan, poliittinen kysymys saa etusijan suhteessa tekniseen toteutukseen. Koska jokainen normi edellyttää normaalin tilanteen, ei normi voi olla validi epänormaalissa tilanteessa. (Schmitt, 2007a. 45–47.) Niin kauan kuin lain puolustajat saivat ylläpidettyä tilannekuvaa, jossa Yhdysvallat nähtiin olevan sodassa ja sen olemassaolo instituutioineen on vaarassa, ei sodan tekninen toteutus tuota ongelmaa. Tilanne esitettiin epänormaalina, paluu normaalin ainoana tienä ja tälle tielle päästäkseen Yhdysvaltojen oli hyväksyttävä USA Patriot Act, joka palauttaisi turvallisuuden ja takaisi amerikkalaisen elämäntavan olemassaolon. Sodan voittaminen muodostettiin retorisesti prioriteetiksi, tekninen toteutus kuriositeetiksi, joka olisi saatava alta pois mahdollisimman nopeasti, jotta matka kohti voittoa terrorismista voisi alkaa.

Tässä vaiheessa on syytä muistuttaa, että lokakuussa 2001 pelolle näytti monien silmissä olevan todellakin aiheita. Itse iskut olivat vielä selvästi muistissa, uutisia hallitsi tiedot pelastustöistä ja terroristiuhkaa käsiteltiin mediassa jatkuvasti. Samalla elokuussa alkoi tulla vahvistuksia pernaruttokirjeistä, joita löytyi postijakelukeskuksista, ja joitakin kirjeitä pääsi jopa senaattiin asti¹⁹. Pelko ei ollut missään nimessä pelkästään retorinen rakennelma, mutta sitä osattiin käyttää taitavasti tehokeinona ohittaa monia vaikeita kysymyksiä, jotka peittyivät sodan retoriikkaan.

¹⁹ Ks. <http://www.cdc.gov/mmwr/preview/mmwrhtml/mm5042a1.htm>, viitattu 7.4.2012.

Virallista sodanjulistusta Yhdysvallat ei ole tehnyt sitten toisen maailmansodan²⁰, joten sotatilasta puhuminen on pitkälti retorinen tilanteenkuvaus. Kongressi oli antanut presidentille oikeuden käyttää sotilaallista voimaa terroristi-iskusta vastuussa olevia vastaan, mutta varsinaista sodanjulistusta ei missään vaiheessa tehty, ei Afganistania, eikä myöhemmin Irakia vastaan.²¹ Mutta kun on kyse poliittisesta retoriikasta, totuuden sisältö on riippuvainen totuuden sisältöä ja tulkintaa koskevasta keskustelusta. (Perelman, 1996. 58). Sotatila luotiin poliittisessa deliberaatiossa todellisuutta kuvaavaksi tilaksi. Kun esitetuille premiseille on saatu riittävä hyväksyntä, siirtyy hyväksyntä myös premiseistä esitettyihin johtopäätöksiin. (Perelman, 1996, 59). Tässä tapauksessa premiseille saatu hyväksyntä, joka selvimmin näkyy presidentin kannatusluvuissa ja vastustajien haluttomuudessa arvostella presidenttiä, antoi mahdollisuuden saavuttaa hyväksyntä myös USA Patriot Actille.

3.2 Presidentti auktoriteettina

Yksi puolustuksen käyttämistä keinoista lain hyväksymisen puolesta oli presidentin auktoriteettiin turvautuminen, kuten edellä huomasimme esimerkiksi Peter Deuschin puheenvuoron kohdasta ”Again, if you do not accept my premise that we are at war, or the President’s premise...”. Presidentti Bush julisti 14. syyskuuta 2001 kansallisen poikkeustilan (national emergency) Yhdysvaltoihin.²² Anna Kronlundin *Pro Gradu* -työssä (2008) käsitellään Carl Schmittin teoriaa poikkeustilasta ja sen suhdetta presidentti-instituutioon.

Ilmeisen presidentin suosion lisäksi presidentin käyttö auktoriteettina perustuu tämän valtaoikeuksiin poikkeustilassa. Carl Schmittille parlamentti ei edustanut poikkeustilassa toivottavaa päätöksentekijää, vaan presidenttiys toimiikin Schmittille poikkeustilassa deliberoinnin kiistävänä toimijana. (Kronlund, 2008. 20). Presidentin tehtävänä on kansan yhtenäisyyden ylläpitäminen ja varmistaminen, kun sitä muuten uhkasi yhteiskunnallinen ja taloudellinen monimuotoisuus. Schmittille presidentti edusti suoraan kansan tahtoa,

²⁰ Ks.

http://www.senate.gov/pagelayout/history/h_multi_sections_and_teasers/WarDeclarationsbyCongress.htm, viitattu 6.4.2012.

²¹ Ks. <http://www.gpo.gov/fdsys/pkg/PLAW-107publ40/pdf/PLAW-107publ40.pdf>, viitattu 6.4.2012.

²² <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2001/09/20010914-4.html>, viitattu 20.12.2012.

olihan hän kansan suoraan vaaleilla valitsema ja siten edusti kansaa kokonaisuutena. (Kronlund, 2008. 20). Puolustuksen puheenvuoroissa laajasti myönnettiin lainsäädännöllisen prosessin vajavaisuus, mutta perusteltiin sen välttämättömyys vaihtoehdottomuuteen vedoten. Lainsäädännöllinen keskustelu ohitettiin normaalista poikkeavaan tilaan vedoten, jolloin parlamentaarinen debatti voitiin uhrata kiireeseen ja poikkeukselliseen tilaan vedoten.

Schmittin teoriassa presidentillä on poikkeustilassa myös oikeus kumota perustuslaillisia normeja, ja vaikka Schmittillä ei ollut mitään edustuksellisuutta vastaan, hänen mukaansa parlamentti edusti keskusteluperinnettä, joka poikkeustilassa olisi esteenä todelliselle päätöksenteolle. Poikkeustila paljastaakin todellisen auktoriteetin, sillä vain todellisella auktoriteetilla on poliittinen valta kiertää perustavat normit toimimalla tilanteen vaatimalla tavalla. (Kronlund, 2008. 21–24.) Schmittiläisittäin ajateltuna voidaan Patriot Act ja sen parlamentaarinen proseduuri tulkita presidentin suvereniteetin vahvistaneeksi toimenpiteeksi, ainakin jos hyväksytään lain arvostelijoiden väitteet lain perustuslain vastaisuudesta. Yhdysvaltain perustuslaki on perustava laillinen normi, joka Patriot Actin lainsäädännössä ohitettiin presidentin auktoriteetilla ja siihen vedoten.

Rocco Tresolini huomauttaa teoksessaan ”American Constitutional Law”, että toimeenpanovallan merkitys suhteessa lainsäädäntövaltaan on kasvanut 1900-luvun alusta alkaen, vaikka perustuslakia laadittaessa, ja vielä 1800-luvun lopulla lainsäädäntövalta katsottiin tärkeimmäksi osaksi kansallista hallintoa. (Tresolini, 1959. 13). Esimerkiksi Euroopan parlamentaariseen järjestelmään verrattuna presidentti on Yhdysvaltain presidenttivetoisessa järjestelmässä todellinen poliittinen päätöksentekijä laajoine valtaoikeuksineen. Kun kongressinedustajat syyskuun 11. päivänä lauloivat *God Bless Americaa* kongressin portailta, presidentti esitti terroristi-iskut hyökkäyksiksi amerikkalaista elämäntapaa vastaan, julisti sodan terrorismia vastaan ja vaati myöhemmin Osama Bin Ladenia elävänä tai kuolleen. Lain puolustajien ei ollut kovin vaikeaa asettua tukevasti presidentin auktoriteetin taakse.

Perustuslaki jättää laajan tulkintavaran siitä kenelle Yhdysvalloissa kuuluu oikeus sotavoimien käytöstä (war powers). Perustuslain laatijat pyrkivät aikoinaan asettamaan

vallan lakiasäättävälle elimelle vastavetona Euroopan monarkioille, joissa sotavoimat olivat suoraan monarkian vallassa. Pitkän matkaa 1900-luvulle sotavoimien käyttö olikin enemmän kongressin vastuulla, mutta 1950-luvulta eteenpäin se siirtyi yhä selvemmin presidentin ja toimeenpanovallan alaisuuteen. (Fisher, 2004a. 103.) Tämä on perustuslaillisessa mielessä mielenkiintoista, sillä alun perin presidentti asetettiin asevoimien ylipäälliköksi (commander in chief), koska haluttiin varmistaa sotavoimien pysyvän siviilihallinnassa. Kongressille jätettiin valta julistaa sota, mutta presidentillä oli oikeus karkottaa yllättävät hyökkääjät, johon vedoten presidentit ovatkin käyttäneet oikeuttaan sotavoimien käyttöön. (Fisher, 2004b. 231–233). Sotavoimien käytön asettuminen yhä tiukemmin presidentin toimivaltaan auttoi presidentti Bushia oikeuttamaan tämän julistaman terrorismin vastaisen sodan. Seurauksena kongressin tehtäväksi jäi lähinnä joko tukea tai vastustaa päätöstä.

3.3 Metaforat lakiehdotuksen puolustajina

Oppikirjoissa määritellään valta A:n kyvyksi saada B tekemään C, mitä B ei omasta halustaan tekisi. Poliittisten järjestelmien kehittyessä valta alkoi koskea yhä enemmän lainsäädäntövaltaa, jolloin A:n piti saada B hyväksymään lakiehdotus C. Jotta A onnistuisi tavoitteessaan, tulee B:n äänestäjien toivoa lakiehdotuksen C läpimenoa. Näin A:n valta on riippuvainen sen kyvystä saada B tekemään C siinä pelossa, että C:n tekemättä jättäminen koituu seuraavissa vaaleissa kohtaloksi. Tilanteen raamittamisen lisäksi metaforien käyttö on hyvin tehokas retorinen keino edellä esitellyn logiikan toteuttamiseksi.

George Lakoff ja Mark Johnson esittävät teoksessaan "Metaphors We Live By", että metaforilla voidaan rakentaa uusia realiteetteja, jotka tehotessaan mahdollistavat uuden realiteetin saneleman toiminnan. Jos tämä uusi realiteetti saa aikaan toimintaa, se samalla tukee esitettyä metaforaa tehden metaforasta ikään kuin itseään toteuttavan profetian. (Lakoff & Johnson, 1980. 129.)

Hyvänä esimerkkinä metaforien voimasta Lakoff ja Johnson käyttävät 1970-luvun energiakriisiä, jolloin öljyntuottajamaat Lähi-idässä nostivat öljyn hintaa aiheuttaen energiakriisin lännessä. Tuolloinen Yhdysvaltain presidentti Jimmy Carter julisti tilanteen

"sodan moraaliseksi vastineeksi". Metaforan "sota" käyttöönottoa seurasi taas lukuisia johtopäätöksiä, uusia realiteetteja. Nyt oli olemassa vihollinen ja uhka kansalliselle turvallisuudelle, jotka puolestaan vaativat vastauksen uuden strategian, mahdollisten uhrausten ja muiden sotaan liittyvien toimintojen muodossa. (Lakoff & Johnson, 1980. 130.)

Kielellisesti luotu uusi todellisuus asettaa omat vaateensa liittovaltiolle, jonka tehtävä on vastata esitettyyn uhkaan. Syyskuun 11. oli toki tilanteena erilainen kuin 70-luvun öljykriisi ja sodan käyttö metaforana helpompaa ja tehokkaampaa; lähes jokainen amerikkalainen näki iskujen tapahtuvat joko reaaliajassa, tai myöhemmin uutislähetöksissä. Uuden poliittisen realiteetin määrittely metaforien avulla pakottaa hyväksymään sodan realiteettina, ja jos tulkinta sotatilasta hyväksytään, hyväksytään myös se, että jotain on tehtävä. Lainsäätäjillä on velvollisuus toimia uuden realiteetin sanelemalla tavalla, ja tämä toiminta ainoastaan tukee esitetyn metaforan asemaa totuuden kuvaajana.

Mr. Speaker, the United States is at war. The American people have been attacked on our own soil by evil men who have learned to skirt many of our laws that are designed to protect Americans. The underlying legislation has been crafted to give our Nation's law enforcement officials additional necessary tools for the war on terrorism.

(Diaz-Balart, Lincoln. H6713.)

Lincoln Diaz-Balart edusti Republikaanista puoluetta edustajainhuoneessa vuodesta 1993 vuoteen 2011 asti. Floridan 21. vaalipiiristä valittu Diaz-Balart vahvistaa uutta asetettua realiteettia ja paikoilleen naulattuja raameja jatkamalla sodan metaforan käyttöä. Niin kuin jo aiemmin todettiin, Yhdysvallat ei koskaan julistanut sotaa, jolloin sodan käyttö määrittelemään tilannetta on metaforinen tilanteenkuvaus, ei kuvaus vallitsevasta todellisuudesta. Yhtenä vertauskohtana voidaan käyttää Yhdysvaltain sotaa huumeita vastaan, joka sekään ei ole varsinainen sota, vaan metaforinen julistus, jolla oikeutetaan tietyt normaalitilannetta radikaalimmat ratkaisut.

Ja kuten Lakoff ja Johnson esittivät teoksessaan "Metaphors We Live By", uuden realiteetin asettuessa paikoilleen, ja sen asettuessa paikoilleen, on mahdollista ehdottaa aivan uuden strategian käyttöönottoa, kuten tässä lainauksessa edustaja Diaz-Balart Floridasta huomauttaa. Hänen mukaansa ”pahat miehet” ovat kiertäneet jo olemassa olevia lakeja synnyttäen Yhdysvaltojen ja näkymättömän vihollisen, terrorismin, välille sotatilan, joka vaatii uuden strategian asettamista. Lakoff ja Johnson huomauttavat myös, että sodan metaforan käyttö määrittelemään vallitsevaa todellisuutta antaa mahdollisuuden vaatia uhrauksia.

3.4 Dilemma ja työkalut

I voted for the revised antiterrorism legislation today to ensure that the horrendous events of September 11th are never repeated. I am offended by the process but am compelled by the circumstances in which we live today.

(Thompson, Mike. H6771.)

Poliittisessa retoriikassa dilemma on tilanne, jossa määritellään kaksi oletetusti huonoa vaihtoehtoa, joista toinen on valittava. Jos retorisesti pystytään saavuttamaan sellainen todellisuutta koskeva käsitys, että osapuolet myöntävät tilanteen palautumisen jompaan kumpaan vaihtoehtoista, on pienemmän pahan valinta ainut ratkaisu. Kahdesta pahasta toisen valinta on uusi realiteetti, pakko. (Perelman, 1996. 85.) Demokraattisen puolueen edustaja Mike Thompson Kaliforniasta perustelee Patriot Actin puolesta äänestämistä pakolla. Hän myöntää olevansa syvästi loukkaantunut tavasta, jolla uusi lainsäädäntö tuotiin kongressiin, mutta parlamentaarisen käsittelytavan unohtaminen on pienempi paha, kuin jättää kansakunta alttiiksi uudelle hyökkäykselle. Sanomattakin on selvää, että tällaisen retoriikan tarkoitus on tehdä uusi hyökkäys vaihtoehdoksi lakiuudistukselle, mikä taas laajentaa huomattavasti lain puolustajien toimintakenttää.

But today, let us give those agents the tools they need to protect the next generation of Americans, to protect the Americans that are out there today.

Let us untie the one hand behind their back and let them do what they will do best: protect America.

(Rogers, Mike. H6724.)

Pakon ja dilemman kanssa yhteen nivoutuu toinen erityisen paljon käytetty argumentti Patriot Actin puolesta. Keskusteluissa lähes jokainen lakiesitystä puolustanut puhui työkaluista, *tools*, joiden määrää haluttiin lisätä uuden iskun ehkäisemiseksi. Yhdysvaltain viranomaiset olivat epäonnistuneet tehtävässään suojella kansalaisia, ja tärkeä vastaus epäonnistumiseen oli tarvittavien työkalujen toimittaminen viranomaisten käsiin. Kuvaavaa on se, että lain puolustajat eivät juuri puuttuneet kansalaisvapauksiin, vaan keskittyivät esittämään lain ainoastaan tapana lisätä liittovaltion poliisin ja muiden viranomaisten mahdollisuuksia puuttua terrorismiin näillä uusilla työkaluilla. Työkalut esitetään keskusteluissa jonain välttämättöminä, jotain mitä ilman seuraavaa iskua ei voida estää. Kaikki tarvitsevat työkaluja hoitaakseen tehtävänsä oikein ja tehokkaasti mikä tekee niistä oivan argumentin lain puolesta. Työkaluille varataan puhtaan positiivinen ja arvoneutraali asema keinoina estää uusi, kenties miljoonia uhreja vaativa isku Yhdysvaltoja vastaan.

Kari Palosen kirjoittamassa teoksessa ”Quentin Skinner - History, Politics, Rhetoric” vuodelta 2003, Jyväskylän yliopiston valtio-opin professori esittelee Quentin Skinnerin politiikan teoriaa. Skinner puhuu innovatiivisesta ideologista, joka poliittisena toimijana pyrkii saamaan aikaan muutosta johonkin sellaiseen, mitä yleisesti pidetään ei-toivottuna. Tehtävänä on legitimoida “a new range of social actions which, in terms of the existing ways of applying the moral vocabulary prevailing in his society, are correctly regarded as in some way untoward or illegitimate.” (viitattu Palonen, 2003. 52.) Jos liitämme lainauksen Skinneriltä Patriot Actin lainsäädäntöprosessiin, voimme tulkita perustuslakia ja kansalaisvapauksia kohtaavat uudistukset uudeksi sosiaalisesti toiminnaksi, joihin puuttuminen nähdään epälegitiiminä. Näin lain puolustajien onkin käytettävä yhteiskunnassa olemassa olevaa sanastoa tukemaan ehdottamaansa muutosta. Skinnerin mukaan yhteiskunnassa olemassa olevat ja yleisesti hyväksytyt termit on saatava kääntymään muutoksen puolelle. Muutoksen ajajien on pystyttävä muuttamaan sitä

retorista ulottuvuutta joka olemassa olevia konsepteja koskee, kääntääkseen näin termit puolelleen. Mikäli tässä tempussa onnistutaan, on poliittinen muutos mahdollinen. (Palonen, 2003. 52–53.) Patriot Actin kysymyksessä puolustus pyrki käyttämään termiä *tools*, joka on yleisesti hyväksytty ja positiivista arvolatausta osoittava termi, joka nähdään välineenä positiivisen muutoksen aikaansaamiseksi. Skinnerin mukaan hyväksytyjä termejä koskevia kriteerejä on pyrittävä muuttamaan, jolloin käytetty termi manipuloidaan puhumaan esillä olevan kysymyksen puolesta. (Palonen, 2003. 53). Termiä *tools* käytettiin välineenä lisäämään yhteiskunnan turvallisuutta. Työkalut esiteltiin välttämättöminä välineinä turvallisuuden varmistamiseksi ja lisäämiseksi, jolloin puhe niistä nosti turvallisuuden sen edelle, miten kansalaisoikeuksia tai perustuslakia tulitaisiin kohtelemaan. Neutraali termi neutralisoi muuten ei-legitiiminmuutoksen.

Mike Rogersin puheenvuorosta näemme miten työkaluja käytetään puhtaan välineellisesti suojelemaan Yhdysvaltoja. Rogers tehostaa argumenttiaan kielikuvalla toisesta kädestä sidottuna. Tähän asti viranomaiset ovat joutuneet taistelemaan terrorismin uhkaa vastaan yhdellä kädellä, kun toinen käsi on selän taakse sidottuna ja työkalut puutteellisia. Metaforia voidaan käyttää korostamaan jonkun konseptin osia samalla piilottaen jonkun ominaisuuden kokonaan, jolloin keskitymme tyystin metaforan esille tuomaan osaan konseptista jääden sokeiksi metaforan ulkopuoliselle todellisuudelle. (Lakoff & Johnson, 1980. 10). Kun Patriot Actista puhutaan esittämällä se työkaluna terrorismia vastaan, ohitetaan samalla lain tuomat muutokset kansalaisvapauksiin ja ristiriidat perustuslain luonteen kanssa.

Samalla jatketaan puolustuksen metaforista sävyä viittaamalla lainvalvojien Patriot Actia edeltävään asemaan, jossa he toimivat ikään kuin kädet selän taakse sidottuna. Ennen kuin Patriot Act hyväksyttäisiin, viranomaiset joutuisivat käymään taistoon kuin ritari ilman miekkaansa, tehottomana ja toivottomana. Patriot Act tulisi kaivamaan miekan tupesta, avaisi viranomaisten sidotut kädet ja toisi mukanaan aseet taisteluun terrorismia vastaan. Laki joka vastustajien puolesta tulkittiin kansalaisoikeuksien rajoittajaksi, jopa riistäjäksi, argumentoitiin metaforan voimalla vapauttajaksi.

Jos otamme nyt yhteiseen tarkasteluun edellä analysoidut puolustuksen keskeisimmät argumentit, huomaamme niitä kaikkia yhdistävän teeman; vaihtoehtojen puutteen. Frank Furendi Kentin yliopistosta esittelee teoksessaan ”Politics of Fear” akronyymillä TINA, joka koostuu englannin kielen sanoista *There Is No Alternative*. TINA tarkoittaa poliittista asennoitumista, jossa kielletään vaihtoehtojen olemassaolo, ja jossa poliittisilla toimijoilla ei ole mahdollisuutta toimia. Esimerkkeinä on usein käytetty taloutta ja markkinavoimia, jonka edessä politiikka saattaa näyttää voimattomalta. Todellisuudessa vaihtoehtoja toki on olemassa, mutta olemme kykenemättömiä käyttämään mielikuvitustamme tunnistaaksemme muita vaihtoehtoja, joko tahattomasti tai tarkoituksella. Kun uskomme todellisuuteen, jossa politiikka ei voi löytää vaihtoehtoja tietyille toimintamallille, joudumme myöntämään ainoana vaihtoehtona järjestää uudelleen elämäntapamme selviytyäksemme terrorismin uhasta. (Furendi, 2005. 14–17.)

Barry Buzan, Ole Wæver ja Jaap de Wilde kirjoittavat kansainvälisen politiikan klassikoksi muodostuneessa teoksessaan ”Security - A New Framework for Analysis” vuodelta 1998 turvallisuudesta ja turvallistamisesta. Se miten jokin asia määritellään turvallisuuskysymykseksi, johdetaan traditionaalisista sotilas-poliittisista näkökulmista. (Buzan ym, 1998. 21). Patriot Actia puolustettiin paitsi ainoana vaihtoehtona, myös eksistentiaalisena turvallisuuskysymyksenä. Onnistuneen turvallistamisen ehtona on se, että puolustettavaa entiteettiä, tässä tapauksessa Yhdysvaltoja, uhkaa koko sen olemassaoloa uhkaava vaara. Kun uhka osoitetaan tarpeeksi vakavaksi, se oikeuttaa epätavanomaiset keinot ongelmaan puuttumiseksi. (Buzan ym, 1998. 21.) Aikaisemmin metaforista puhuttaessa nousi esille Mike Pencen puheenvuoro, jossa tämä kertoi amerikkalaisia odottavista uhrauksista, jotka turvallisuuden lisääminen tuo tullessaan. Buzanin, Wæverin ja de Wilden mukaan turvallistamalla jokin ilmiö, voidaan samalla oikeuttaa joihinkin muuten loukkaamattomiin oikeuksiin puuttuminen, tässä tapauksessa kansalaisoikeuksiin. (Buzan ym, 1998. 24). Tietenkään ei voida suoraan sanoa, että kansalaisvapauksiin tulnaisiin puuttumaan, kaikella tällä pyritään kuitenkin vahvistamaan sitä kielellistä raamia, jonka sisällä lain sisältö voidaan kansalaisille oikeuttaa.

Tilanteen turvallistaminen ja retoriikan rakentaminen tämän varaan mahdollistaa myös kysymyksen siirtämisen sovittujen sääntöjen ulkopuolelle nostamalla se tyystin politiikan ulkopuolelle, tai ainakin esittämällä kysymys erityisenä politiikan muotona, jonain, mihin

sovitut säännöt ja proseduurit eivät ole riittäviä. Luomalla kuva eksistentiaalisesta uhasta voidaan oikeuttaa hätäkeinoja, joiden toteuttamiseksi on luvallista turvautua normaalin poliittisen proseduurin ulkopuolisiin toimiin. (Buzan ym, 1998. 23–24.) Mike Thompson toteaa aikaisemmin esitetystä lainauksesta, kuinka hän on loukkaantunut tavasta, jolla lakia edustajainhuoneessa käsiteltiin, mutta olosuhteet pakottavat hänet äänestämään Patriot Actin puolesta. Turvallistamalla kysymys Patriot Actista, asettamalla toiseksi vaihtoehdoksi uhka Yhdysvaltojen olemassaololle, voidaan oikeuttaa prosessi, joka normaalitilassa herättäisi kysymyksiä hylätyn ensimmäisen version, suljetun säännön ja nopean aikataulunsa²³ vuoksi. Patriot Act nostetaan kysymyksenä normaalin poliittisen ulkopuolelle, jolloin sen ei tarvitse myöskään kulkea normaalin proseduurin mukaan.

Tämä on Patriot Actin puolustuksen ydin. Uhka uusista hyökkäyksistä, pernaruttokirjeiden edesauttama pelon ilmapiiri yhdistettynä dilemmaan kansalaisvapauksien ja selviytymisen suhteesta luo todellisuuden, jossa ehdottomasti ainut jäljelle jäävä vaihtoehto on uusien työkalujen luovuttaminen viranomaisten ja toimeenpanovallan käsiin. Kun yhdistämme retorisesti välttämättömäksi todistetun dilemman sotatilan pohjalle luotuun raamitukseen, saamme uuden todellisuuden, jossa ainoaksi vaihtoehdoksi annetaan esitetyn lakiuudistuksen hyväksyminen. Lain vastustajien on ensin uhmattava premissiä sotatilasta, jolla on takanaan 90 % kannatusta nauttiva presidentti, tai hyväksyttävä luotu raamitus. Lakoffin mukaan kansa hyväksyy ainoastaan raamin sisäistä todellisuutta vastaavat argumentit (Lakoff, 2004. 18), mikä tässä tapauksessa tarkoittaa esitetyn dilemman hyväksymistä vallitsevaksi tilaksi.

3.5 Patriot Actin esittäminen kompromissina

Kompromissi voidaan demokraattisessa poliittisessa järjestelmässä nähdä kunnioitettavana haluna ottaa myös toisen osapuolen näkökulmat huomioon. Tällä tavoin toimija osoittaa kunnioittavansa poliittisen yhteisön pluralistista luonnetta. (Bellamy, 1999. 93.) Mikäli poliittinen yhteisö kunnioittaa pluralistista päätöksentekoa, toimija voi kompromissiin vedoten saavuttaa yhteisön hyväksynnän. Edmund Burken mukaan: "All government,

²³ Lakia vastustaneiden puheenvuoroissa nostettiin toistuvasti esille, että edustajat eivät ehtineet käydä lakiehdotusta riittävästi läpi ennen kuin heidän oli tarkoitus äänestää siitä.

indeed all human benefit and enjoyment, every virtue and every prudent act, is founded on compromise and barter." (viitattu Bellamy, 1999. 95). Yhtenä Patriot Actin puolustuksen keinona olikin vedota lakiuudistukseen kompromissina.

This bill reflects the essence of compromise. The gentleman from Wisconsin (Mr. SENSENBRENNER) and other members who have crafted this critical legislation, legislation which is similar to the Senate bill, that it passed last night, will give the President of the United States and various law enforcement departments and agencies tools needed to wage an effective campaign against terrorism in the wake of the September 11 terrorist attacks.

(Diaz-Balart, Lincoln. H6713.)

Lain puolustajien ensimmäisessä puheenvuorossa edustajainhuoneessa republikaanisen puolueen Lincoln Diaz-Balart kuvaa Patriot Actin kompromissina. Hänen mukaansa ehdotus USA Patriot Actiksi edusti itsessään sanan kompromissi perustavaa olemusta, eikä hän ollut ainut, joka viittasi lakiin sanalla kompromissi. Sanalla ”kompromissi” tarkoitettiin kuitenkin hyvin erilaisia asioita sekä puolustajien, että vastustajien riveissä. Se kompromissi, johon edustaja Diaz-Balart edellä viittaa on kompromissi nimenomaan oikeusministeriön lakiehdotuksen ja edustajainhuoneen republikaanisen johdon välillä, kuten paremmin huomataan lakiehdotuksen esittelijän Jim Sensenbrennerin puheenvuorosta.

Mr. Speaker, this has not been the ideal process, and the legislation before us now does not represent a perfect compromise. However, the work of the House Committee on the Judiciary over the past 3 weeks has greatly improved upon the original Justice Department proposal.

(Sensenbrenner, Jim. H6759.)

Toisin kuin Diaz-Balartin puheenvuorossa, Sensenbrenner myöntää, ettei laki varsinaisesti edustanut täydellistä kompromissin olemusta. Hänen puheenvuoronsa kuitenkin tukee sitä huomiota, että kun lain vastustajat tarkoittivat kompromissilla edustajainhuoneen demokraattien ja republikaanien sopimusta, jota heille edusti valiokunnassa äänin 36-0 hyväksytty versio terrorismin vastaisesta laista, puolustajille kompromissi oli sopimus hallituksen linjan ja edustajainhuoneen *Committee on the Judiciary*n välinen. Lainsäädännön esittäminen kompromissina puolustaa prosessia antamalla siitä kuvan rationaalisena, deliberatiivisena ratkaisuna. Edustajainhuone ei tällä tavalla näyttäyty hallituksen kumileimasimena, kuten näemme vastustuksen puheenvuoroista heidän tulkintansa olevan, vaan vahvana ja toimintakykyisenä poliittisena elimenä.

Lopulta kompromissi auttaa palauttamaan kysymyksen Patriot Actista dilemmaan. Kun puhutaan kompromissista, luodaan kuva parhaasta mahdollisesta lopputulemista olosuhteisiin nähden. Tämän parempaa ratkaisua ongelmaan ei ole tulossa, joten meidän on joko valittava se, tai antauduttava kestäättömään turvallisuuden vajeeseen, joka välttämättä seuraisi Patriot Actin hylkäämistä.

Compromises have to be made. Increased safety and security will require sacrifices for the American public. Airline customers are subjected to more intrusive questioning. Aliens suspected of terrorism will be detained for longer periods of time.

(Pence, Mike. H6717.)

Republikaanisen puolueen edustaja Mike Pence Indianasta ei tarkoita Patriot Actia puolustaessaan, että kompromissin olisi löydettävä kahden valtapuolueen välille. Hän vaatii kompromissia kansalaisoikeuksien ja turvallisuuden välille. Tällainen vaatimus kompromisseista vapauksien suhteen olisi hyvin vaikeaa ilman sotatilan kaltaisen raamin asettamista.

Mike Pence käyttää esimerkkeinä kahta kohtaa, joissa vapauden menetys ei tunnu niin pahalta kuin muissa demokraattien kritisoimissa perustuslakia uhkaavissa kohdissa. Tiukemmat turvatarkastukset lisäävät turvallisuudentunnetta ja toimivat hyvänä, silminnähtävänä esimerkkinä muutoksesta ja turvallisuudentunteen kasvusta, kun taas ei-amerikkalaisten pidemmät pidätykset eivät koske äänestäjää. Sympatiat tiettyjen kansanryhmien oikeuksia kohtaan eivät olleet huipussaan syksyllä 2001, mahdollistaen näillä oikeuksilla argumentoinnin lain puolesta. Tällä tavalla Patriot Actin väitetyt loukkaukset kansalaisoikeuksia vastaan eivät näytä koskevan äänestäjiä itseään, jolloin mahdollinen uhraus ei tunnu läheskään niin murskaavalta.

4 PATRIOT ACTIN VASTUSTUS EDUSTAJAINHUONEESSA

Kuinka lakiuudistuksen vastustajat muodostivat argumentointinsa ilmapiirissä, jossa kansan tuki oli selvästi presidentin takana valmiina miltei mihin tahansa uudistuksiin turvallisuuden tunteen palauttamiseksi? Lakia vastustaneiden puheenvuoroissa myönnettiin lakiuudistuksen tarve. Terrorismin vastaisen lainsäädännön siirtäminen 2000-luvulle myönnettiin enemmän kuin tarpeelliseksi, eikä argumentaatiota lakiuudistuksen tarpeellisuutta vastaan esiintynyt lainkaan. Mikä sen sijaan nousi esille, oli kiireen välttämättömyyden kritiikki. Ja kun puhuttiin kiireestä, millä laki olisi saatava läpi edustajainhuoneesta, puhuttiin päivistä. Laki tulisi saada läpi nyt ja heti. Useissa vastustuksen puheenvuoroissa haluttiin edes muutamia päiviä aikaa lain tarkemmalle analysoinnille.

Committee on the Judiciary äänin 36-0 läpäissyt versio USA Patriot Actista nousi esiin useissa puheenvuoroissa. Useat lakia vastaan argumentoineet ihmettelivät sitä, miksei tämä versio laista tullut äänestykseen, vaikka se läpäisi valiokuntakäsittelyn yksimielisesti ja olisi todennäköisesti saanut lähes yksimielisen kannatuksen edustajainhuoneessa. Tarkemmin vastustajia huoletti tämän uuden version niin kutsuttu *sunset* -kohta, joka heidän mielestään olisi pitänyt asettaa viiden vuoden sijaan kahden vuoden päähän. *Sunset* tarkoittaa siis ennalta määrättyä ajankohtaa, jolloin laki tulee automaattisesti uudelleentarkastelun alaiseksi, tarkoituksena kontrolloida ja estää mahdollisia väärinkäytöksiä. Usein nousi myös esille pelko siitä, että viranomaiset saattaisivat käyttää lakiuudistuksen FISA-kohtaa myös tavannaisten rikosten selvittämiseen, vaarantaen näin kansalaisten oikeudet.

Kansalaisyhteisöt olivatkin yksi yhä uudelleen esiin nouseva vastustuksen argumentti. Kansalaisyhteisöjen puolesta tehtiin vaatimuksia amerikkalaisen elämäntavan, pelon ja kansallisten pyhimysten avulla. Patriot Act pyrittiin esittämään Yhdysvaltain perimmäisen olemuksen vastaiseksi, ja lain hyväksyminen voitaisiinkin nähdä jopa voittona terroristeille. Lakia vastaan puhuneet edustivat pääasiassa edustajainhuoneen liberaaleja demokraatteja, mutta joukossa oli myös konservatiivisina pidettyjä edustajia, kuten

esimerkiksi Virginian Bob Goodlatte. Tässä luvussa pyrin tarkastelemaan miten vastustus pyrki kiertämään asetetut raamit, sillä kuten huomasimme, argumentointi raamin sisältä edistää raamin asettajan tavoitteita.

4.1 Raamien kiertäminen

Puolustuksen luoma sotatilaan perustuva raamitus ja siihen kiinteästi yhdistetty dilemma muodostavat vasta-argumentaatiolle ongelman. Raamittamalla keskustelu kielellisesti, argumentaatiota lakiuudistusta vastaan ei voida muodostaa raamien sisältä, mistä johtuen se on pyrittävä retorisin keinoin kiertämään. Seuraavaksi otan käsittelyyn vastustuksen muodostamista kiertoteistä auktoriteettiin ja esimerkkiin pohjautuvat argumentoinnin keinot, käyttäen Chaïm Perelmanin teosta Retoriikan valtakunta.

We must all rally around the flag at a time like this, but we also shouldn't take leave of our senses. Benjamin Franklin said it best: 'They that can give up essential liberty to obtain a little temporary safety deserve neither liberty nor safety.'

(Slaughter Louise. H6707.)

Tässä Louise Slaughterin lainaa edustaja John Conyersia esittäessään retorisesti hyvin moniulotteisen argumentin Patriot Actia vastaan. Argumenttia muodostaessa on mahdollista vedota johonkin tunnustettuun auktoriteettiin väitteensä tueksi, mutta ainoastaan Jumalaan auktoriteettina perustuva argumentti on täysin kiistaton. Auktoriteettia voidaan kuitenkin käyttää vaikuttamaan ihmisten mielipiteisiin ja sitä on mahdollista käyttää väitteen tukena. (Perelman, 1996. 107–109.) Argumentin teho luonnollisesti on riippuvainen siitä, kuinka paljon käytetty auktoriteetti nauttii arvostusta yleisön joukossa. Tässä käytetty auktoriteetti ei ole Jumala, mutta mitä Yhdysvaltain poliittiseen filosofiaan tulee, ei kovin kaukana siitä.

Benjamin Franklin kuuluu arvovaltaiseen joukkoon *Founding Fathers* yhtenä Yhdysvaltain itsenäisyysjulistuksen ja perustuslain allekirjoittaneista suurista valtiomiehistä. Jos halutaan kiertää retorinen raamitus, mutta säilyttää kansan suosio, vetoaminen lähes kiistattomiin auktoriteetteihin mahdollistaa arvostelun patrioottisesta näkökulmasta, jossa argumentti palautetaan valtion syvimpään poliittis-filosofiseen olemukseen. Jotta tällaisessa tilanteessa auktoriteettia ei aseteta kyseenalaiseksi, on auktoriteetin oltava puoluerajat ylittävä hahmo, tai ainakin sellainen hahmo, joka historiallisen olemuksensa vuoksi on puolueasetelman ulkopuolella, esimerkkinä paljon Yhdysvaltain poliittisessa retoriikassa käytetty Abraham Lincoln.

Slaughterin puheenvuoroa tehostaa pelkän Benjamin Franklinin nimen lisäksi suoran lainauksen käyttö, sillä kukapa uskaltaisi argumentoida Franklinin itsensä lausumia sanoja vastaan. Valitussa lainauksessa vedotaan myös suoraan maan poliittisen filosofian ytimeen, vapauden käsitteeseen, johon Yhdysvallat on retorisesti perustanut paitsi poliittisen filosofiansa, myös niin ulko- kuin sisäpolitiikankin. Franklinin lainaus liittyy suoraan niihin periaatteisiin, joiden pohjalle maan poliittinen rakenne luotiin. *Checks and balances* filosofia, jonka perusteella maan poliittiset instituutiot on rakennettu, liittyy suoraan ideaan yksilönvapauksien säilyttämisestä poliittisten, väliaikaisten kriisien aikana. Lainauksella Slaughter pyrkii vetoamaan kansaan rakennettuun vapauden ideaaliin esittämällä yllä olevan kriisin väliaikaisena ilmiönä ja näin kyseenalaistamaan tilanteen ainutlaatuisuuden. Mikäli historiaan vetoamalla saadaan tilanteen ainutlaatuisuus kyseenalaistettua, samalla kyseenalaistetaan uuden lainsäädännön välttämättömyys. Tapahtumien kuvaaminen väliaikaiseksi ilmiöksi lokakuussa 2001 olisi ollut hyvin helppo tulkita sen vakavuuden vähättelemiseksi, mutta vetoaminen sellaiseen auktoriteettiin kuin Benjamin Franklin mahdollisti tämänkin näkökulman esiin nostamisen.

Argumentin teho muodostetaan kolmen tukijalan varaan. Ensinnäkin luodaan patrioottinen lataus puheella lipusta ja yhtenäisyydestä, joka on tällaisen kriisin edessä välttämätöntä. Toiseksi vedotaan lähes kiistattomaan auktoriteettiin Benjamin Franklinin muodossa lainaten häntä suoraan, ja kolmanneksi vedotaan vapauden ideaaliin, jonka ruumiillistumana maan perustajat, Franklin mukaan lukien, nähdään.

Esimerkin käsitteellä poliittisessa retoriikassa pyritään poistamaan tapahtumien ainutkertaisuus ja muodostamaan näennäisesti ainutlaatuisista ilmiöistä sääntö, jolloin voidaan siirtyä erityisestä yleiseen. Oleellista esimerkin käytössä on valitun esimerkin kiistattomuus ja sen teho laskee jos yleisö ei näe yhteyttä, tai yhteyttä ei pystytä retorisesti luomaan, kahden ilmiön välillä. (Perelman, 1996. 120–121.) Tässä tapauksessa on huomioitavaa, että monen amerikkalaisen elinaikana, tai ainakaan aikuisiällä, vastaavanlaatuisia kriisejä ei ollut tapahtunut. Argumentin teho on aina riippuvainen ilmiöiden läheisyydestä yleisölle, ja mitä kauemmas ne sijoittuvat joko ajallisesti tai maantieteellisesti, sitä selvemmin argumentin teho laskee.²⁴ (Perelman, 1996. 128).

Mr. Speaker, "My country 'tis of thee, sweet land of liberty, of thee I sing; land where my fathers died, land of the pilgrims pride, from every mountainside let freedom ring." Let freedom ring in the ears of those who wants to still its sound. Let freedom ring even as we travel through the valley of the shadow of terrorism, for freedom is a sweeter melody.

(Kucinich, Dennis. H6767.)

Dennis Kucinich Ohion 10. vaalipiiristä pyrkii tuomaan auktoriteettiin vetoavan argumentin lähemmäs nykyaikaa yrityksessään kiertää raameja lainaamalla puheenvuorossaan Martin Luther Kingin kuuluisaa puhetta "I Have a Dream". Jos Yhdysvaltain perustamisen aikaiset tapahtumat voidaan nähdä niin kaukaisina, että niihin vetoamisen teho argumentaatioissa laskee huomattavasti, Martin Luther King ja kansalaisyhteiskuntaistelu Yhdysvaltojen tummaihoisen väestön puolesta ovat paremmassa muistissa. Samoin Kucinich toivoo, että hänen lainaamansa tohtori Kingin ikoninen puhe Lincolnin muistomerkin edessä on hyvin opeteltuna. Lainamalla tätä yhtä 1900-luvun kuuluisimmista puheista, Kucinich pyrkii tuomaan konkreettisen taistelun kansalaisyhteiskuntien puolesta lähemmäs 2000-lukua ja Patriot Actia. Martin Luther King on yksi amerikkalaisen vapauden symboleista ja etenkin taistelusta vapauden puolesta. Lainamalla Kingiä ja jatkamalla tämän puhetta liittäen siihen terrorismin pelon ja

²⁴ On hyvä muistuttaa, että Founding Fathersien rooli amerikkalaisessa poliittisessä keskustelussa on edelleen hyvin merkittävä, eikä analyysiäni argumentin tehosta voida suoraan liittää Patriot Actin ulkopuolisen argumentoinnin tulkintaan.

raamatullisen elementin, pyritään luomaan kuva Patriot Actin vastustuksesta osana taistelua vapauden ja kansalaisyhteisöjen puolesta.

Some of the provisions place more power in the hands of law enforcement than our Founding Fathers could have ever dreamt. Nationwide warrants and secret courts would have been familiar to the Founding Fathers, Mr. Speaker, because they fought against those very institutions when they fought the British.

This bill promises security, but Americans need to be secure with their liberties. This bill promises safety, but Americans are only safe if they are free.

(Otter, C.L. H6762.)

Edellä on lainaus yhdeltä harvoista lakia vastustaneista republikaanisen puoleen edustajista, Idahon 1. vaalipiirin C.L. Otterilta. Useissa republikaanien puheenvuoroissa kyllä arvosteltiin lakia, mutta arvostelu koski lähinnä sitä, ettei laki mene tarpeeksi pitkälle. Tässä Otter kuitenkin vastustaa lakia sen antamien liian laajojen valtuuksien vuoksi, mikä tekee argumentista mielenkiintoisen poikkeuksen republikaanien yleiseen linjaan, jossa lain antamat valtuudet viranomaisille nähtiin välttämättöminä välineinä terrorismin vastaisen sodan voittamiseksi.

Aikaisempien esimerkkien tavoin myös Otter ottaa perustajaisät argumenttinsa tueksi. Maan perustajat sotivat hänen mukaansa juuri niitä instituutioita vastaan, joita Patriot Act olisi luomassa yli 200 vuotta myöhemmin uudestaan. Otter puuttuu salaisiin oikeudenkäynteihin, jotka edustivat tuohon aikaan Englannin kruunun sortoa sen silloista siirtomaata kohtaan. Kritiikki kohdistuu sisältönsä puolesta Patriot Actin kohtaan, joka sallii terrorismista epäiltyjen salakuuntelulupien anomisen suljettujen ovien takana. Tällä tavalla Otter yhdistää Yhdysvaltain perustamisen aikoihin maan perustajaisien, ikonien ja pyhimysten taistelun, sekä Patriot Actin vastustuksen.

Perelman puhuu vastavuoroisuuteen perustuvasta argumentista, jossa samaistetaan kaksi tilannetta. Kun kaksi tilannetta samaistetaan, on perusteltua vaatia molempien ilmiöiden kohtelua samalla tavoin. (Perelman, 1996. 76.) Otter samaistaa Patriot Actin maan kansallisten pyhimysten taisteluun Yhdysvaltain poliittisen hengen ja vapauden puolesta käytyyn taisteluun, jolloin ei jää epäselväksi, ettei heidän toimintansa olisi ollut oikeutettua.

Jälkimmäisessä osassa Otterin lainausta törmäämme argumentointiin, johon Perelman viittasi kausaalisuuteen perustuvana argumenttina. Kahden ilmiön välille luodaan kausaalisuhde, jolloin kohta A on riippuvainen B:sta. (Perelman, 1996. 75.) Luonnollisesti tällaisessa tilanteessa pyritään luomaan sellainen mielikuva, että A on haluttu asiantila, jolloin olemme oikeassa vaatiessamme B:tä. Otterin puheenvuorossa viitataan turvallisuuteen, joka taas on puolustuksen argumentoinnin kivijalka. Otter pyrkii kiertämään raamit, jossa turvallisuus on luotu Patriot Actin hyväksymisen seuraukseksi, johtamalla turvallisuuden vapaudesta. Amerikkalaiset eivät voi koskaan ollaan turvassa ilman vapautta, Patriot Act toimii vapautta ja amerikkalaista elämäntapaa vastaa, tätä mieltä Otterin mukaan olisivat olleet myös perustajaisät, ja koska turvallisuutta ei ole ilman vapautta, ei turvallisuutta voida saavuttaa jos Patriot Act hyväksytään. Johtamalla turvallisuus vapauden seuraukseksi, voidaan oikeutetusti argumentoida Patriot Actia vastaan sen perusteella, että sen vaikutus turvallisuuteen on loppujen lopuksi negatiivinen. Turvallisuus ja Patriot Act eivät voi Otterin argumentoinnin mukaan olla olemassa samanaikaisesti, sillä ilman vapautta ei voi olla turvallisuutta.

We need to give law enforcement the proper tools, yes, we do; and we need to strengthen laws where they need to be strengthened and give them more effective tools. But we also have to be careful that we do not dredge up some of the worst ideas of the past, of the fifties, of the McCarthy era, of the Hoover era.

(DeFazio, Peter. H6707.)

The history of this country is that in most of our wars in this century, we have taken actions against our liberties that we have regretted and apologized for later. I refer to the Espionage Act of 1917, which no one will today defend, the Japanese internment of World War II, the COINTELPRO operations of Vietnam, and today we are asked to buy a pig in a poke.

(Nadler, Jerrod. H6708.)

Ensimmäisessä Peter DeFazioin lainauksessa tulee esille termi *tools*, jota käytettiin puolustuksen argumentoinnissa antamaan lakiuudistukselle neutraalin välineellisen merkityksen, jolloin viranomaisille annetaan työkalut jota he tarvitsevat, samalla välttäen kysymykset työkalujen vaikutuksista kansalaisvapauksiin. DeFazio myöntää, että työkaluja tarvitaan, mikä retorisenä vetona näyttää juuttumiselta puolustajien luomaan retoriseen raamiin. Sanalla mutta alkava seuraava virke on tässä kuitenkin avainasemassa, sillä siinä luodaan termille *tools* hyvin negatiivinen lataus tuomalla esiin kaksi esimerkkiä Yhdysvaltain historiasta.

Senaattori Joseph McCarthyn ja FBI:n ensimmäisen johtajan J. Edgar Hooverin nimiin liittyy hyvin vahva arvolataus nimenomaan kansalaisvapauksia uhkaavassa mielessä. Molemmat osallistuivat erityisesti 1950-luvulla kommunistien jahtiin niin kutsutun toisen *red scare* aikana, jolloin kommunisteiksi epäiltyjä jahdattiin kansalaisvapauksia halveksivin keinoin. Myöhemmin Hooveria ja McCarthya onkin pidetty varoittavana esimerkkinä ylireagoimisesta uhkaan keinoin, jotka uhkaavat niitä ideaaleja joiden puolesta taistelua ylipäättään käydään. Näin pyritään varoittavan esimerkin avulla kyseenalaistamaan puolustuksen termille *tools* rakentama merkitys kieltämättä kuitenkin tarvetta reagoida uhkaan jollakin tapaa.

Toinen Jerrold Nadlerin puheenvuorosta otettu lainaus on sekin varoittavien esimerkkien esilletuontia, mutta samalle se pyrkii vaikuttamaan luotuun raamiin. Kielellisesti alistutaan luodun raamin piiriin vertaamalla nykyistä tilannetta 1900-luvulla käytyihin sotiin, mikä sinällään näyttäytyy virheenä, kuten DeFazioin puhe työkaluista, mutta lainauksen lähempi tarkastelu kertoo sen luonteesta enemmän.

Nadler puuttuu kolmen viimeisen suuren sodan aikana tapahtuneisiin lakimuutoksiin, jotka kaikki johtivat kansalaisoikeuksien loukkauksiin. Ensimmäisen maailmansodan aikainen *Espionage Act* antoi valtuudet tulkita hyvin laajasti mikä määritteli vihollisen tukemiseksi ja sananvapauden takaava perustuslain ensimmäinen lisäys joutui koetukselle. Toinen esimerkki japanilaisten lukitsemisesta sotaleireille luo paitsi ikävän mielikuvan Natsien keskitysleireistä, se tuo myös esille ennen 1960-luvun kansalaisoikeustaisteluita vallinneet asenteet vähemmistöjä kohtaan. Kolmantena esille tuodaan COINTELPRO, Vietnamin-sodan aikainen, FBI:n toimeenpanema, lähinnä kommunistisia ja sosialistia organisaatioita vastaan käyty salakuuntelu, tarkkailu ja häirintäkampanja.

Nadler yhdistää tällä tavalla Yhdysvaltojen 1900-luvulla käymiin sotiin kansalaisvapauksien tarpeettomat loukkaukset, jotka jälkikäteen näyttäytyvät selvästi kohtuuttomilta. Nadler pyrkii muuttamaan sodan historiallista luonnetta poistamalla sille esimerkkien valossa luonteenomaisena kuuluvat rikkomukset kansalaisvapauksia kohtaan. Aikaisemmin näimme, kuinka puolustus loi raamit todellisuudelle, jossa sotatilaan oleellisena kuuluu dilemma vapauksien ja tuhon välillä. Tämä Nadlerin argumentti pyrkii esimerkin voimalla irrottamaan dilemman sotatilasta argumentoimalla, että vapauksien riisto sodankäynnin yhteydessä ei ole historiallinen välttämättömyys, vaan traaginen virhe, joka tällä kertaa on mahdollista estää.

Sotatilan ja dilemman kautta asetettujen kielellisten raamien kiertäminen ja uusien raamien luominen vastustuksen argumentoinnissa törmää ongelmiin. Ensinnäkin lain vastustajilla, joista suurin osa on demokraatteja, ei ole edes oman puolueensa yksimielistä tukea takanaan, kun valtaosa demokraateista päätyi äänestämään lain puolesta. Tämän seurauksena vastustuksen oli hyvin vaikea luoda systemaattista kielellistä rakennetta, jonka avulla se voisi pyrkiä luomaan uusia raameja keskustelulle. Vetoaminen historiaan tilanteen ainutlaatuisuuden kyseenalaistamiseksi auttaa nostamaan esille varoittavia esimerkkejä ylireagoineista hetkellisiin kriiseihin, mutta se ei näytä olevan riittävä kyseenalaistamaan puolustuksen argumenttia sotatilasta, sillä tilanteen ainutlaatuisuuden kiistäminen osoittautui hyvin vaikeaksi tehtäväksi.

4.2 Prosessi, presidentti ja puoluerajat

Mr. Speaker, we recognize that the chairman of the full committee tried hard to preserve some of our process; but powers beyond, it seem to me, his control have given us the least democratic process for debating questions fundamental to democracy I have ever seen.

(Barney, Frank. H6761.)

Barney Frank, joka edusti demokraattista puoluetta Massachusettsin 4. vaalipiiristä, käy prosessia vastaan antamalla aluksi tunnustusta republikaanien *Committee on the Judiciary*n puhemiehelle Jim Sensenbrennerille. Tällä luodaan kuva edustajainhuoneesta puoluerajat ylittävänä toimijana, jonka tavoitteena on toimia yli puoluerajojen ja oikean prosessin sääntöjä noudattaen. Edustajainhuone kyllä pyrki kentän molemmin puolin säilyttämään demokraattisen prosessin, mutta sitä korkeammat voimat, tässä tapauksessa hallitus, astui sen varpaille ohittaen oikean, demokraattisen lainsäädäntöprosessin. Kongressilla on perustuslaillista valtaa suhteessa oikeuslaitokseen ja toimeenpanovaltaan, mutta tässä tapauksessa Frank pyrkii osoittamaan edustajainhuoneen alisteisena toimeenpanevalle elimelle.

Patriot Act esitetään demokraattista prosessia halveksivana luonnehtimalla äänestyksessä olevaa lakia ylhäältä päin annetuksi. Sitä ei ole siis edustajainhuoneessa tai valiokunnissa kärsivällisesti säädetty, se on annettu ylhäältä päin hallituksen toimesta, ja edustajainhuone toimii kumileimasimena prosessissa, joka on suoritettu Frankin mukaan epädemokraattisimmalla prosessilla, jota hän on koskaan todistanut. On normaalia, että aloitteet lakiesityksiin tulevat toimeenpanovallalta, mutta vastustuksen puheenvuoroissa edustajainhuoneella ei ole muuta roolia Patriot Act -lainsäädännössä, kuin hyväksyä se sokeasti. Tässä tiivistyy yksi vastustuksen argumentaation ytimistä. Lainsäädäntöprosessi on vastoin sitä demokraattista toimintatapaa, joka on Yhdysvaltain poliittisen elämän ydin. Mutta kuten vastustus Patriot Actia vastaan laajemminkin, myös tämä argumentti ylhäältä päin tulevasta sanelusta törmää presidenttiin, jolla syksyllä 2001 oli hyvin laaja kannatus.

Patriot Actia vastaan käytiin edustajainhuoneessa poliittiselle retoriikalle tyypillisen metaforisen argumentoinnin keinoin. Metaforia käytettiin paitsi luomaan negatiivisia

latauksia puolustuksen lanseeraamalle termille *tools*, myös nostamaan esille prosessissa ilmenneitä vääryyksiä. Seuraavaksi esittelen muutamia oleellisimpia vastustuksen tapoja käyttää metaforia argumentoidessa Patriot Actia vastaan.

But now in a last ditch action, that bill has essentially been thrown out and now we have a back-room quick fix going on, and I venture to say that virtually no one in this Chamber outside of perhaps a few people on the committee have any idea what is in the bill. Why should we care? It is only the Constitution. It is only individual liberty at stake.

(Obey, Dave. H6714.)

Mark Johnsonin ja George Lakoffin teoksessa ”Metaphors We Live By” puhutaan orientoituneista metaforista, jotka rakentuvat perustavanlaatuisiin kokemuksiimme ympäröivästä todellisuudesta. Tällaiset metaforat mahdollistavat kykymme käsitteellistää ympäröivä todellisuus välittömiin kokemuksiimme perustuvien kielellisten rakenteiden, kuten esimerkiksi vastakohtat ylös-alas, sisällä-ulkona, lämmin-kylmä, kautta. Kuten puolustuksen käyttämä metafora työkaluista, myös nämä kokemusmaailmamme vastakohtiin rakentuvat metaforat voivat korostaa tiettyjä puolia kuvailemastaan ilmiöstä samalla piilottaen jotakin. (Lakoff & Johnson, 1980. 56–61.)

Dave Obey, demokraattisen puolueen edustaja Wisconsinin 7. vaalipiiristä käyttää vastakohtiin edessä-takana perustuvaa metaforaa vastustaessaan USA Patriot Actia keskustelussa suljetusta säännöstä. Obey viittaa tässä erityisesti lainsäädäntöprosessiin, joka tämän mukaan kyhättiin pikaisesti takahuoneessa. Samalla hän mainitsee H.R.2975:ttä edeltäneeseen ja yksimielisesti *Committee on the Judiciary*ssa hyväksytyyn version laista, jonka tämä piilossa pikaisesti kasaan sohaistu ehdotus korvaisi. Uusi versio on tämän argumentin mukaan rakennettu virallisten, hyväksytyjen proseduurien ulkopuolella, antaen kuvan hämärästä ja miltei rikollisesta toiminnasta, joka on toimitettava suljettujen ovien takana kaukana yleisön katseilta. Koska ehdotus on kyhätty virallisten proseduurien ja valiokuntien ulkopuolella, kukaan ei tiedä mitä ehdotus sisältää. Obey jatkaa sarkastiseen sävyyn kysymällä miksi heidän pitäisi välittää, eihän kyse ole muusta kuin

perustuslaista. H.R.2975 kuvataan siis Obeyn toimesta paitsi proseduurin puolesta hämäräksi, myös perustuslain luonnetta uhkaavaksi.

We do not need bills that have come to us in the cloak of night that will circumvent us from really giving the confidence to the American people, a bill that they deserve.

(Millender-McDonald, Juanita. H6715.)

Samaa kielellistä keinoa käyttää Juanita Millender-McDonald, demokraatti Kalifornian 37. vaalipiiristä. Lain käsittelytapaa vastaan käydään inhimillisen kokemuksen vastakohtiin valoisa-pimeä vedoten, jolloin valoisa edustaa oikeaa tapaa, pimeä väärää tapaa hoitaa maan asioita. Jos jokin prosessi käydään läpi oikeudenmukaisesti ja hyvän, oikean tavan mukaan, se kestää päivänvalon. Oikein hoidettu prosessi voidaan käydä kirkkaan auringon alla kaikkien silmien edessä, jolloin epäselvyyksiä prosessin suhteen ei pääse syntymään. Millender-McDonald siirtää Patriot Actin lainsäädäntöprosessin pimeyteen. Yö toimi hänen mukaansa verhona, jonka takana laki säädettiin. Samoin kuin Dave Obeyn argumentissa, myös tässä proseduri kuvataan joksikin, mikä tapahtuu näkökenttämme ulkopuolella, tehokeinona vieläpä pimeys, joka estää verhon lailla muiden katseet, katseet, jotka tässä tapauksessa varmistaisivat oikean käsittelytavan.

Vastakohtien pimeä-valoisa käyttö nostaa myös esille kysymyksen turvallisuudesta. Puolustuksen argumentaatio rakentui paljolti turvallisuuden vaateen varaan, jolloin vastustuksen tulee pystyä jotenkin kiertämään tämä olemassaolon varmistamiseen perustuva argumentti. Pimeän pelko on hengissä säilymisen rinnalla yksi alkukantaisimmista solurakenteeseemme uppoutuneista vaistoista. Pimeys edustaa tuntematonta, vierasta. Vastustus pyrkii tällaisella kielellisellä ilmaisulla asettamaan Patriot Actin lainsäädännöllisen prosessin tutun ja turvallisen ulkopuolelle, mutta vetoamus turvattomuuteen suhteessa lainsäädäntöprosessiin on laimea tehokeino verrattuna turvattomuuteen olemassaolon puolesta.

Mr. Speaker, we had a bipartisan bill, and John Ashcroft destroyed it. The Attorney General has fired the first partisan shot since September 11.

(Waters, Maxim. H6762.)

Maxim Waters, Kalifornian 35. vaalipiirin demokraatti jatkaa prosessin ja samalla hallinnon arvostelua. Kuten Barney Frankin puheenvuorossa, myös Watersilla on nähtävissä vahvaa kielenkäyttöä oikeusministeriön suuntaan, ja hän menee niin pitkälle, että nimeää itse ministeri John Ashcroftin. Tämä on epäsuora tapa osoittaa kritiikkiä presidenttiä kohti. Mainitsematta George Bushia nimeltä, Waters ottaa hyvin jyrkästi kantaan prosessiin, joka luonnollisesti on seurausta hallinnon, jota johti presidentti Bush, linjasta lainsäädännön muodostamiseksi.

Kuten edustajainhuoneessa käytyjen keskustelujen tyyli Patriot Actin tiimoilta yleisemminkin, myös tässä puheenvuorossa pyrittiin korostamaan edustajainhuoneessa vallinnutta puolueiden välistä yhteistyötä ja esittämään edustajainhuone toimivana, demokraattista prosessia seuraavana elimenä hallituksen pyrkiessä kiertämään oikean prosessin. Waters käyttää niinkin voimakasta metaforaa, kuin laukausten ampuminen. John Ashcroft ampui ensimmäisen puolueiden välisen yhteistyön rikkovan laukauksen. Watersin puheenvuoro näyttää oikeusministerin tuhoavana voimana, jonka edessä edustajainhuoneen on nyt näytettävä aikooko se antautua hyväksymällä laki, vai nouseeko se puolustamaan itseään, sekä amerikkalaista poliittista järjestelmää hylkäämällä hallituksen pakkosyöttämän lain.

Mr. Speaker, last year candidate George Bush pledged to seek repeal of the secret courts provision of the 1996 antiterrorism bill because he claimed to understand that the law was passed hastily and that this provision at least endangered civil liberties without contributing to national security.

Now the President, the same George Bush, and the leadership of this House is insisting that we again enact hastily, and again in the name of national

security and antiterrorism, act so hastily as probably to endanger our civil liberties without necessarily helping our security.

(Nadler, Jerrold. H6764.)

Demokraattien Jerrold Nadler New Yorkista esittää yhden hyvin harvinaisista argumenteista suoraan presidenttiä Bushia kohti. Oikeudenmukaisuuteen vetoavassa argumentissa on Perelmanin mukaan kyse siitä, että argumentin tekijä pyrkii rinnastamaan kaksi ilmiötä, ja jos joku toimii näissä kahdessa rinnasteisessa tilanteessa eri tavoin, on kyse epäoikeudenmukaisuudesta. (Perelman, 1996. 76.) Nadler vetoaa oikeudenmukaisuuteen rinnastamalla George Bushin toiminnan presidentinvaalien vaalikampanjassa tämän toimintaan Patriot Actin suhteen. Kilpaillessaan paikasta Valkoiseen taloon vuoden 2000 presidentinvaaleissa, Bush vastusti Nadlerin mukaan vuoden 1996 terrorismin vastaista lakia, joka aikoinaan luotiin vastauksena ensimmäisille iskuille World Trade Centeriä vastaan, sekä Oklahoman valtion virastotalon räjäytykseen.²⁵ Nadlerin argumentoinnin mukaan oikeudenmukainen henkilö toimisi samalla tavoin Patriot Actin, kuin vuoden 1996 terrorismin vastaisen lainkin suhteen.

Tehostaakseen argumenttiaan presidentti Bushista epäoikeudenmukaisena toimijana, Nadler huomauttaa Bushin vaalikampanjassa vastustaneen aikaisempaa lakia nimenomaan sen kiireellisen laadinnan vuoksi, kuten myös sen sisältämien salaisten oikeudenkäyntien takia. Nyt esillä oleva Patriot Act laadittiinkin vähintään yhtä nopeasti, Nadlerin sanoin hätäisesti, ja se sisältää samoin mahdollisuuden oikeudenkäynteihin suljetuin ovin. Näin Nadler pyrkii osoittamaan ristiriidan presidentin toiminnassa kahdessa tilanteessa, mutta puuttumatta kahden rinnastamansa tilanteen yksityiskohtiin. Tällä tavoin pyritään myös poistamaan painoarvoa tilanteen ainutkertaisuudelta, jolloin toiminta sen suhteen olisi mahdollista pakottaa johonkin ennakkotapaukseen pohjaavaan toimintatapaan, tässä tapauksessa vuoden 1996 terrorismin vastaiseen lakiin. Perelmanin mukaan oikeudenmukaisuuteen vetoavan argumentin teho tällaisessa tilanteessa riippuu siitä, voidaanko osoittaa painavia syitä toimia vastoin ennakkotapausta. (Perelman, 1996. 76.) Puolustuksen argumentoinnin mukaan tässä väitetty epäoikeudenmukaisuus kierretäänkin

²⁵ Ks. <http://www.fas.org/irp/crs/96-499.htm>, viitattu 1.12.2012.

tilanteen ainutlaatuisuuteen vedoten, ainutlaatuisuuden, joka estää tehokkaasti vertaukset mahdollisiin ennakkotapauksiin.

4.3 Pelko, vapaus ja patriotismi

Puolustuksen argumentaatiota tarkastellessamme nousi esiin pelon ja uhkakuvien käyttö Patriot Actin välttämättömyyttä kuvatessa. Puolustuksen retoriikassa uhkakuvina oli terroristien uusi isku Yhdysvaltain maaperälle ja joukkotuhoaseiden kerääntyminen väärin käsiin, joka vastaavasti voisi johtaa kymmeniin miljooniin uhreihin. Lain vastustajat pyrkivät omassa retoriikassaan kääntämään pelon ympäri ja käyttämään sitä lain vastustuksen perusteluun. Toisin kuin puolustus, vastustus ei pelotellut uudella iskulla, vaan kansalaisvapauksien heikkenemisellä, demokratian vaarantamisella ja Yhdysvaltain poliittisen olemuksen kadottamisella.

We cannot fight terrorism by destroying those very things that make our Nation special. If we are going to cut into civil rights laws, we should use a scalpel, not a scythe. I urge my colleagues to oppose this closed rule and to vote against the underlying bill.

(Slaughter, Louise. H6714.)

Louise M. Slaughter, liberaalina tunnettu demokraatti käyttää puheenvuorossaan muutamaa tehokasta tapaa argumentoida, yhtenä niistä metafora viikatteesta ja kirurgin veitsestä. Slaughter pyrkii tässä vaikuttamaan puolustuksen asettamaan metaforaan työkaluista, joilla pyrittiin poistamaan lakiuudistuksen poliittinen ulottuvuus. Lakiuudistus halutaan tällä tavoin määritellä uudestaan metaforisen argumentoinnin keinoin.

Terrorismin vastaista lainsäädäntöä uudistettaessa työkaluksi tulisi valita kirurgin veitsi. Tällaista työkalua käyttää lääkäri, se on tarkka ja tehokas väline, jolla pelastetaan ihmishenkiä. Näin vastustus ei pyri kritisoimaan työkalujen tarvetta sinänsä, sehän vaatii

niitä itsekin, vaan rinnastaa lakiuudistuksen työkaluina johonkin negatiiviseen, johonkin, minkä käyttöä olisi syytä harkita uudestaan.

Slaughter rinnastaakin lakiuudistuksessa ehdotetut työkalut viikatteeseen. Kirurgin veitseen verrattuna viikate on epätarkka, summittainen ja alkeellinen työkalu, joka parantamisen sijaan tuhoaa. Jos kirurgin veitsiä käsittelee lääkäri, viikatetta työkalunaan käyttää itse viikatemies. Viikatemies kylvää tuhoa, kuolemaa ja epätoivoa. Amerikkalaiset ansaitsisivat lääkärin, mutta Patriot Act sysää kansan viikatemiehen syliin. Viikatteella kyllä saadaan tavoite saavutettua, mutta samalla joudumme uhraamaan sivullisina uhreina osan kansalaisoikeuksistamme, jotka tarkemmalla työkalulla voitaisiin pelastaa. Kun lain puolustajat käyttivät termiä *tools* välineenä positiiviseen muutokseen, Slaughter pyrkii muuttamaan arvolatauksen ja samalla välineen käytön seuraukset negatiiviksi.

Chaïm Perelmanin mukaan voimme paljastaa neutraalilta näyttävän kuvauksen puolueellisuuden, jos rinnastamme sen johonkin toiseen tiettyä ominaisuutta korostavaan ilmiöön. Jo Aristoteles huomautti miten Orestes kreikkalaisessa mytologiassa kuvattiin toisinaan "äitinsä murhaajaksi", toisinaan "isänsä kostajaksi". Tällä tavoin voimme metaforisella kielenkäytöllä osoittamaan saman asian kaksi eri puolta siinä valossa, missä haluamme yleisömmä sen näkevän. (Perelman, 1996. 55.) Slaughterin puheenvuorossa termin "viikate" käyttö pyrkii purkamaan puolustuksen käyttämän termin "työkalut" neutraalin, arvovapaan latauksen rinnastamalla se johonkin negatiiviseen, samalla tarjoamalla työkaluille positiivinen arvolataus vertauksella kirurgin veitsestä.

When I heard the Attorney General come and say we had to pass an antiterrorism bill in 2 day's following that, I wondered whether the terrorists would prevail. And the admiration that I had for our committee chairman, the gentleman from Wisconsin, and the ranking member of our committee as they stood and said, we cannot do this in the heat of passion, we must honor the constitutional requirements, caused me to raise my head and say, we will prevail.

Today, we have another test in this House to determine whether we will stand strong in support of our constitutional rights and be able at the end of this debate to raise our heads with pride and not to cower to the terrorists and give away the constitutional rights that our Founding Fathers have given to us.

This bill in my estimation goes too far in giving away those rights. I ask my colleagues to consider carefully the provisions of this bill and its implications for whether we prevail in our fight against terrorism.

(Watt, Melvin. H6760.)

Edustaja Melvin Watt, demokraatti Pohjois-Carolinan 12. vaalipiiristä nostaa esiin toimeenpanevan elimen toiminnan lainsäädäntöprosessissa. Hän mainitsee oikeusministeri Ashcroftin tuoman ehdotuksen, jonka hän esitti heti iskujen jälkeen uudeksi terrorismin vastaiseksi lainsäädännöksi. Watt tulkitsee tällaisen toiminnan ylhäältä päin pakotetuksi, demokraattisen prosessin vastaiseksi toiminnaksi, jonka seuraaminen johtaisi hänen mukaansa terrorismin voittoon Yhdysvaltain poliittisen hengen kustannuksella. Mutta näin ei käynyt, Watt korostaa *Committee on the Judiciary*n kahden tärkeimmän jäsenen, demokraattien edustaja Conyersin ja republikaanien edustaja Sensenbrennerin toimintaa valiokunnassa. He vastustivat intohimoista ja perustuslakia sekä kansalaisvapauksia uhkaavaa lainsäädäntöä, toimien näin amerikkalaisen poliittisen periaatteen mukaisesti, osoittaen maan selviävän voittajana taistelussa terrorismia vastaan.

Melvin Watt esittää Patriot Actin testinä edustajainhuoneelle, terroristi-iskun ollessa testeistä ensimmäinen. Tällä testillä mitataan kuinka vahvoihin perusteisiin maan poliittis-filosofiset ideaalit nojaavat, ja Patriot Act tulee näyttämään tuloksen. Palkintona esitetyn haasteen selvittämisestä amerikkalaiset voivat nostaa päänsä ylpeinä puolustettuaan maan perustajien heille luovuttamia perustuslaillisia oikeuksiaan ja Yhdysvaltain perusteet tulisivat turvatuiksi. Wattin argumentaation tarkoituksena on esittää laki sellaisena, että sen vastustamisen vaihtoehtona on Aatamin ja Eevan tavoin pettää luojansa ja kohdata karkotus paratiisista, tässä tapauksessa perustuslaillisiin kansalaisoikeuksiin perustuvasta poliittis-filosofisesta entiteetistä, nimeltään Yhdysvallat. Pahimpana pelkona esitetään

kuitenkin se kauhukuva, johon paljon esimerkiksi presidentti Bushin syyskuun 11. jälkeisestä retoriikasta perustui pelkoon, että terroristit lopulta voittavat.

Kongressi on nähtävissä Wattin puheenvuorossa demokratian vartijana, kun taas toimeenpaneva elin, tässä tapauksessa oikeusministeri Ashcroft on valmis kävelemään kongressin yli. Voitto esitetään edustajainhuoneen ansiona, kun taas mahdollinen tappio sysätään ylhäältä käsin sanelevan hallituksen harteille. Presidentin suosion kiertämiseksi tarvitaan vahvaa argumentaatiota, tässä edustaja Melvin Wattin puheenvuorossa aseina toimivatkin sekä pelko terrorismille häviämisestä, että perustajaisien luottamuksen pettäminen.

Jo samana päivänä kun kaksoistornit kaatuivat, presidentti Bush julisti hyökkäykset iskuiksi amerikkalaista elämäntapaa ja vapautta vastaan.²⁶ Bush ei tulkinnut iskuja suoraan Yhdysvaltoja vastaan, jolloin iskut olisi voitu tulkita seurauksena Yhdysvaltain harjoittamasta ulkopolitiikasta Afrikassa ja Lähi-idässä. Sitä ei kuvattu kostona, vaan hyökkäyksenä Yhdysvaltalaista vapautta vastaan. Patriot Actin onkin tarkoitus toimia puolustuksena vapautta ja amerikkalaista elämäntapaa uhkaavia toimijoita vastaan, mutta lain puolustajien ja vastustajien käsitykset Patriot Actin seuraamuksista näille konsepteille erosivat selvästi, kuten retoriikan tulkinnasta selviää. Siinä missä puolustukselle Patriot Act oli vapauden puolustamisen etulinja, vastustukselle se oli hyvistä tarkoituspäristä huolimatta kohtalokas uhka koko sitä periaatteiden kokonaisuutta vastaan, jota Yhdysvallat heidän tulkintansa mukaan edustaa.

The world we live in since September 11 will require us to be more patient, to be more careful, and to tolerate more inconveniences. However, we must be careful not to trade our personal freedoms for the promise of security. Once we have sacrificed the civil liberties that our Nation was founded on, then and only then have we allowed terrorism to defeat us.

(Goodlatte, Bob. H6761.)

²⁶ <http://edition.cnn.com/2001/US/09/11/bush.speech.text/index.html>, viitattu 10.4.2012.

Bob Goodlatte kieltää argumentissaan Patriot Actia vastaan vapauden vaihtamisen turvallisuuteen, tarkemmin sanottuna lupaukseen turvallisuudesta. Sanamuodolla turvallisuuden lupauksesta kyseenalaistetaan se ehdottomuus, että vapauden luovuttaminen välttämättä toisi palkintona turvallisuuden. Turvallisuudentunteen aliarviointi olisi vällinneissa olosuhteissa ollut erityisen huono retorinen veto, ellei turvallisuuden ja vapauden vaihtosuhdetta olisi samalla kyseenalaistettu.

Mutta tämän kaltaiset argumentit kohtaavat ongelmia, kun puolustuksen argumentti turvallisuuden vaateesta perustuu hyvin tuoreeseen tapahtumaan. Argumentin paino riippuu puolustetun väitteen läheisyydestä. (Perelman, 1996. 128). Tässä yleisön tuki asettuukin helposti tuskin kuukauden debattia edeltäneisiin tapahtumiin, jolloin vapauden uhraaminen, varsinkin kun se on argumentoitu välttämättömyydeksi turvallisuuden takaamiseksi, on helpommin hyväksyttävissä kuin vastustuksen vaatimus vapauden koskemattomuudesta.

Tästä syystä Goodlatte ei perusta argumenttiaan puhtaasti vapauden ja turvallisuuden suhteeseen, vaan kuvaa sen lisäksi kansalaisvapaudet ja kansakunnan perustan Patriot Actin uhrilahjaksi. Jos vapaudet ja kansakunnan peruseriaatteet uhrataan, uhrataan samalla kaikki se, minkä puolesta taistelu ylipäättään aloitettiin. Argumentti asettaa järjettömyydeksi taistelun vapauksien puolesta vapaudet uhraten, ja tämän järjettömyyden seurauksena ei ole lisääntynyt turvallisuus vaan peloista pahimman toteutuminen, terrorismin selviytyminen voittajaksi.

Järjettömyyden esittäminen ei ole kuitenkaan retoriikassa niin yksinkertaista kuin muodollisissa tavoissa esittää totuutta. Perelmania edelleen lainaten, argumentaatio ei voi koskaan törmätä järjettömyyteen, vaan ainoastaan yhteensopivuuden puutteeseen, kun esitetty väite on konfliktissa aiemmin esitetyn väitteen kanssa. (Perelman, 1996. 63). Pelkkä järjettömyyden tuominen esiin ei poliittisessa retoriikassa riitä, vaan esimerkiksi käsittelemässämme tapauksessa kahden esitetyn väitteen teho riippuu yleisön niille antamasta tuesta ja kannatuksesta. (Perelman, 1996. 58).

When the committee system is overridden, as is the case in this instance, and when bills instead are written by a few people in conjunction with House leadership, that turns a legislative body into nothing but a political body; and it means that in the end, virtually all of the decisions made are on the basis of political power, not on the basis of intellectual persuasion.

(Obey, Dave. H6766.)

Järjettömyyden ongelmaan törmää myös Obeyn argumentti prosessin puolesta, argumentti, jossa koko edustajainhuoneen olemus nähdään jäävän Patriot Actin uhriksi. Aivan erityisen mielenkiintoista tässä on Obeyn uhkailu sillä, että edustajainhuone uhkaa muuttua poliittiseksi elimeksi, kun sen pitäisi hänen mukaansa olla lakiasäätävä elin. Lakiasäätävä elin esitetään erilliseksi poliittisesta elimestä ja edustajainhuoneen republikaaninen johto on tekemässä lainsäädännöllisestä kysymyksestä puhtaasti poliittista kysymystä.

Jo Carl Schmitt huomautti teoksessaan ”The Concept of the Political” liberaalidemokraattisten valtioiden valtio-yhteiskunta erotteluun kuuluvista antiteeseistä, jotka pyrkivät poistamaan tiettyjä yhteiskunnan toimintoja pois poliittisen sfääristä. Yksi Schmittin esimerkeistä antiteeseistä oli poliittinen vastaan oikeudellinen. (Schmitt, 2007a. 22–23.) Obeyn puheenvuorossa näemme, miten lainsäädännöllinen pyritään erottamaan poliittisesta, ne pyritään ikään kuin asettamaan eri sfääreihin kuuluviksi yhteiskunnan osiksi. Edustajainhuoneen tehtävä on intellektuellin keskustelun pohjalta säätää parhaat mahdolliset lait yhteiskunnan toimintojen turvaamiseksi, mutta edustajainhuoneen republikaaninen johto on politisoinut kysymyksen ja näin vienyt sen pois rationaalisen toiminnan piiristä.

Vastustuksen argumentaation analysoinnin lopuksi käyn vielä läpi Sheila Jackson-Leen puheenvuoron, johon tulkintani mukaan tiivistyy iso osa Patriot Actin vastustuksesta.

This bill was called the PATRIOT Bill, and I want to remind my colleagues of what a patriot was in the early stages of this Nation. It was an individual

who was willing to lay down his or her life so that the civil liberties and the Bill of Rights and the Constitution could be protected...Yes, there is terrorism; and might I say that there is sufficient terrorism that the Department of Justice saw fit to put a random Web site indicating that this Nation would face terrorist acts. I wonder whether that was put on to simply threaten the United States Congress into not doing its job, but rather to be frightened into passing an antiterrorist bill that really does not balance the rights of the American citizens along with the rest of the needs that we have.

(Jackson-Lee, Sheila. H6710.)

Jackson-Lee aloittaa määrittelemällä patriootin käsitteen siten, miten se Yhdysvaltain perustamisen aikoihin määriteltiin. Käyttämällä ilmaisua *remind*, luodaan se vaikutelma, että nyt esitetty määritelmä on juurikin oikea tapa määrittää patriootti, eikä asiaa esitetä uutena käsitettä muokkaavana määritelmänä. Jackson-Lee määrittelee patriootin henkilönä, joka ei uhraa kaikkea sokeasti valtion niin pyytäessä, vaan on valmis uhraamaan jopa henkensä sen puolesta, että kansalaisvapaudet, *Bill of Rights*, ja Yhdysvaltain perustuslaki tulevat puolustetuiksi.

Toisin sanoen, todellinen patriootti on valmis uhrautumaan niiden asioiden puolesta, joita vastustuksen argumentoinnin mukaan Patriot Act uhkaa. Näin koko Patriot Act voidaan tulkita varsin epäpatrioottiseksi, ja todellinen patriootti ei suinkaan voisi sitä puolustaa, todellinen patriootti olisi valmis uhrauksiin sen vastustamiseksi ja kansalaisvapauksien puolustamiseksi.

Patriootin uudelleenmäärittelyn ohella esille nousee toimeenpanevan vallan demokraattisia periaatteita uhkaava asema Patriot Actin läpiviennissä. Oikeusministeriön väitetään tässä terrorismin pelon varjolla asettaneet *random* Internet-sivuston varoittamaan mahdollisista iskuista²⁷. Sanalla *random* luodaan sellainen kuva, että sivusto on tuulesta temmattu, eikä sillä ole todellisuudessa mitään johdonmukaista perustelua. Tämä johtaa mielikuvaan Oikeusministeriöstä, joka olisi kykenevä tämän jälkeen esitettyihin syytöksiin pelon

²⁷ Jackson-Leen mainitsema Internet-sivusto ei ole enää olemassa Oikeusministeriön sivuilla.

käyttämistä estämään kongressin perustuslaillista toimintaa, tai jopa pelottelemaan se äänestämään Patriot Actin puolesta, aikaisemmin käsiteltyyn dilemma-argumentaatioon perustuen. Aikana, jolloin puheenaiheena oli jatkuva terrorismin osoittama uhka, toimeenpanevan elimen toiminnan kuvaus kongressia uhkaavana on hyvin vahva retorinen ilmaus.

Jackson-Leen puheenvuoroon kuitenkin palatakseni, se palaa lopuksi samaan argumenttiin kuin aikaisemminkin esitellyt puheenvuorot. Patriot Act ei ole tasapainoinen kokonaisuus kansalaisten vapauksien ja toisaalta uudistuksen tuomien väitettyjen turvallisuusetujen kanssa. Tässä tapauksessa epätasapainoa tehostettiin vaikuttamalla iskujen jälkeen vallinneeseen patriotismiin muistuttamalla, mistä Jackson-Leen mukaan patriotismi on juurensa saanut, sekä puuttamalla siihen tapaan, millä lakiesitystä ollaan nyt läpi viemässä. Mutta kuten vastustuksen argumentoinnista selviää, sillä on yksi ylitsepääsemättömältä vaikuttava heikkous; se pyrkii asettamaan abstraktin vapauden käsitteen konkreettisen turvallisuudentunteen edelle.

5 LOPUKSI

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli tutkia retorisen analyysin metodein USA Patriot Actin puolesta ja vastaan käytettyjä argumentaation keinoja Yhdysvaltain kongressissa välittömästi syyskuun 11. jälkeen. Syy siihen, miksi olen valinnut retorisen analyysin työni tavoitteeksi, on retoriikan ja argumentaation merkitys politiikalle. Jos katsomme politiikkaa Hannah Arendtin (1998) tavoin toimintana, ja hyväksymme Perelmanin (Olbrechts-Tyteca & Perelman. 1971) näkemyksen argumentaatiosta ennen kaikkea poliittisena toimintana, näemme miten vahva rooli argumentaatiolla on ihmisen (poliittiselle) toiminnalle. Länsimainen demokratia on rakennettu deliberoivan parlamentaarisen poliittisen järjestelmän varaan, jossa poliittinen toiminta koostuu puheteoista. Siispä Skinnerin tavoin tarkoitukseni ei ollut niinkään tutkia *mitä* sanottiin, vaan *miten* ja *miksi*. (Skinner, 1969). Kun tutkimme *miten* ja *miksi* jotain sanottiin, näemme *mitä* todella sanottiin.

Poliittiselle toiminnalle, kuten inhimilliselle toiminnalle yleensäkin, oleellista on konteksti. 1990-luvun jälkimmäisellä puoliskolla Yhdysvalloille alkoi selkiytyä Osama Bin Ladenin verkoston asettama uhka maan turvallisuudelle, mukaan lukien Al-Qaidan tavoite aiheuttaa massatuhoa siviiliväestöä kohtaan. Tästä huolimatta Yhdysvalloissa vallitseva käsitys oli edelleen terrorismin tulkinta rikosoikeuteen kuuluvana ilmiönä, ja terrorismin toimikuvana esimerkiksi panttivankien käyttö poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi, käsitys, jonka syyskuun 11. terroristi-iskut osoittivat traagisesti vääräksi.

Yhdysvaltain poliittinen filosofia antaa toisen tärkeän pohjan keskusteluille USA Patriot Actista. Atlantin toisella puolen ollaan pitkään oltu ylpeitä USA:n roolista ensimmäisenä todellisena demokratiana. Ylpeyden aiheita ja poliittisia ideaaleja edustavat ennen kaikkea maan 1700-luvun lopulla laadittu perustuslaki ja itsenäisyysjulistus, jotka takaavat kansalaisvapaudet ja yksilön oikeudet. Perustuslaki on laajasta tulkintavarastaan huolimatta pyhän kirjan asemassa amerikkalaisessa poliittisessä keskustelussa. Tällä en tarkoita välttämättä sitä, että perustuslakia tulkittaisiin kirjaimellisesti, kuten huomaamme useissa korkeimman oikeuden päätöksissä, vaan perustuslain roolia erilaisten päätösten puolesta ja vastaan argumentoinnissa. Kansalaisvapaudet ja yksilön oikeudet on kuitenkin

pyrityt kansalliseen mielipiteeseen vedoten tulkitsemaan kansalaisvapauksia ja yksilön oikeuksia korostaen (ks. Fisher, 2004a).

Englannin kruunua vastaan rakennettu poliittinen järjestelmä pyrkii rakenteensa puolesta estämään enemmistön tyrannian ja tyrannian ilmenemismuodot ylipäättään. *Checks and balances* on luotu varmistamaan mahdollisimman tarkat portinvartijat lainsäädännölle. Yhdysvaltain poliittinen identiteetti nojaa sen federalistiseen, republikaaniseen järjestelmään, johon lisätään vielä perustuslain ja maan perustajien, perustuslain laatijoiden lähes ikoninen asema. Tätä poliittista kontekstia vastaan USA Patriot Act, joka siihen kriittisesti suhtautuvien mielestä vaaransi kansalaisvapaudet, uhkasi perustuslakia ja vieläpä vietiin läpi vastoin demokraattista prosessia, läpäisi Yhdysvaltain kongressin näennäisen helposti.

Miten tämä sitten oli mahdollista? Ensimmäinen vastaus ongelmaan muodostuikin tilanteen uutuuden kautta. Terrorismi sinänsä ei ollut uutta, vaan terrorismin määrittelmän muuttuminen. Mitä aiemmin pidettiin rikosoikeuteen liittyvänä ilmiönä, nähtiin nyt sotana terrorismia vastaan. Oli tilanne todellisuudessa uusi tai ei, toimeenpanovalta, erityisesti presidentti, ja Patriot Actin puolustajat määrittelivät tilanteen uudestaan sotatilan kautta. Carl Schmitt huomauttaa, että sodan julistaminen tarkoittaa aina samalla vihollisen julistamista. (Schmitt, 2007b. 85). Terrorismi julistettiin Yhdysvaltain viholliseksi ja samalla maailma muuttui.

Patriot Actin puolustus rakentuikin pitkälle tilanteen uudelleen määrittelemisen varaan. Lakoffin raamien asettamisen kautta näimme, miten puolustus presidentin tuella rakensi kielellisesti tilan, jota hallitsi sodan ja turvallisuuden käsitteet. Luomalla tällainen kielellinen sfääri Patriot Actin käsittelyn ympärille, oli samalla mahdollista puolustaa sellaisia lain ominaisuuksia, jotka eivät normaalioloissa olisi hyväksyttäviä, mutta myös estää vastustuksen argumentointi asetetun raamin sisältä. Luotiin tilanne, missä vastustus joutui kiertämään sotatilan ja turvallisuuden yrittäessään kritisoida lakiehdotusta. Tilanne kuvattiin nyt epänormaaliksi, ja epänormaali tilanne sallii, kuten Schmitt (2007a. 45–47) huomautti, normien ulkopuolisten keinojen käytön tilanteen ratkaisemiseksi ja normaalin palauttamiseksi.

Puolustuksen retoriikka raamien asettamiseksi nojautui terrorismin vastaisen sodan julistuksen lisäksi pitkälti pelon ja turvallisuuden varaan. Uusien hyökkäysten mahdollisuudella peloteltiin, puhuttiin jopa miljoonista uhreista jos terroristit saisivat esimerkiksi joukkotuhoaseita käyttöönsä. Vallitseva tilanne, pelko, teki turvallisuudentunteen palauttamisesta prioriteetin numero yksi. Puolustus määritteli Patriot Actin turvallisuutta lisääväksi lainsäädännöksi, sen vastustus taas vähentäisi turvallisuutta. Puolustuksen argumentaation rakentaminen turvallisuuden kautta teki lain vastustuksen vaikeaksi, sillä lain vastustaminen tarkoittaisi välttämättä amerikkalaisten turvallisuuden vaarantamista. Sen sijaan puolustus teki sotatilan ja turvallisuuden kautta mahdolliseksi perustella amerikkalaisten mahdolliset uhraukset turvallisuuden puolesta. Dilemman käsitteen kautta luotiin vaihtoehdottomuuden ilmapiiri; joko laki hyväksytään, tai vaihtoehtona olisivat uudet, vieläkin tuhovoimaisemmat iskut.

Tilanteen uutuus näyttääkin olevan puolustukselle tarpeeksi vahva argumentti kansalaisvapauksiin puuttumisen oikeuttajana. Puolustus kielsi lähes systemaattisesti yhteyden lain hyväksymisen ja kansalaisvapauksien välillä tai jätti ne tyystin pois keskusteluista. Vain harvoissa puheenvuoroissa puhuttiin mahdollisista uhrauksista turvallisuuden takaamiseksi, mutta valtaosa puolustuksen argumentoinnista perusteli mahdolliset loukkauksen kansalaisvapauksia kohtaan tilanteen uutuuteen ja äärimmäisyyteen liittyvinä välttämättömyyksinä, jolloin poliittiset vapaudet voitiin ohittaa.

Tätä kaikkea pyrittiin myös tukemaan presidentin auktoriteettiin vedoten. Yhdysvaltain presidentillä on perustuslaillisesti ja historiallisesti oikeus ja velvollisuus puolustaa amerikkalaisia vaaran uhatessa, ja kongressi myönsikin presidentille laajat oikeudet käyttää sotilaallista voimaa terrori-iskuista vastuussa olevien rankaisemiseksi. Yksi tapa katsoa Patriot Actin parlamentaarista käsittelyä on nähdä se jatkumona 1950-luvulta jatkuneelle toimeenpanovallan roolin kasvulle kongressiin nähden kriisin hetkellä. Retorisesti puolustus pyrki luomaan tilanteen, jossa lain vastustus tarkoitti samalla presidentin vastustamista, jonka taas teki erityisen vaikeaksi paitsi presidentin rooli ylipäällikkönä, myös tämän kansalta saama lähes yksimielinen tuki.

Metaforinen argumentaatio puolestaan rakentui erityisesti termin *tools* ympärille. Työkaluja käytettiin neutralisoivana metaforana. Puhuttiin Patriot Actista työkaluina, joilla viranomaiset kävisivät taisteluun terrorismia vastaan. Samalla asetettiin taka-alalle mahdolliset kysymykset perustuslakiin tai kansalaisvapauksiin liittyen. Patriot Actia ei esitetty mullistavana, amerikkalaista poliittista identiteettiä vastaan käyvänä lakina, vaan lähinnä tarpeellisina työkaluina terrorismin kukistamiseksi. Lain vastustus tarkoittaisi sitä, että taistelu terrorismia vastaan joudutaan käymään aseitta, kädet selän taakse sidottuna. Patriot Act esitettiin arvoista vapaana instrumenttina amerikkalaisten vapauden turvaamiseksi.

Vastustus joutui vaikeaan paikkaan yrittäessään kiertää perustavanlaatuisia inhimillisiä kokemuksia turvattomuudesta ja pelosta. Raamien kiertämiseksi vastustus pyrkiin vetoamaan Yhdysvaltain poliittisen identiteetin perusteisiin, perustuslakiin ja maan perustajiin. Ei puututtu niinkään sotatilaan tai turvallisuuteen, raamien mukainen kielenkäyttöön vain vahvistaisi raamien asettajan asemaa, vaan nostettiin esille John Stuart Mill, Benjamin Franklin, James Madison ja niin edelleen. Näihin ikonisiin hahmoihin vedoten pyrittiin argumentoimaan, että Yhdysvaltain olemuksen ydin on demokraattisen prosessin, perustuslain ja vapauden puolustaminen myös äärimmäisen kriisin hetkellä. Pelon käsite käännettiin pääläelleen. Ei puhuttu uusien iskujen pelosta, puhuttiin amerikkalaisen elämäntavan uhraamisesta terrorismin uhan alla. Jos amerikkalaisesta poliittisesta ideaalista ollaan valmiita luopumaan turvallisuuden vuoksi, terroristit selviytyisivät taistelusta voittajina. Vedottiin amerikkalaiseen ylpeyteen kriisin hetkellä. Amerikkalaista vapautta ei voida uhrata terrorismin edessä, mitä maan perustajatkin tähän sanoisivat?

Tilanne rinnastettiin myös historiallisiin tapahtumiin, joissa Yhdysvallat häpeällisesti polki kansalaistensa vapauksia. Puhuttiin Vietnamin-sodan aikaisista COINTELPRO-operaatioista ja Joseph McCarthyn kommunistivainoista. Yhdysvallat ei saisi jälleen toistaa näitä sen lähihistorian virheitä. Tämä argumentointikeino törmää kuitenkin väistämättä Perelmaninkin mainitsemaan läheisyyden-käsitteeseen. Vaikka esimerkkeinä käytetyistä tapahtumista oli koulun penkillä opittu, harva oli kokenut niitä itse. Syyskuun 11. tapahtumat koskivat kaikkia, ne olivat tuoreessa muistissa. Tuhansien ihmisten kuolemaa

Manhattanilla suorassa tv-lähetyksessä on vaikea tehokkaasti verrata kommunismista epäiltyjen salakuunteluihin 1950-luvulla.

Patriot Actin parlamentaarisen proseduurin vastustus oli kenties yleisin argumentti lakiehdotusta vastaan. Vastustus nosti jatkuvasti esiin *Committee on Judiciary*n yksimielisesti hyväksymän ehdotuksen terrorismin vastaiseksi laiksi, ja edustajainhuoneeseen tullutta lakia vastustettiin oikeusministerin pakkosyöttämänä, demokraattisen prosessin vastaisena loukkauksena oikeaa lainsäädäntötapaa vastaan. Retorisena keinona prosessin vastustamiseksi käytettiin metaforia, joissa lakiehdotus kuvattiin yön pikkutunteina, jossain kongressin takahuoneissa kyhättynä ja toimeenpanovallan sanelemana lakiehdotuksena. Tällä tavoin pyrittiin muodostamaan Patriot Actista kuva epädemokraattisen prosessin tuloksena, jonka hyväksyminen olisi taas yksi iso askel kohti terrorismin voittoa suhteessa amerikkalaiseen demokratiaan ja vapauteen.

Poliittista kontekstia vasten tarkasteltuna vastustuksessa ei järin radikaaleja äänenpainoja ilmennyt. Vaikka oikeusministeriä vastaan esitettiin kritiikkiä, presidentti jätettiin hyvin pitkälti rauhaan, eikä tämän auktoriteettia tilanteessa juurikaan haastettu. Raamien asettaminen osoittautui vahvasti vasta-argumentaatiota rajoittavaksi tekijäksi, pakottaen vastustuksen kiinnittämään argumentaationsa sen lain käsittelytavassa näkemiin epäkohtiin. Edustajainhuoneen lainsäädäntöprosessiin puuttuminen saattaa tehoa tiettyihin kongressin toiminnasta hyvin perillä oleviin tahoihin, mutta vallitseva tilanne huomioonottaen sen teho jäi vaisuksi. Samoin vaisuksi jäi vetoamus perustuslain ja kansalaisvapauksien puolesta, joka tuntui kiinnostavan lähinnä tutkijoita ja joitain kansalaisjärjestöjä, kansalaisten prioriteettina oli turvallisuuden palauttaminen. Vaikka lailla oli konkreettisia vaikutuksia kansalaisten elämään, ei niitä pystytty kriisin hetkellä osoittamaan niin vakuuttavasti, että vaikutukset olisivat syrjäyttäneet turvallisuuden vaateen.

Esille nousee myös mielenkiintoinen huomio puolueiden rajat ylittävästä liittovaltion vallan käytön lisääntymisen pelosta Yhdysvaltain poliittisessa argumentaatiossa. Vastustuksen argumentaatio perustuu pitkälti liittovaltiolle annettavien liian suurien

valtuuksien vastustamiseen, liittovaltion, jonka valtaa Patriot Actia äänekkäimmin kannattaneet republikaanit ovat jo vuosikymmeniä yrittäneet eri keinoin rajoittaa. Republikaanit olivat hyväksymässä yhtä suurimmista uudistuksista, joka mahdollistaa liittovaltion ennennäkemättömät valtuudet puuttua yksittäisten kansalaisten elämään, mutta vuodesta 2009 asti sama puolue on tehnyt kaikkensa vesittääkseen Barack Obaman terveydenhuoltoreformin, joka lisäisi liittovaltion vastuuta kansalaisten terveydenhuollosta, vastustuksen perusteena nimenomaan liittovaltion puuttuminen yksittäisten kansalaisten tekemisiin.

Vuoden 2005 *USA PATRIOT Improvement and Reauthorization Act* teki 14 alkuperäisen Patriot Actin 16 osasta pysyväksi lainsäädännöksi.²⁸ Vuonna 2011 Barack Obama jatkoi kahta *Improvement and Reauthorization Actin* ulkopuolelle jäänyttä osiota, *Section 206* ja *Section 215*, neljällä vuodella.²⁹ Patriot Actin pitkäikäisyys siitä huolimatta, että presidentti ja kongressi ovat vaihtuneet ja terroristi-iskuista on yli kulunut tätä kirjoittaessa 11 vuotta, kertoo amerikkalaisen poliittisen filosofian sopeutumisesta vallitsevaan tilanteeseen. Yhdysvaltain pragmaattista suhtautumista perustuslakiin kuvaa erinomaisesti korkeimman oikeuden tuomarin Robert H. Jacksonin lausunto vuoden 1949 *Terminiello v. Chicago* - päätöksessä: "There is danger that, if the Court does not temper its doctrinaire logic with a little practical wisdom, it will convert the constitutional Bill of Rights into a suicide pact."³⁰ Vaikka Yhdysvalloissa korostetaan amerikkalaisia arvoja, elämäntapaa ja vapautta, on niiden tulkintaan jätetty varaa sopeutua vallitsevaan tilanteeseen, kuten Patriot Actin kohdalla hyvin näemme.

Patriot Actin puolustus selvisi kamppailusta voittajana. USA Patriot Act läpäisi edustajainhuoneen äänin 357–66. Puolustuksen voitto ei ole yllätys, kun katsomme mitä argumentoinnin taustalla oli. Sotatilan pohjalle rakennettu pelon, turvattomuuden ja johtajan seuraamisen velvoite perustuivat inhimillisen kokemuksen perustavanlaatuisiin ilmiöihin. Luotiin maailma, jossa Patriot Actin hyväksyminen mahdollistaa normaaliuden ja turvallisuudentunteen palautumisen. Vastustus pyrki vetoamaan abstrakteihin käsitteisiin vapaudesta ja demokraattisesta proseduurista. Johtopäätökseni onkin, että kun sotatila ja

²⁸ Ks. <http://www.fas.org/sgp/crs/intel/RL33332.pdf>, viitattu 6.1.2013.

²⁹ Ks. <http://edition.cnn.com/2011/POLITICS/05/27/congress.patriot.act/index.html>, viitattu 20.12.2012.

³⁰ Ks. <http://caselaw.lp.findlaw.com/scripts/getcase.pl?navby=CASE&court=US&vol=337&page=1>, viitattu 20.12.2012.

turvattomuus hyväksytään premisseiksi, niitä ei argumentaation keinoin voida kiertää vetoamalla abstrakteihin poliittisiin ideaaleihin. En tarkoita tällä kuitenkaan sitä, että argumentaatiolla ei olisi roolia kriisin hetkellä, sillä sotatila rakennettiin vallitsevaksi todellisuudeksi kielellisesti puhetekojen kautta. Sotatila on retorinen poliittisen toiminnan tulos, kielellisesti asetettu kehys tulevalle poliittiselle toiminnalle. Tilanne ei määrittele mahdollisuuksia retoriikkaan, retoriikka määrittelee tilanteen.

Tutkimukseni tarkoituksena oli katsoa Patriot Act -lainsäädäntöä uudesta näkökulmasta lähestymällä sitä retoriikan tutkimuksen keinoin. Patriot Act mielletään usein George Bushin ja tämän hallituksen vastaukseksi syyskuun 11. terroristi-iskuihin, jolloin edustajainhuoneen reaktio lakiin jää usein vähäiselle huomiolle. Tutkimukseni pyrkikin retorisen analyysin keinoin esittämään miten edustajainhuoneessa reagoitiin lainsäädäntöön ja miten sen puolesta ja vastaan argumentoitiin. Laajemmassa mittakaavassa työni loi kuvaa parlamentaarista retoriikasta Yhdysvaltain edustajainhuoneessa kansallisen kriisin hetkellä. Mitkä teemat nousevat poliittisessa retoriikassa esiin ja kuinka vastustaa lakiehdotusta, jolla on presidentin ja kansan tuki takanaan. Aihetta olisi mielenkiintoista tutkia laajemmin esimerkiksi tutkimalla miten edustajainhuoneen jäsenet puolustivat tai vastustivat lakia kongressin ulkopuolella, erosiko argumentaatio jotenkin parlamentaarista retoriikasta ja miten argumentaatio muuttui syyskuun 11. tapahtumien nostaman järkytyksen tasaannuttua. Esimerkiksi, hyvin mielenkiintoista olisi selvittää mitä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia oli tavassa argumentoida vuoden 2002 *Homeland Security Actin* ja vuoden 2006 *Military Comissions Actin* puolesta ja vastaan suhteessa Patriot Actiin.

LÄHDELUETTELO

Tutkimusaineisto

Tutkimusaineiston keräämiseen on käytetty kongressin kirjaston Thomas-tietokantaa, joka on saatavissa osoitteessa: <http://thomas.loc.gov/home/thomas.php>

DeFazio, Peter. Providing for consideration of H.R. 2975, Patriot Act of 2001. H6707.

Deutsch, Peter. Report on resolution providing for consideration of H.R. 2975, Provide Appropriate Tools Required To Intercept and Obstruct Terrorism (Patriot) Act of 2001. H6707.

Diaz-Balart, Lincoln. Waiving requirement of clause 6(a) of rule XIII with respect to consideration of certain resolutions. H6713.

Frank, Barney. Report on resolution providing for consideration of H.R. 2975, Provide Appropriate Tools Required To Intercept and Obstruct Terrorism (Patriot) Act of 2001. H6761.

Jackson-Lee, Sheila. Report on resolution providing for consideration of H.R. 2975, Provide Appropriate Tools Required To Intercept and Obstruct Terrorism (Patriot) Act of 2001. H6710.

Kucinich, Dennis. Report on resolution providing for consideration of H.R. 2975, Provide Appropriate Tools Required To Intercept and Obstruct Terrorism (Patriot) Act of 2001. H6767.

LaHood, Ray. Uniting and Strengthening America by Providing Appropriate Tools Required to Intercept and Obstruct Terrorism (USA Patriot) Act of 2001. H7204-H7204.

Millender-McDonald, Juanita. Waiving requirement of clause 6(a) of rule XIII with respect to consideration of certain resolutions. H6715.

Nadler, Jerrod. Providing for consideration of H.R. 2975, Patriot Act of 2001. H6708, H6773.

Obey, Dave. Waiving requirement of clause 6(a) of rule XIII with respect to consideration of certain resolutions. H6714, H6766.

Otter, C.L. Providing for consideration of H.R. 2975, Patriot Act of 2001. H6762.

Pence, Mike. Waiving requirement of clause 6(a) of rule XIII with respect to consideration of certain resolutions. H6717.

Rogers, Mike. Waiving requirement of clause 6(a) of rule XIII with respect to consideration of certain resolutions. H6724.

Sensenbrenner, Jim. Providing for consideration of H.R. 2975, Patriot Act of 2001. H6759.

Slaughter, Louise. Providing for consideration of H.R. 2975, Patriot Act of 2001. H6707, H6714.

Thompson, Mike. Providing for consideration of H.R. 2975, Patriot Act of 2001. H6771.

Waters, Maxim. Providing for consideration of H.R. 2975, Patriot Act of 2001. H6762.

Kirjallisuus

Arendt, Hannah. 1998. *The Human Condition.* Chicago, IL: University of Chicago Press

- Ball, Terence.* 2003. *Federalist: With Letters of Brutus.* West Nyack, NY, USA: Cambridge University Press.
- Banks, Christopher.* 2004. Protecting (or Destroying) Freedom through Law: The USA PATRIOT Act's Constitutional Implications, teoksessa: *American National Security and Civil Liberties in an Era of Terrorism.* David B. Cohen and John W. Wells. p. 29-70. New York, NY: Palgrave MacMillan.
- Bernstein, R. B.* 2009. *Founding Fathers Reconsidered.* Cary, NC: Oxford University Press.
- Bellamy, Richard.* 1999. *Liberalism and Pluralism: Towards Politics of Compromise.* London: Routledge.
- Buzan, Barry, Ole Wæver & Jaap de Wilde.* 1998. *Security: a new framework for analysis.* Boulder, CO: Rienner.
- Davidson, Roger H., Oleszek, Walter J. & Lee, Frances E.* 2011. *Congress and It's Members.* Washington, D.C: CQ Press, cop. 2012.
- Fisher, Louis.* 2004a. *Democratic Constitution.* Cary, NC: Oxford University Press.
- Fisher, Louis.* 2004b. *The Politics of Executive Privilege.* Durham, NC: Carolina Academic Press.
- Frank, David A. & Bolduc, Michelle K.* 2004. From Vita Contemplativa to Vita Activa: Chaim Perelman and Lucie Olbrechts-Tyteca's Rhetorical Turn. Teoksessa: *Advances in the History of Rhetoric*, v. 7. American Society for the History of Rhetoric. p. 65-86.
- Furendi, Frank.* 2005. *Politics of Fear.* London: Continuum.
- Hamilton, Lee.* 2004. *How Congress Works and Why You Should Care.* Bloomington, IN: Indiana University Press.

Kelly, Michael J. & Mack, Raneta. 2004. *Equal Justice in the Balance: America's Legal Responses to the Emerging Terrorist Threat.* Ann Arbor, MI: University of Michigan Press.

Kronlund, Anna. 2008. Poikkeustila Yhdysvaltalaisessa poliittisessa keskustelussa syyskuun terroristi-iskujen jälkeen. Jyväskylän yliopisto, *Pro gradu* –työ, valtio-oppi.

Lakoff, George. 2004. *Don't Think of an Elephant! – Know Your Values and Frame the Debate.* White River Junction, VT: Chelsea Green.

Lakoff, George & Johnson, Mark. 1980. *Metaphors We Live By.* Chicago, IL: The University of Chicago Press.

Olbrechts-Tyteca, Lucie & Perelman, Chaïm. 1971. *The New Rhetoric: A Treatise On Argumentation.* Notre Dame, IN: University of Notre Dame Press.

Palonen, Kari. 1997. *Kootut retoriikat.* Jyväskylä: Jyväskylän Yliopistopaino.

Palonen, Kari. 2003. *Quentin Skinner - History, Politics, Rhetoric.* Cambridge: Polity Press.

Palonen, Kari. 2012. *Parlamentarismi retorisenä politiikkana.* Tampere: Vastapaino.

Perelman, Chaïm. 1996. *Retoriikan Valtakunta.* Tampere: Vastapaino.

Robinson, Greg. 2001. *By Order of the President: FDR and the Internment of Japanese Americans.* Cambridge, MA: Harvard University Press.

Scheppele, Kim Lane. 2004. Law in a Time of Emergency: States of Exception and the Temptations of 9/11. *Journal of Constitutional Law* Vol. 6:5. p. 1001–1083.

Schmitt, Carl. 2007a (1927). *The Concept of the Political*. Chicago, IL: University of Chicago Press.

Schmitt, Carl. 2007b (1963). *Theory of the Partisan*. New York, NY: Telos Press Publishing.

Skinner, Quentin. 1969. *Meaning and Understanding in the History of Ideas*, teoksessa: *History and Theory*, Vol. 8, No. 1, pp. 3–53. Hoboken, NJ: Blackwell Publishing.

Tocqueville, Alexis De. 2005. *Democracy in America*. Cirencester: Echo Library.

Tresolini, Rocco. 1959. *American Constitutional Law*. New York, NY: Macmillan.

Yrjönsuuri, Mikko. 2003. *Roistovaltion raunioilla: filosofinen arvio Irakin sodasta*. Helsinki: Gaudeamus.

Patriot Actin käsittelyvaiheen elektroniset lähteet

Anti-Terrorism Act of 2001 H.R.2896. Government Printing Office.<http://www.gpo.gov/fdsys/pkg/BILLS-107hr2896ih/pdf/BILLS-107hr2896ih.pdf>, viitattu 5.12.2012.

Financial Anti-Terrorism Act of 2001. H.R.3004. Government Printing Office.<http://www.gpo.gov/fdsys/pkg/BILLS-107hr3004ih/pdf/BILLS-107hr3004ih.pdf>, viitattu 10.11.2001.

H.Res.264 Summary. Providing for consideration of the bill (H.R. 2975) to combat terrorism, and for other purposes. Bill Summary & Status. Library of Congress. <http://thomas.loc.gov/cgi-bin/bdquery/z?d107:HE00264:@@L&summ2=m&>, viitattu 10.11.2012.

H.R. 2975, Vote. Uniting and Strengthening America Act (On Passage of the Bill). Library of Congress. <http://www.gpo.gov/fdsys/pkg/CREC-2001-10-12/pdf/CREC-2001-10-12-pt1-PgH6726-4.pdf#page=50>, viitattu 17.11.2012.

H.R. 3162, Vote. Library of Congress. <http://www.gpo.gov/fdsys/pkg/CREC-2001-10-24/pdf/CREC-2001-10-24-pt1-PgH7224-4.pdf#page=1>, viitattu 15.10.2012.

Patriot Act H.R.2975, Record. Library of Congress. <http://thomas.loc.gov/cgi-bin/bdquery/z?d107:HR02975:@@L&summ2=m&>, viitattu 17.11.2001.

Patriot Act H.R.3162. Lakiteksti: Uniting and Strengthening America by Providing Appropriate Tools Required to Intercept and Obstruct Terrorism (USA PATRIOT ACT) Act of 2001. Government Printing Office. <http://www.gpo.gov/fdsys/pkg/BILLS-107hr3162enr/pdf/BILLS-107hr3162enr.pdf>, viitattu 5.4.2012.

Patriot Act. H.Res264 Summary. Bill Summary & Status. Library of Congress. <http://thomas.loc.gov/cgi-bin/bdquery/z?d107:HE00264:@@@L&summ2=&>, viitattu 15.10.2012.

Patriot Act H.R.2975, Report. Report of the Committee on the Judiciary. Library of Congress. <http://thomas.loc.gov/cgi-bin/cpquery/T?&report=hr236p1&dbname=107&>, viitattu 7.11.2012.

S.1510. Bill Summary & Status. Library of Congress. [http://thomas.loc.gov/cgi-bin/bdquery/z?d107:S.1510:](http://thomas.loc.gov/cgi-bin/bdquery/z?d107:S.1510:;), viitattu 7.12.2012

USA Patriot Act, Summary. Uniting and Strengthening America by Providing Appropriate Tools Required to Intercept and Obstruct Terrorism (USA PATRIOT ACT) Act of 2001. Bill Summary and Status. Library of Congress. <http://thomas.loc.gov/cgi-bin/bdquery/z?d107:HR03162:@@@X>, viitattu 15.10.2012.

Yleiset elektroniset lähteet

Amendments to the Foreign Intelligence Surveillance Act (FISA). Federation of American Scientists. <http://www.fas.org/sgp/crs/intel/m071906.pdf>, viitattu 3.1.2013.

American Civil Liberties Union (ACLU). How "Patriot Act 2" Would Further Erode the Basic Checks on Government Power That Keep America Safe and Free. <http://www.aclu.org/national-security/how-patriot-act-2-would-further-erode-basic-checks-government-power-keep-america-s>, viitattu 8.12.2012.

Antiterrorism and Effective Death Penalty Act of 1996. Federation of American Scientists. <http://www.fas.org/irp/crs/96-499.htm>, viitattu 1.12.2012.

Anti-Terrorism Investigations and the Fourth Amendment After September 11. 2003. Hearing Before the Subcommittee on the Constitution. Committee on the Judiciary. <http://judiciary.house.gov/legacy/87238.PDF>, viitattu 23.10.2012.

Centers for Disease Control and Prevention, October 2001. Investigation of Bioterrorism-Related Anthrax and Interim Guidelines for Exposure Management and Antimicrobial Therapy. <http://www.cdc.gov/mmwr/preview/mmwrhtml/mm5042a1.htm>, viitattu 7.4.2012.

CNN Transcript, George W. Bush. 2011. CNN. <http://transcripts.cnn.com/TRANSCRIPTS/1109/05/ctw.01.html>, viitattu 30.10.2012.

Cohen, Tom. 27.5.2011. Obama approves extensions of expiring Patriot Act provisions. CNN. <http://edition.cnn.com/2011/POLITICS/05/27/congress.patriot.act/index.html>, viitattu 20.12.2012.

Committee on the Judiciary, Chairmen. Government Printing Office. <http://www.gpo.gov/fdsys/pkg/GPO-CDOC-109hdoc153/pdf/GPO-CDOC-109hdoc153-2-1.pdf>, viitattu 15.11.2012.

Committee on the Judiciary, History. Committee on the Judiciary.
<http://judiciary.house.gov/about/history.html>, viitattu 15.11.2012.

Declaration of National Emergency. 14.9.2001. White House. <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2001/09/20010914-4.html>, viitattu 20.12.2012.

Doyle, Charles. 2001. Congressional Research Service. CRS Report for Congress. Terrorism: Section by Section Analysis of the USA PATRIOT Act.
<http://epic.org/privacy/terrorism/usapatriot/RL31200.pdf>, viitattu 15.10.2012.

Feingold, Russell. 2001. On opposing the U.S.A. Patriot Act.
<http://www.archipelago.org/vol6-2/feingold.htm>, viitattu 14.12.2012.

FISA. Foreign Intelligence Surveillance Act. Federation of American Scientists.
<http://www.fas.org/irp/agency/doj/fisa/hspci1978.pdf>, viitattu 3.1.2013.

Holder v. Humanitarian Law Project. Supreme Court.
<http://www.supremecourt.gov/opinions/09pdf/08-1498.pdf>, viitattu 8.12.2012.

Improvement and Reauthorization Act of 2005. 2006. USA PATRIOT Improvement and Reauthorization Act of 2005: Legal Analysis. Federation of American Scientists.
<http://www.fas.org/sgp/crs/intel/RL33332.pdf>, viitattu 6.1.2013.

Official Declarations of War by Congress.
http://www.senate.gov/pagelayout/history/h_multi_sections_and_teasers/WarDeclarationsbyCongress.htm, viitattu 6.4.2012.

Party Division in the Senate, 1789-Present.
http://www.senate.gov/pagelayout/history/one_item_and_teasers/partydiv.htm, viitattu 28.10.2012.

Presidential Approval Ratings -- George W. Bush.

<http://www.gallup.com/poll/116500/presidential-approval-ratings-george-bush.aspx>, viitattu 5.4.2012.

Remarks of Attorney General John Ashcroft. U.S. Attorneys Conference. New York City. October 1, 2002,

<http://www.justice.gov/archive/ag/speeches/2002/100102agremarkstousattorneysconference.htm>, viitattu 30.10.2012.

Terminiello v. Chicago. 1949. FindLaw.

<http://caselaw.lp.findlaw.com/scripts/getcase.pl?navby=CASE&court=US&vol=337&page=1>, viitattu 20.12.2012.

Text of Bush's address. September 11th 2001. CNN.

<http://edition.cnn.com/2001/US/09/11/bush.speech.text/index.html>, viitattu 10.4.2012.

The 9/11 Commission Report. 2004.

<http://govinfo.library.unt.edu/911/report/911Report.pdf>, viitattu 1.9.-12.12.2012.

To authorize the use of United States Armed Forces against those responsible for the recent attacks launched against the United States. 2001. Government Printing Office.

<http://www.gpo.gov/fdsys/pkg/PLAW-107publ40/pdf/PLAW-107publ40.pdf>, viitattu 6.4.2012.

Wilkes, Donald. E. 2002. Sneak and Peek Search Warrants and the USA Patriot Act.

http://digitalcommons.law.uga.edu/fac_pm/100/, viitattu 3.1.2013.